2011 yılında

Yeni Asya

Köşemde
Yayınlanan yazılarım

İçindekiler

1.Diğer Tefsirlerde Nâ'büdü Mütalâaları 5
2. "TıklaMAma" İmtihanı..... 12
3.İhdinâ 16
4. Ölümü Seven Şair Ziya Osman Saba..... 20
5.Tefsirlerde İhdinâ Mütalâası-2..... 30
6.Risale-i Nur'un dili ve mütalâalarımız hakkında..... 34
7.Babamın Omuzları Düşmüş..... 38
8.Yazılarımız… 41
9.Yetişemediğim Rekâtın Muhasebesi..... 45
10.Sırat-ı Müstakimde Nâ'büdü ve Adalet..... 49
11.Sınır Konulmayan Üç Duygudaki Sabır ve Adalet..... 53
12.Üç Duygunun İstikameti..... 57
13.Tefsirlerde Sırat-ı Müstakim Mütalâaları..... 61
14. Enfüsi Tefekkür 66
15. Kavl-ı Leyyin 68
16. "Şu Temsil-i Hikâyeciğe Bak!" 70
17. Hakikate Namahrem Olmak Tehlikesi..... 75
18.Meraktaki Tek Hedef 78
19. Evlâd ve Emvalin Fitne Olması 81
20. Kalbden Kelimeye Sitem 86

21. Din Görevlilerine “Dini Temsil” Yaraşır 88
22. İsim Nedir? 92
23.Nedir Bu Hayat? 94
24.Başörtülü Tahsil Konusunda Mülahazalar 97
25. Gâsıkın İzâ Vakab 101
26. Üstadım Bu Kelimeleri Kullandı mı?..... 104
27. Büyünce ben de senin gibi olacağım! 108
28. Ey Rabbimiz!..... 110
29. Doğanbey ’den Mütalâalar 113
30. Hizmetkârız 117
31. “Hastayım Bana Dua Et!” 120
32.Eşrefoğlu Camiinde Teravih 123
33.Selâ(mı) Dinlerken..... 126
34.“Bizi Teslim Olanlardan Eyle!” 129
35. Fatiha’da Aşamadığım Nokta 132
36. İmam-ı Rabbanî’yi Bediüzzaman ile Hatırlarken 135
37. Ayetleri Okumak-1 138
38. Âyetleri okumak-2..... 141
39.Ayetleri Risale-i Nur 144
40. Yalnızlık 147
41.İhlası, Yusuf (as) İle Anlamak 150
42.Ana Babayı Terbiye Eden 153

43.Dil ve Aklın Kemali Ne İle Mümkündür? 156
44.İrem..... 159
45.Tefekkürlü Hayat..... 162
46.Cenab-ı Hakka Mevcud-u Meçhul Ünvanıyla Bakmak 165
47.Mananın İfadesinde Mefhumun Acizliği 170
48. Agnostisizm ve Mevcud-u Meçhul Unvanıyla Bakış... 173
49.Emrolunduğun gibi dosdoğru ol! 177
50. Rabbimiz, Unuttuklarımızla Bizi Muaheze Etme!..... 180
51. İmam-ı Gazali'yi Bediüzzaman İle Anmak 183
52."İyyake" lerden Bir Hatıra 186
İndeks..... 189

1.Diğer Tefsirlerde Nâ'büdü Mütalâaları

Nâ'büdü Mütalâaları-5

Risale-i Nur'da bahsedilen imanî hakikatleri, diğer müfessirler tefsirlerinde bahsettikleri halde, Bediüzzaman Said Nursi'nin Risale-i Nur Külliyatının onlardan farkı ne idi? Bu sualin cevabını nâ'büdünün mütalâasında aradık.

Tetkikatımızda, Üstadımızın, mazinin bütün tefsirlerini bir manada Risale-i Nur Külliyatı'nın muhtevasında cem edip, tashih edip, anlayacağımız üslupta istifadeye arz etmiş olduğunu hem müşahede ve hem de tespit ettik.

Nâ'büdü mütalâaları çalışmamızda, Külliyatın haricindeki diğer tefsirlerde de yaptığımız kısa tahkiki paylaşmak istersek şu tespitleri ifade edebiliriz.

Prof. Dr. Seyyid Kutup 'un Fîzılâl-il Kur'an'da Fatiha tefsirinde nâ'büdü bahsini bulamadık.[1] Konyalı Mehmed Vehbi'nin Hülâsat'ül Beyan Fî Tefsîr'il Kur'an'da nâ'büdü bahsine rastlayamadık.[2] Prof. Dr. M. Hicazî'nin Furkan Tefsiri'nde de nâ'büdü mütalâası yok.[3] Mevdudi'nin Tefhimü'l Kur'an'da yok. Muhammed Esed'in Kur'an Mesajı'nda da yok.

Tefsirinin hazırlanmasında faydalanılan kaynaklar arasında İşarat'ül-İcaz'ı koyan Tekirdağ Eski Müftüsü unvanlı Ali Arslan'ın 16 ciltlik tefsirinde şu tespiti okuyoruz:

"Bu cümle, İslam dininde cemaat ve birlik halinde bulunmanın ehemmiyetini belirtiyor. "İbadet ederiz",

---

[1] Prof Dr. Seyyid Kutup, Fîzılâl-il Kur'an', c.1, s. 42

[2] Konyalı Mehmed Vehbi, Hülâsat'ül Beyan Fî Tefsîr'il Kur'an, c.1, s. 32

[3] Prof. Dr. M. Hicazî, Furkan Tefsiri, c.1, s. 17

"Yardım isteriz" fiillerindeki zamir, sûreyi okuyan ile onun beraberinde bulunan "Hafaza" melekleri ve cemaata katılan musalline (namaz kılanlara) gider veya okuyan ile diğer ehl-i tevhide racidir. Okuyan, bütün muvahhitleri, tevhit ehlini arkasına alarak ibadetini onların ibadetlerine katarak Allah'ın manevî huzuruna çıkar. Umulur ki onun ibadeti diğer muvahhitlerin ibadeti içinde kabul edilsin. Zaten cemaatle namazın edâ edilmesi bu maksatla meşrû kılınmıştır."[4]

Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınlarından Prof. Dr. Hayreddin Karaman ve arkadaşları tarafından hazırlanan Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri isimli eserin hazırlanmasındaki kaynak kitaplar arasında Mektubat'ın gösterildiği 1. cildinde şu ifadeler var:

"Ayette 'ederim, dilerim' yerine 'ederiz, dileriz' şeklinin seçilmiş olması tevhid ehli mü'minlerin bir bütün teşkil ettiklerini, bu sebeple 'Sen ben değil, biz varız' ilkesi doğrultusunda hareket etmelerini, fert toplum arasındaki dengeyi korumalarını işaretlemektedir. Burada 'biz'i oluşturan bağ imandır, bir Allah'a kulluktur; 'Allah'ın kulları! Kardeş olun mealindeki hadis de bu manaya açıklık getirmektedir. Mü'minler kardeşçe yardımlaşırlar, fakat kimin elinden gelirse gelsin gerçekte her nimetin Allah'tan geldiğini, O dilemedikçe kimsenin bir şey veremeyeceğini bilirler."[5]

Elmalı, Tefsirinde tekil şahıs kipiyle değil çoğul şahıs kipiyle yapıldığını tespit eder. Müfessirlerin; ibadetin, cemaatle yapılmasının daha faziletli olduğu ifadesine yer verir. Gerçekten bu cemaatin kuru kalabalıktan ibaret olmamasına dikkat etmek, içtimaî

[4] Büyük Kur'an Tefsiri (Hülâsat't-Tefasir), S.171
[5] Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri, Diyanet Yay. C.1.S.62

birlik ve beraberliği olgunlaştırmış, kâmil manada bir cemaatin olması lüzumuna dikkat çeker. İçtimaî ruhun kişide teşekkül ettiğini, dolayısıyla vicdanda bunun tesisi ile cemiyete mal olacağını anlatır. İşte buradaki 'isteriz'leri bu manada değerlendirmek gerekir, der. Burada kendi adına 'isteriz' diyen kul, kardeşleri namına da talebini dile getirir. Hafaza meleklerinden başlayan kardeşliğin, var olan ve olacağı düşünülen kardeş toplulukları adına ifade edilmiştir. Bazı müfessirlerin de; 'biz' zamiri ile hafaza meleklerini, hazır cemaati ve bütün müminleri gösterir demekte olduğunu ifade eder. [6]

Fethullah Hoca ise[7], ibadetin tapma ve tapınma karşılığı olmadığını, Allah'a yaklaşmada, bilerek kemal-i tâzim ve tekrimle gitmenin adıdır, der. Dolayısıyla yaptığımız ibadet ve bütün işlerimizde Allah'tan yardım dilememiz lazım. 'Biz' derken cemaat şuurunu veriyor. Benlikten vazgeçilerek ibadet ve taatı cemiyet içinde adeta şu ifadelerle takdim edelim: *'Ben kim, benim kulluğum kim! Fakat ben de, şu insanlar arasındayım ve onların arasında Sana kulluk yapıyorum.'* der. Ayrıca şu manaları da ifade eder. Kul kâinattaki tevhid-i Rububiyete karşı tevhid-i ubudiyetle mukabele eder ve bu ubudiyeti kâinat namına 'biz' diyecek şuurda yapmalı.[8]

Taberi Tefsirinde şu ifadeleri okuyoruz: *"Taberi diyor ki: "Eğer denilirse ki "Âyette "ancak sana" diye tercüme edilen "İyyake" zamirleri niçin iki kere zikredilmiştir de bir kere zikredilmemiştir. Cevaben denilir ki: "Bu zamirler, fiillerden önce gelmeyip sonra*

---

[6] Elmalılı M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili Tefsiri, c.1, s. 167

[7] Fethullah Hoca'nın diğer malum müfessirler gibi tefsir ortaya koymamakla beraber, burada Fatiha üzerine yaptığı çalışmasındaki mülahazalarını aldık.

[8] Fatiha Üzerine Mülahazalar, M. Fethullah Gülen. S. 188-210

gelecek olsalardı Arapçanın üslûbu gereği, tekrar edilmeleri gerekirdi ve Nabüdüke ve Nestainüke denilirdi. Bu zamirlerin, fiillerden önce gelmeleri halinde de tekrar edilmeleri Arapçadaki ifade şekillerine uygundur. Ve daha fasih bir ifadedir."[9]

Kelâmın eski âlimlerinden Fahreddin Razi, kendisinden sonraki müfessirlerin hocasıdır. Önceleri kelâm ve felsefe yolunu takip, daha sonra da Kur'anî hikmetin, Kelâm yollarının hepsinden daha sağlam olduğunu söyler.

Razi, nâ'büdüyü geniş tahlil eder. Her iki iyyake'ler ile tevhidi esas tutup, rububiyetin mukabili ubudiyetin iktizasını anlatır. İstiazenin O'na, istiânenin de O'ndan olmasını ifade eder. İstiâzenin Allah'a yapılmasının açıklık kazanmasını ısrarla söyler, yoksa şeytanın bunun başka şeyler için yapılmış olacağını söylemesinin muhtemel olduğunu, onun için zahiren ifadesini şart koşar. O halde istiâze ve istiânedeki muhatabın Allah olduğunun açıkça tespit ve ilanı gerekir, der.

'Sana ibadet ediyorum' olsa idi müşriklerin yaptığı gibi hem Allah'a hem de başkalarına ibadet ettiği anlaşılacaktı. Başa 'iyyake' gelmesi ile sadece Allah'a ibadet edildiği anlaşıldı. Bu 'nun' ise (nun harfi) azametin (çoğulun) ifadesidir. Namaz dışındaki 'biz' ile namaz içindeki 'biz' çok farklı. Kul, namazda iken 'biz' dediğinde milyonlar namına azim bir cemaati temsil eder. Nunsuz olsa idi, 'Sadece Sana taparım' gibi ibadette tekebbürü ifade edecekti. Yani kâinatta bu kadar kebir ubudiyeti Sana ancak ben yaparım olacaktı. Nun gelmesi

[9] www.haznevi.net

ile kâinat namına, çoğul olarak 'Sana ibadet ederiz' şeklinde isabetli ve daha şümullü bir mana arz ediyor.

İnsanı azametli kılan ferdî namazındaki değil cemaatle kıldığı namazdaki cem-i nun'udur.[10] *Hadisin "Cemaatle kılınan namazın iftitah tekbiri, dünyadan ve dünyadaki şeylerden daha hayırlıdır." ifadesi ile kuvvet bulur.*

Ferdî namaza duran hem kendisi ve hem de Allah'a ibadet eden bütün meleklerin kastedildiği anlaşılmıştır, der. Cemaatle kılındığında müminlerin kardeş olduğunu, mütesanit olduğunu ve buradan azametin ortaya çıktığını ifade eder.

Fatiha'da başından beri tâzim eden kuluna Rab, âdeta kendisinin kıymetinin artırıldığını, yüceltildiğini dolayısıyla kulun kendi makamını yükselttiğini ama sadece bununla kalmamalı, zira Müslüman kardeşlerinin de makamlarının yücelmesi için iyyake'leri demesi gerektiğini ifade eder, der. [11]

İlavelerle çoğaltabileceğimiz müfessirler eserlerinde musallilere insan ve melekleri dâhil ettiklerini tespit ediyoruz. Ancak, Bediüzzaman ise bu halkayı genişleterek bütün mevcudatı da zikrederek dâhil eder. Bu Üstadın mühim bir yönüdür. Bediüzzaman "Hiçbir şey yoktur ki O'nu övüp O'nu tesbih etmesin"[12] ayetini masivada âdeta okuduğunu görüyoruz. Zira O, gezmediği, görmediği şeyleri yazmadığı anlaşılırken bir manada bu ayeti, eserleri ile tefsir ettiği gibi fiilen de tefsir ettiği de anlaşılıyor

[10] nunun toplamı, yani bizler, biz.
[11] Fahreddin-i Razi, Tefsir-i Kebir Mefatihu'l-Gayb, c. 1. s.338-354
[12] İsra Suresi,44

Evet, Risale-i Nur'un bahsettiği hakikatlerin aynını binlerce âlimler yüz binlerce eserlerde neşretmişler, fakat Bediüzzaman'ın yorum farkı var. Bunu anlamaya, tespite çalışırken bu noktalar dikkat çekici.

Na'büdü'yü anlatırken vahidiyet içinde bir ehadiyet[13] tarzı ile meseleye yaklaşıyor. Bedendeki zerre ve hücreler bir küçük cemaat şeklinde aynı hitabı yapıyor. Sonra yeryüzündeki bütün tevhit ehline intikal ediyor, onlar da aynı dua ve hitabı söylüyorlar.

En sonunda bütün kâinat ve mevcudata intikal ederek, tevhidin en geniş ve büyük dairesini nazara veriyor. Burada, bir birlerine nispetle daireler, Ehadiyet ve Vahidiyet manasını alırlar.

Mesela, insan bedenindeki zerre ve hücreler cemaati, yeryüzündeki tevhit ehline göre, ehadiyeti ifade ederler. Yeryüzünün tevhit cemaati ise, vahidiyet manasını alırlar. Bütün mevcudata nispeten de, yeryüzünün tevhit cemaati, Ehadiyet de kalır. Mevcudatın umumu ise, Vahidiyet olur. Özetle, iyyake nâ'büdünün ehadiyet ile böyle bir alakasını Üstad işarî olarak kurmuştur. [14] Böylece ehadiyette ukulu boğmadan vahidiyeti nazara vererek Rububiyet-i İlâhîyenin azametine dikkat çeker.

Bu hususiyeti sadece kulluğunun azametini göstermekle kalmıyor. Nebevî tarzın takipçisi olduğunu da gösterir.

---

[13] ***"Güneşin ziyası, bütün zemin yüzünü ihata ettiği haysiyeti ile vahidiyet misalini gösterir ve her bir şeffaf cüz'de ve su katrelerinde, güneşin ziyası ve harareti ve ziyasındaki yedi rengi ve bir nev'i gölgesi bulunması ehadiyet misalini gösterir."***

[14] www.SorularlaRisale-i Nur

Bulunduğu makamın, ifa ettiği vazifenin de azametini gösterir.

Mehmet Çetin

11.12.2010- Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 06.01.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/diger-tefsirlerde-na-budu-mutalaalari_200323

http://www.mehmetcetin.de/diger-tefsirlerde-nabudu-mutalaalalari/

2. "TıklaMAma" İmtihanı

"Hazer et, dikkatle bas, batmaktan kork. Bir lokma, bir kelime, bir dane, bir lem'a, bir işarette, bir öpmekte batma. Dünyayı yutan büyük letâiflerini onda batırma. Çünkü çok küçük şeyler var, çok büyükleri bir cihette yutar."[15]

Dinin asıl hedefi insanın hususi hayatıdır. İnsanın hususi hayatında dinini yaşamada göstereceği gayret, samimiyet umumi hayatına da tesir edecektir.

Umumi hayatın ziyadesiyle frenleyicileri var. Anlatmak istediğimiz hususi olarak, kendisi ile yalnız kalan insanın bir hata yapmasına mani olan kesinlikle vicdanı ve dini inancıdır.

İnancın kuvvetli olması, ferdin hususî hayatındaki huzur ve saadeti ile doğrudan mütenasiptir. Bu o kadar aşikârdır ki, yaptığımız sohbet, ettiğimiz ibadet esnasında ve sonrasında hissettiğimiz halimizle zahirdir, sabittir. Bu kuvvetli iman ile karşı karşıya bulunduğumuz her nevi imtihanları inşaallah aşabiliriz.

Bilgisayar asrının insanını bekleyen en büyük imtihanların başında "tıklama" gelmektedir. Evet, internet müdavimlerinin imtihanı tıklama iledir. İnternet zemini, evvelinde imtihan olmadığımız bir başka çeşidi ile bizi imtihana tabi tutuyor.

Ekran başında kendisinin hangi sitelere girdiğini takip eden bir gizli kameranın olmadığını bilen insan, aslında ciddi ve fevkalade mühim bir imtihan içerisindedir[16]. Bu noktadan kendini muhasebeye tabi

---

[15] Bediüzzaman Said Nursi, Lem'alar, s.330

[16] Esasında mü'min omuz başlarında devamlı şekilde kameraman kiramen kâtibinin olduğuna inanır ve müdakkiktir.

tutulmayacağını hisseden insan, tehlikenin çekim alanına girme durumundan kurtulması son derece müşkülleşir.

Kur'an'da *"zina etmeyin* "den ziyade, 'zinaya yaklaşmayın' ikazlarından alacağımız ders internet karşısında da imdadımıza cevap vermekte.

'Tıkla'manın çekim alanına yaklaşmakla giren insan 'tıkla**ma**'mayı yapamaz adeta. Testi kırıldıktan sonraki tembihten ziyade, kırılmadan önceki nasihate ehemmiyet vermek daha akıllıca. Sakınmak, içtinap etmek bu noktadan fevkalade mühimdir.

İmandan sonra en ziyade esas tutulan takva; menhiyattan ve günahlardan içtinap etmek ile mümkün olmakta. Amel-i salih ise emir dairesinde hareket etmektir. Bu noktadan günahtan kaçınmak, emir dairesinde hareket etmek; internet karşısında tıkla**ma**makla mümkündür.

Uzak durmak, çekinmek yani ictinâb ile bu imtihandan kurtulmamız mümkün. Tıklanmaması gereken noktanın çekim alanına yaklaşmamaya gayret ederken, nefsimizin de oraya, itmemesine dikkat etmemiz gerekir. Tıklanmaması gereken yer, bütün cazibesiyle davet ederken; nefis de bütün hîlekâr fetvalarıyla icabete zorlar.

"Her bir günah içinde küfre gidecek bir yol.."[17]**,** tıklama ile karşılaşılan ve ehemmiyet verilmeyen günahlardan geçmekte, hâsıl olmakta. Bir günah tek başına kalmayıp sonraki günahlara adeta davetkâr olmaktadır. *"Adam sende, bir tıklama ile bir şey olmaz"* diyenlerin kulakları çınlasın. Tertemiz suya devamlı damlayan pislikler o suyun temizliğini batırmaktadır.

---

[17] Bediüzzaman Said Nursi, Lem'alar, s.21

Bazı siteler tıklanma sayısı ile iftihar ederler. Adeta reklamlarını böylece yaparlar, kuvvet bulurlar, taraftar toplarlar. Tıklayanlar ise farkına vararak veya varmayarak o siteye destek olup, icraatına bir nevi ortak olurlar. Bu sitelerden menfi olanlarını tıkla**ma**mak ile imtihan olurken müspet olanını da tıklamakla imtihan olduğumuzu da unutmamalıyız.

İnternet dünyası kurnaz hile ve tuzaklar ile doludur. Gayet masumane yaptığınız tahkikatın ortasına iradeniz harici çıkıveriyor, dalgınlıkla tıklamanız ile açılıveriyor bütün çirkefliğiyle. Onun için gayet dikkatli olmak ve işimiz bittiğinde de hemen kalemize, esas işimize dönmek gerekiyor. Lüzumsuz ve avare dolaşmalarla zaman israfı olduğunu, internetten ayrıldığınızda fark ediyorsunuz, üzülüyorsunuz ama giden zamanı geri getirmiyor maalesef. Şuursuzca dolaşılan internetin arkasından iç dışa, bir çevrilsek ne kadar yaralar aldığımızı göreceğiz. İşlenen günahın, kafaya giren şüphenin, sahnenin kalb ve ruhumuza yara açacağı bilinen ve okuduğumuz bir hakikattir.

Tiryakilik asrın hastalığı olmakla beraber, internetin getirdiği bir hastalık olma hassasiyetini de muhafaza etmekte. Mutlaka e-mailine bakmak, haber linklerinin birçoğunda dolaşmak, *"en çok tıklanan*" tuzaklarına düşmek, tıklama sayaçları, *"ilk yorumlayan siz olun", "flaş"* lar zinciri, *"ilginç foto-video"* ağları vs. hemen akla gelen tıkladıklarımızdır.

Mahrem hanelere girmek, kul hakkına rızalı-rızasız tıklayarak takılmak, "merd-i kıptı, şecaat arz

ederken sirkatini ele verir”[18] tuzağına düşmek, hep bu tıklamalarla olan hallerdir.

İrade kuvveti ile internetteki tıklamama imtihanını vereceğiz. Ama bunun için de irade kuvvetinden önce kuvvetli irade olmalı. Siper alarak iradeyi takviye eden malzemeye ihtiyaç var o halde.

“Kuvveden fiile” tabiri, iradenin fiilden önceki merhalesinin “kuvve” yani, niyet, fikir, tasavvurun ehemmiyetini hatırlatır. Merkezi nokta fikirdir. Fikrin takviyesi, niyetin samimiyeti, tasavvurun müspeti ile müstakim olan irade fiile hazırdır.

Klavyenin önünde ne aradığımız hususunda kesin ve kuvvetli fikrimiz, sadece bu iş için interneti kullanacağımızın samimiyeti, müspet sitelerin tasavvuru ile tahkikatı yapıp, esas işimize dönerek bu tıkla**ma**ma imtihanını inşaallah verebiliriz.

Mehmet Çetin
19.11.2010- Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir
Yeni Asya 20.01.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/tiklamama-imtihani_200483
http://www.mehmetcetin.de/tiklamama-imtihani/

[18] Yavuz hırsız, cesaretini anlatırken hırsızlığını ele verir. Bir yazıda okumuştum. Eskiden kırmızı noktalı erotik filmlerin ortasına sadece orada yayınlanan reklam koyarlarmış. Arkadaşı o reklamın ilginçliğini anlatırken erotik filmi seyrettiğini de ele veriyor.

3.İhdinâ'da Nâ'büdü-1

Nâ'büdü Mütalâaları-6

"Allah'ım bize, hakkı hak olarak göster ve ona uymayı nasip et; batılı da batıl olarak göster ve ondan da sakınmayı nasip et, âmin."[19]

Fatiha, hayatımızın her anını terbiye edecek kıvamda numune bir suredir. Ayetlerinin tanzimindeki sıralama ise ayrı bir noktaya dikkat çeker.

Hidayet, bu surenin altıncı âyetinin konusu. Demek ki hidayeti isterken öncesinde yapılması iktiza eden hazırlıklar var. Belki de beş basamak var.

Duada nizâm var ve olmalı. Evvelen muhataba ismi ile başlamalı. Teşekkür ile devam edilmeli. [20] Muhatabın güzel sıfatları zikredilmeli. Tazimle yüceltilmeli. Kendisinden yardım istediğimiz açık ve net olarak söylenmeli. Edep ve nezaket gereği, taleb bu güzel ifadelerin arasında olmalı ki kabule yakın olsun.

Bir önceki âyette istiâne yapılırken âdeta âyetinde Rabbimiz sorar: 'Ne istiyorsun?' der. Kul hemen cevabı verir, talebini takdim eder: "İhdinâ" der. [21] Böylece ilk

---

[19] İşaratü'l-İ'caz, s.44

[20] Elhamdülillah kelimesinde gizli bir nâ'büdü var. Kısaca; 'Hamd, Allah'a mahsustur' derken 'benim Allah'ıma' değil, 'âlemlerin Allah'ına mahsusudur' ifadesi ile çoğul manası saklı olarak kullanıyoruz. Buradan da bu sûreyi ve âyetleri okuyan kul, kâinata halife olarak bütün masivâyı hamdli tesbihinde cem'edip, ihdinâ taleb eder. Sadece kendi adına değil, mahlûkatı da içine alarak "biz"li dua eder.

[21] Hidayet, lügatte lütuf ile yol göstermek, rehberlik yapmak demektir. Hidayet aynı zamanda hakkı hak bilmek ve ona tabi olmak, batılı da batıl bilip ondan içtinap etmek demektir. Kur'an'da yüzden fazla ayette hidayet ve hidayet ile ilgili mefhumlar ve kelimeler zikredilmektedir.

talebimizin hidayet olması gerektiğini Rabbimiz talim ediyor. İhtiyaçlarımızın evvelinde hidayet temenni ederek daha sonraki dualarımızın istikametini tayin ederiz.

İstenilen şeylerin ayrı ayrı ve çok olması 'bize hidayet ver' manasının da ayrı ayrı ve çok olmasını icab ediyor. İnsanın ihtiyaçları ayrı ayrı olduğu için talebleri de çok olacaktır. Bu yardımlarının tedarikinde elbette Rabbinden istiânede bulunacak. En güzel yardım isteme ise hidayet ile mümkündür. Ayetin devamındaki 'sırâta'l müstakîm'de hidayet fevkalâde mühimdir. İstikâmet ancak hidayetle temin edilir. İfrat ve tefrite düşmeden adalet ve istikâmet Rabbin vereceği hidayet ile tahakkuk eder.

Çok şeyleri isteyen insan, âciz ve fakirdir. İhtiyaçlarının karşılanmasında fakir, korktuklarının def edilmesinde de âcizdir. Dolayısıyla istiâneye muhtaçtır. Yardıma bu derece muhtaç olan insan bunları ancak kudreti nihayetsiz Rabbine iltica' ile taleb eder, dua eder.

Bir çiçeği istediği gibi koca bir baharı da isteyen insan, ihdinâ ile başka ihtiyaçlarını da bir manada dile getirir.

İhdinâyı, âdeta dört nev'i insan söyler:

Eğer bir mü'min hidayet istiyorsa, sebat ve devam manası anlaşılır. Bu ihtiyaçlarının başında ihdinâ talebinin iktizası olarak hidayette sebat ve devam etmesi hakikatini idrak etmesi lazım. Samimiyet ve âkıbet; sebat ve devamdadır.

Eğer hidayeti zengin olan isterse ziyade manasını ifade eder. Hâli vakti yerinde mü'min mevcud malının ziyadeleşmesini ister. Malda ve şükürde ziyade manası anlaşılır.

Hidayeti fakir olan isterse ihsan etme manasını ifade eder. Zira fakir, ihsan edilmek ister. Fakirliğinin geçmesini, rahatlığa ermesini ister.

Zayıf bir mü'min hidayet isterse, hem destek ve hem de muvaffak olmak için yardım ister. 'Ben âcizim, benim acizliğime ancak dosdoğru yol uygun olur.'[22]

Evet, Rabbimiz "Her şeyi halk ve hidayet etmiştir." hükmünde de birçok manalar saklıdır. Zahirî ve batınî duyguları yaratmıştır. Bu hasseleri hem kullanmak ve hem de istikâmetle kullanmak için hidayeti istemek gerekir.

Hidayet dört değişik manalarda da anlaşılır. Bu manaları kul hayatında ihtiyaç ve vaziyetine göre istimal eder ve Rabbinden yardım ister.

Zahirî ve batınî duyguların istikâmetle istimalinde hidayeti taleb eden kul, böylece hayatının ibadetle geçmesini ister.

Afakî ve haricî delillerde hidayet ister. Bu delillerin idrakinde yardım ister. Bunlarla hidayete ermek murad eder.

Enfüsî ve dâhilî delillerde dalâlete sapmaması için hidayet temenni eder.

Afakî ve haricî delilleri halk etmiştir, bunlarda Rabbimizin yardımı ile kullanılır. Dışımızdaki ve içimizdekilerden istifade etmek ancak Allah'ın yardımı ile mümkündür.

Peygamberlerin gelmesi, ellerinde kitaplarının olması, bunlara tâbi olunmasında Rabbimizin hidayetine ihtiyaç var ve yine Rabbimizin yardımı manasındadır.

[22] Mefatihu'l-Gayb Tefsir-i Kebir, Fahreddin Razi, C.1, S. 358

Doğru yolu, işin doğrusunu irsal ettiği nebileri, inzal ettiği kitapları vasıtası ile öğreniyoruz. [23]

Mükellefiyetin yerine getirilmesi konusunda güç ve kuvvetin ancak Allah'tan geleceğini idrak edilmesi gerekir. Bu da Fatiha'nın bu ayete kadarki ayetlerle sıralanan sıfat-ı İlâhîyenin azametinin idraki ile mümkündür. Bu azamete sahip bir Rabbe, ubudiyetle mukabele edilmesi elzemdir, vazifedir. Bu şuur, insana heyecan ve gayret verir.

İnsan hidayeti gördüğünde Hâdî'yi hatırlamalı, nimetten Mün'im-i Hakikiyi hatırlamak gerektiği gibi. Hidayet, hayırlı ve iyi olan şeye ulaşma için kullanılır. Hırsıza yol göstermeye, yardım etmeye hidayet denmez. Bundan dolayıdır ki hak ile batılı ayırmak manasındaki yardıma hidayet denmekte.[24]

En büyük hidayet, lütuf ve yardım ise; aradaki bütün perdelerin kaldırılması ile hakkı hak olarak, batılı da batıl olarak göstermektir.[25]

"Allah'ım bize, hakkı hak olarak göster ve ona uymayı nasip et; batılı da batıl olarak göster ve ondan da sakınmayı nasip et, âmin."

Mehmet Çetin

14.12.2010-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 27.01.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/fatiha-8217-daki-8220-ihdina-8221-kelimesi-ve-hidayet_200569

http://www.mehmetcetin.de/ihdinada-nabudu/

---

[23] İşaratü'l-İ'caz, s.44, Beyzavi (Köprü s.91 s.63)

[24] Hak Dini Kur'an Dili Tefsir, Elmalılı M.Hamdi Yazır, c.1, s.174

[25] İşaratü'l-İ'caz, s.44

Vefatının 54. Yıldönümünde

4. Ölümü Seven Şair Ziya Osman Saba

Hayatı

Cumhuriyet devri şairlerinden olan Ziya Osman, Mart 1910 yılında İstanbul'da doğdu. Mütareke yıllarında girip, hep yatılı okuduğu ve Cahit Sıtkı Tarancı ile dostluğunun başladığı Galatasaray Lisesi'ni (Mekteb-i Sultanî) bitirir (1931). Daha sonra Cumhuriyet Gazetesi muhasebe servisinde çalışırken aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi (l936). Emlak ve Eytam Bankaları'nda çalışırken ikinci eşi Rezzan Hanım'la tanınıp, evlenir. (1940). Bu bankalarda ayrılıp Milli Eğitim Basımevi Tashih Bürosu Şefliğine getirildi (1945-1950). Geçirdiği kalb hastalığı üzerine Kadıköy'deki evinde Varlık Yayınevi işleriyle uğraştı. Cahit Sıtkı Tarancı ile sık sık mektuplaşan şair, 29.0cak.1957 günü İstanbul'da evinde öldü. Eyüp Sultan kabristanına defnedildi.[26]

31.Ocak.1957'de toprağa gömülüp, şiirlerinde devamlı arzuladığı öbür âleme göç ederken, şairlerden biri, arkasından şu cümleleri yazıyordu:

Öbür Âleme Göçerken

"İlk şiirlerinden son şiirine kadar onda ya çok belli, ya biraz gizli ve derinde hep bu üç tema görülür.(Ahiret, ölüm, Allah) Ahireti, ölümü sanat hayatının, belki de çocukluğunun ilk yıllarından beri bu derece içten benimsemesi, ona ölümü çok önceden sevdirmiş, onda ölüm korkusu diye bir tehlike bırakmamıştı. Ölüme eski soydan tasavvufçuların şevkiyle memnun, hazırlıklı, ümitli gitti.

---

[26] Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü, Behçet Necatigil, s. 262

Son yirmi beş yıllık şiirimizde ölümü, içinde küçüklükten itibaren beslediği için, hiç dehşete düşmeden, irkilmeden tam bir iman ve teslimiyetle, özlercesine beklemiş tek şairimizdi O. Allah'a bu şekilde bağlılığı, onu beyazın hayranı yaptı. Şiirlerinde kir yoktur. Katıksız, arı, duru, dünya kirlerinden uzak, temiz şiirlerdir bunlar; hatıraları, vefası, sevgileri gibi temiz."

Ölümü karşılaması

Ziya Osman'ın meslektaşı devam ediyor. Onun ölümü nasıl karşıladığını duygulu bir şekilde izah etmeye çabalıyor:

"Eski bir evde olmak, orda, Eyüp Sultan'da." diyordu. (hayatla ölümü iç içe yaşamış, beyaz şiirler şairi) özlediği yerde, özlediği evde göçtü. Kar yağıyordu, temiz, beyaz. Ve serviler, kara nuranilikleri içinde bir kandil gecesine hazırlanıyorlardı. Hayat beyaz, ümitleri beyaz, imanı beyaz aziz şair için, böyle dini bir günde, bir kandil gününde öte dünya çiçekleri karların altında anneciğinin yanında gömülmek, ömrü boyu özlediği en İlahi saadetti herhalde. Allah'tan bunu istemişti, istediği oldu."[27]

Sanatı

Galatasaray Lisesinin gece bölümüne devam ederken ilk sınıflarında annesinin vefatı üzerinde ilk yazısını yazan şair, ikinci yazısını babası ile annesinin kabrini ziyarete gittiğinde yazar.

Henüz 17'sinde iken şiirler yazmaya başlayan şair ilk yazılarını, hissiyatlarını o günlerde okuduğu romanlara özenerek yazar. Fakat sonunda pişmanlık duyar.

---

[27] Behçet Necatigil, Varlık, s. 448, Yeni Nesil Gazetesi, 02.02.1981, Mehmet Nuri Yardım, Ölümü Seven Şair

İlk şiiri Servet-i Fünun Dergisi'nde (Ocak-1927) çıkan Saba, bu dergide tanıştığı arkadaşlarıyla Yedi Meşale topluluğunda birleşti. (1928) Meşale dergisi kapanınca bir süre Milliyet Gazetesi'nin edebiyat sayfasına, İçtihad Dergisi'ne yazdı. Yazı ve şiirleri Varlık'ta çıkmaya başlayınca, ilk sayısından (1933) itibaren çoğunlukla Varlık'ta yayımladı.

Yedi Meşaleciler 'in şiire en sadık şairi Ziya Osman, temiz, efendi kişiliğini şiirlerine de yansıtmış bir şairdir. İddiasız, duru, içli bir Türkçe ile küçük insanların hayatlarını, dertlerini, ümitlerini ve çocukluk hasreti, hatıralara düşkünlük, ev-aile sevgisi, Allah'a kulluk, kadere teslimiyet, küçük mutluluklarla yetime, ölüm yakınlığı, ahirete hasret" [28]gibi konuları işledi. 1940'dan sonra serbest şekillerle de yazdı. Hikâyelerinde genellikle bir hatıra karakteri görülür.

"Haşarı ve kavgacı olmayan buruk bir kötümseme, mutluluk için çırpınan fakat ona ulaşamayan bir eziklik şiirlerindeki genel havayı teşkil eder."[29]

Mehmet Kaplan'ın Dilinden Ziya Osman

"Z. Osman Saba, arkadaşlarının şehadetine göre, hayatında olduğu gibi, eserlerinde de, sesini fazla çıkarmayan, son derece mütevazı bir insan. Hayat ve eserleri ile uçak veya fabrika gürültüsü çıkaran Nazım Hikmet tipinde meydan veya sahne şairinin tam zıddı.

Cahit Sıtkı'da hatta Orhan Veli'de, Ziya Osman Saba'nınkine benzeyen bir kendi kendine yetiş, hayatın manasını ve saadeti, yaşanılan hayatın teferruatında arayış ve buluş vardır. Cahit Sıtkı ile Orhan Veli dünyaya bakış tarzları Saba'nın bakışından biraz daha geniş ve

[28] Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü, Behcet Necatigil, S. 262
[29] Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı c.3,s.307

derindir. Ziya Osman Saba, belki mizacı dolayısıyla onlardan daha az cesur ve siliktir. Saba'yı en iyi anlayanlardan Behçet Necatigil, O'nunla Yunus arasında bir yakınlık bulur.

Gerçekten de, kendisini daima ölüm ve Allah karşısında hissettiği için benliğinde gururu ve gösterisi yenen, tevazuu en yüksek rütbe sayan Saba, küçük insanlarla Yunus arasında bir münasebet bulur. Sakin, içe dönük hayatı benimseyiş bakımından bu doğrudur. Yalnız Yunus içe dönüşünde, mistik felsefenin, Allah'ı kendinde buluşun büyük rolü vardır. Dıştan içe dönen Yunus, kendinde Allah'ı bulduktan sonra, dışı döner, bütün kâinatı ve insanları kucaklar. Ziya Osman da bazı şiirlerinde varlığı ve Allah'ı yüceltir. Fakat O, bir mistik değil, "Düşümde" isimli şiirinde görüldüğü üzere, kendi halinde bir büro adamıdır. Fakat bu büro adamının içinde seven bir ruh vardır. Saba, belki de bu derin ve insanî sevgisi ile Yunus'a yaklaşır. Onda aile ve dost çevresinde bütün insanlık ve kâinata yayılan sevgiye ait bazı örnekleri görmekteyiz."[30]

Ölüm Konusunda İki Şair

"Ziya Osman, arkadaşı Cahit Sıtkı'nın aksine ölümü sevmiş, ölümü arzulamıştır. Cahit ölümden kaçarken, Ziya ölüme koşmuş ve ona kucak açmıştır.

Cumhuriyet Devri Türk Şiirinde ölüm üzerinde duranların basında bu iki şair gelir. Cahit Sıtkı'da vahşet, dehşet, ümitsizlik, korku alâmetleri görülürken, Ziya Osman'da emniyet, huzur, saadet, tevekkül emarelerini

[30] Cumhuriyet Devri Türk Şiiri, Mehmet Kaplan, s. 405-408

müşahede ediyoruz."[31]

Yunus'un Delisiyim

En çok Fransız'lar 'ın tesirinde kaldığını ifade eder şair, mutlaka bir tesir aramak gerekiyorsa bunun da Fransız tesirinin olduğu söylenebileceğini, ama bunun yanında bir isim zikredemeyeceğini söyler. Kendisine eserlerinde ruh ve muhteva yönünden tek tesirli olanın Yunus Emre olduğunu ise şöyle ifade eder:

"Şekil ve deyiş bakımından epey yeknesak bulmakla beraber, ruh bakımından halk edebiyatımızın hayranı, Yunus Emre'nin ise delisiyim. Bana öyle geliyor ki Yunus kadar derin şair dünyaya gelmedi. Hele, bu şiirleri bizden kaç asır evvel söylediğini düşününce, insanın aklına durgunluk geliyor. Türk nesrinde ise günümüzün bir sanatkârına hayranlık: Abdülhak Şinasi Hisar'a, Yaşar Nabi Nayır, nesrinde, yer yer Abdülhak Şinasi tesiri olduğunu söyler: "Bence, O'nun gibi yazmak mümkün mü?"[32]

Hikâyelerini Beğenmeyen Yazar

Şair hikâyelerini ve hikâyeciliğini beğenmiyor ve "Hikâyemsi" diyor, hikâyelerine. Ayrıca hikâye yazmada şu noktalara dikkat çekiyor:

"Bu vesile ile bir şey daha söyleyeyim: Bilmem dikkat ettiniz mi? Yukarıda "Nesir veya hikâyemsi" yazılar dedim. Zira hikâye yazmanın zorluğunu, hele benim gibi memleket, insan tanımamışlar için imkânsızlığını bildiğimden, yazdıklarıma hikâye demeye bir türlü dilim varmıyor; yalnız, "Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi"ni okumak zahmetine katlanacaklardan

[31] Yeni Nesil Gazetesi, 02.02.1981, Mehmet Nuri Yardım, Ölümü Seven Şair

[32] Edebiyatçılarımız Konuşuyor, Yaşar Nabi Nayır, S.71

ricam, yadırgayacakları parçaları da bir ömrün "hikâye" olmamış, ama yine de birer hikâyemsi saymalarıdır."[33]

Hece Vezni ve Serbest Vezinli Şiirler Yazmıştır.

"1940'larda aruz ve hece ölçüleri yıkılarak ölçüsüz ve muvazenesi bir Türk şiiri vücuda getirilmek isteniyordu. Bu dağdağalı devirde heceyle, tertemiz duygularla şiirler yazan şairlerimiz yok değildi. Bunlardan biri olan Ziya Osman şu şiirinde Allah'a şöyle sesleniyordu:"[34]

"İlk defa bakıyorum, Rabbim, her şeye.
Yeryüzünü yeniden görüyor gibiyim.
Bakıyorum renkler var mavi, yeşil, mor
Gökyüzünde bulutlar uçup gidiyor.
Yollarda insanları, kuşu, köpeği,
Öğreniyorum yeni baştan sevmeyi.
Şu âlem, âyan ettiğin bize,
Ağaç, dal, yaprak, meğer her şey mucize!
Anlıyorum her işte meramımı,
Sevmeyi, ölmeyi, ömrün devamını.
Anlıyorum, su kuş neden yuva yapıyor?
Anlıyorum, Allah'ım kalbim niçin çarpıyor?"[35]

İnsan düşünmekle varlığını böylesine idrak etmeli. "Düşünüyorum, o halde varım." ile değil. Cümleyi yahut vecizeyi düzeltmek gerekiyorsa: **"İnanıyorum, o halde varım."** demeli.

Ayrıca:

---

[33] Age, s.72

[34] Yeni Nesil Gazetesi, 02.02.1981, Mehmet Nuri Yardım, Ölümü Seven Şair

[35] Geçen Zaman, Nefes Almak, Ziya Osman Saba, Varlık Yayınları, s.79

"Ölüler! Özlemez olur muyum dünyanızı,
Aranıza karışmış annem var, babam var." [36]

Ne kadar istiyorum, akşamlayın, ezanda,
Eski bir evde olmak, orda Eyüp Sultan'da;
Bir yanda ölmüşlerim, bir yanda kalanlarım.
Ahiret dolsun içime kumruların "Hu..."sundan
Diyeyim, camiin geçerken avlusundan.
Şu musalla taşında bir namaz yatacağım.
Bir tabutun içinde sır vermeden gidenler,
Orda, beyaz taşlarla yıllardır beni bekler,
Benim de gözlerime yakın olsun toprağım. [37]

gibi beyit ve mısralarıyla sık sık ahiret hasreti temasını işler şiirlerinde, Ziya Osman Saba.

Eserleri

Nesir ve manzum eserler veren şairimizin eserlerini umumi olarak ikiye ayırabiliriz.

A. Şiir Kitapları

1. Sebil ve Güvercinler (1943)
2. Geçen Zaman (1947)
3. Nefes Almak (1957)

Ayrı ayrı birkaç kez basılmış bu üç kitabındaki bütün şiirleri sonradan Geçen Zaman- Nefes Almak (1974) isimli 129 şiiri tek kitapta toplandı.

B. Hikâye Kitapları

1.Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi (1952-1962)

2.Değişen İstanbul (1959)

---

[36] Age. S.91

[37] Geçen Zaman, Nefes Almak, Ziya Osman Saba, Varlık Yayınları, s.31

Yukarıda da dediğimiz gibi hikâyeleri birer hatıra vasfı taşımakta olup "Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi" kitabında dokuz hikâyesi, Değişen İstanbul'da ise altı hikâyesi vardır

Yukarıdaki iki kitabındaki on beş hikâye şairin, kendi hayatının ayrıntılarına inmedeki ince dikkatini, anılarına içten bağlılığını gösteren şiirli belgelerdir.[38]

Son Söz

"Ha üç gün önce, ha beş gün sonra.
Geldiğin gibi gidişin.
Nereye gittiyse anan, baban,
Peşinden kardeşin.
Bir Yaprak dökümüdür dört yandan.
Bir dostun, seninle ağlamış gülmüş,
Bir sabah gazeteyi açarsın ki: Ölmüş!"[39]

diyerek ölümü işleyen, okullardaki ders kitaplarında;

"Bir yer düşünüyorum, yemyeşil,
Bilemem neresinde yurdun.
Bir ev günlük güneşlik
Çiçekler içinde memnun [40]

mısralarıyla tanıdığımız Ziya Osman Saba'yı vefatının elli dördüncü yıldönümünde şairimizi şu şiiri ile rahmetle anarız:

"Rabbim, nihayet sana itaat edeceğiz.
Artık ne kin, ne haset, ne de yaşamak hırsı,
Belki bir sabah vakti, belki gece yarısı,
Artık nefes almayı bırakıp gideceğiz,

---

[38] Edebiyatımızda Eserler Sözlüğü, Behcet Necatigil, s. 93-222

[39] Geçen Zaman, Nefes Almak, Ziya Osman Saba, Varlık Yayınları, s. 136

[40] Age. s. 114

Ben, artık korkmuyorum:

Her şeyde bir hikmet var.
Gecenin sonu seher, kışın sonunda bahar,
Belki de bir bahçeyi müjdeliyor şu duvar.
Birer ağaç altında sevdiğimiz annemiz,
Gece değmemiş sema, dalga bilmeyen deniz
En güzel bahtiyar, en aydınlık, en temiz.
Ümitler içindeyim, çok şükür öleceğiz." [41]

Dipnotlar:
1. Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü, Behçet Necatigil, s. 262
2. Behçet Necatigil, Varlık, s. 448, Yeni Nesil Gazetesi, 02.02.1981, Mehmet Nuri Yardım,
Ölümü Seven Şair
3. Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü, Behçet Necatigil, S. 262
4. Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı c.3,s.307
5. Cumhuriyet Devri Türk Şiiri, Mehmet Kaplan, s. 405-408
6. Yeni Nesil Gazetesi, 02.02.1981, Mehmet Nuri Yardım, Ölümü Seven Şair
7. Edebiyatçılarımız Konuşuyor, Yaşar Nabi Nayır, S.71
8. Age, s.72
9. Yeni Nesil Gazetesi, 02.02.1981, Mehmet Nuri Yardım, Ölümü Seven Şair
10.Geçen Zaman, Nefes Almak, Ziya Osman Saba, Varlık Yayınları, s.79
11.Age. S.91

[41] Age, s.29

12.Geçen Zaman, Nefes Almak, Ziya Osman Saba, Varlık Yayınları, s.31
13.Edebiyatımızda Eserler Sözlüğü, Behçet Necatigil, s. 93-222
14.Geçen Zaman, Nefes Almak, Ziya Osman Saba, Varlık Yayınları, s. 136
15.Age. s. 114
16.Age, s.29

Mehmet Çetin
25.01.1982-Şuhut-Afyonkarahisar
25.12.2010-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 04.02.1982
Yeni Asya 30.01.2011 Elif
http://www.mehmetcetin.de/olumu-seven-sair-zya-osman-saba/

5.Tefsirlerde İhdinâ Mütalâası-2

Nâ'büdü Mütalâaları-7

Fatiha'da 'ihdinâ's-sırâte'l-müstakîm' duası bize hidayetin istikâmette olduğunu gösterir.[42] Duamızın ana fikri Rabbimizden istikâmet üzere olmamızı taleb etmektir.

Fatiha'yı namazda okuyoruz. Namaz kılan mü'mindir. Her mü'min hidayete ermiştir. O halde her namaz kılan hidayete ermiş demektir. Namazda Fatiha okurken 'İhdinâ' talebi ile zaten hidayet üzerinde olduğumuz halde yine de hidayet duasında bulunmuş oluyoruz ki verileni yeniden istemek gibi oluyor, bu ne demektir?

Evvela "Hidayetimizi artır ve devamlı kıl." manası anlaşılıyor. O halde bu dua çok yerinde oluyor. İnsan âciz ve fakir olduğu, nefs-i emmareyi taşıdığı ve şeytanla her an muhatap olduğu için daima Rabbinin inayetine ihtiyacı olduğunu hissetmeli ve O'ndan hidayeti devamlı istemeli.

İki nokta arasındaki hattın en kısası istikametli ve doğru olanıdır. Maneviyatta, manevî yollarda ve kalbî mesleklerde de en doğrusu, en müstakimi ise en kısa ve en kolayıdır.[43]

Üstad, Risale-i Nur'da bütün muvazenelerin, mukayeselerin işaretinin ise hidayeti ve istikâmeti gösterdiğini söyler. Küfür ve dalâletin ise en müşkülatlı ve karanlıklı yol olduğunu ifade eder.

Bediüzzaman, ihtiyaçlarımızın evvelinde hidayeti istemeli der. İlk önce neyi istememiz gerektiğinin terbiyesini Fatiha ile Rabbimiz yapıyor. 'Ne

---

[42] Köprü, 91/45

[43] B.S.N. Şualar s. 961, F. Razi, Tefsir-i Kebir c.1 s. 355

istiyorsunuz?' sualinin cevabı elbette 'İhdinâ' olmalı. Zira hidayet nasib olmalı ki daha sonra isteyeceğimiz 'sırate'l-müstâkîm'de istikamet hidayete istinad etmeli.

Temelleri sağlam olan hayat, inşaallah istikametli olur. Hidayetli istikamet; Fatiha'da bize bakan esasların başında gelir. Bu noktadan kıraat olunan her ihdinâda mümkün olduğu kadar bu manalar hatırlanarak ifade edilmeli. Ne isteyeceğimizi bilerek edilen dua daha şuurlu, derin ve inşaallah ihlâslı olur.

"Taberi, tefsirinde "ihdinâssırâtelmüstâkim" ayetini, İbn-i Abbas'a dayandırarak, "Bizi sırat-ı müstâkimde sabit kalmaya muvaffak kıl, bize hidayete götüren yolu ilham et" şeklinde tefsir ediyor. Ona göre hidayet, tevfîk anlamına geliyor."[44]

"S, 'İhdinâ 'nın hidayet talep etmek olduğunu, bunun da, hidayete erenler için 'daha fazla hidayet talebi' olduğunu, bir de 'bizi sabit kıl' anlamına geldiğini bildiriyor. Ona göre bu bir dua cümlesidir. Dua cümlesi ile emir cümlesi aynıdır. Çünkü her ikisi de taleptir."[45]

Fahreddin Razi, ayetteki "ihdinâ" ifadesinin hidayet talep etmek olduğunu beyan ediyor. Ona göre hidayetin elde edilmesi iki yolla meydana gelebilir: Bunlardan birincisi, delil ve hüccet ile marifet istemektir. İkinci yol da, batını tasfiye etmek, temizlemek ve riyazettir. Allah'ı tanıma, istidlâl yolları ise sınırsızdır. Kâinatta bulunan her bir zerre onun kemâline, izzetine ve celâline işaret ediyor. Her bir zerrede Allah'a şahitlik eden deliller vardır.[46]

---

[44] age.
[45] http://arifanalperen.blogcu.com/neden-mursid
[46] ags

Bediüzzaman'ın, "Hiçbir şey yoktur ki O'nu övüp O'nu tesbih etmesin" [47] ayetini masivada âdeta okuduğunu görüyoruz. Evet, âdeta Külliyatın hemen her kısmında Rabbimizi tesbih etmemizi talim eden ifadelerini yani bu ayetin tefsirini okuyoruz. Bu hal ise O'nun, müfessirler arasındaki farkı ortaya kaymakta. Bu tesbih ile insan masiva ile beraber olup, külliyet kesbedip zikre, tesbihe küllî ubudiyetle devam etmek manası zahir olur.

Kâinatın her cüz 'ündeki ehadiyeti ifade eden mektupları okuyarak vahdete gidip; rububiyeti müşahede ve tespitin ardından ubudiyetle tesbih ve ta'zim etmek kulluğumuzun şiârıdır.

İhdinâyı söylerken ve isterken iki yoldan biri olan hüccet ile marifet elde etmeliyiz. Demek ki yıllardır okuduğumuz Risaleler, marifetin talimini yaptırıyormuş. Takva ve amel-i salih dersi de ikinci yol olan batının tasfiyesi ile bir manada riyazeti tatbik ediyor.

Risale-i Nur'un talebeleri; asırlarca tavsiye edilen bu manaları, enfüsî ve afaki tefekkürleri okuyarak tatbikatını yapıyorlar, selefinin tembihlerini, Üstadlarının ifadesi ile anlamış, uygulamış oluyorlar. Hidayetlerinin tekâmülüne çalışırlar.

Hidayetin tekâmülünü isterken, dalâletin de yardım ettiğini unutmamak gerek. Zira imanın tekâmülüne de küfür yardım eder. Küfür ve dalâletin ne kadar pis ve zararlı olduğunu gören bir mü'min imanı birden bine çıkar.[48]

Bakara Suresi'nin ikinci ayetinde geçen "Hüden" kelimesinin tahlilini yapar. Bu tahlilde Said Nursi; ayeti,

---

[47] İsra Suresi,44
[48] İşaratü'l-İ'caz, s. 357

"Doğru yola irşad ediyor. Muttakilere doğru yolu gösteriyor." şeklinde yorumluyor. Ona göre ism-i fail olan "hadi" yerine, mastar olan "hüden" kullanılması hidayet nurunun cisimleştiğine ve hidayetin Kur'ân'ın kendisi olduğuna delalet ediyor. Burada müttakiler için bir hidayet olduğunun söylenmesi, hidayetin meyvesini ve tesirini göstermek içindir. Bu konudaki bazı yorumlar da hidayetin takvayı netice vereceğini, takvanın da hidayeti artıracağını ifade ediyor.

Kurtuluşa ermek, hidayete doğru yürümek, insanların kesb ve ihtiyarları dâhilindedir. Ama esas hidayet ise elbette Allah'tandır.[49]

Nâ'büdü, ayetlerle hayatın her safhasında devam edeceğe benziyor ve devam edecek.

Mehmet Çetin

20.01.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 03.02.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/tefsirlerde-ihdina-mutalaasi-2_200661

http://www.mehmetcetin.de/tefsirlerde-ihdina-mutalaas/

[49] age. S.105

6.Risale-i Nur'un dili ve mütalâalarımız hakkında

"Nasıl ki bir hayvanın veyahut bir meyvenin derisi soyulsa, muvakkat bir zarafet gösterir; fakat az bir zamanda o zarif et ve o güzel meyve, o yabanî ve paslı ve kesif ve ârızî deri altında siyahlanır, taaffün eder. Öyle de, şeâir-i İslâmiyedeki tâbirât-ı Nebeviye ve İlâhiye, hayattar ve sevabdar bir cilt, bir deri hükmündedir. Onların soyulmasıyla, maânîdeki bir nuraniyet, muvakkaten çıplak, bir derece görünür. Fakat ciltten cüdâ olmuş bir meyve gibi, o mübarek manaların ruhları uçar, zulmetli kalb ve kafalarda beşerî postunu bırakıp gider. Nur uçar, dumanı kalır."[50]

Hayatımızın en mühim vazifesi Risâle-i Nur'u neşretmek ile imanımızın tercümanı olan dili kullanmayı bir arada te'lif ederken çok hassas olmalıyız. Risâle-i Nur'un; tavr-ı esasisini bozmadan ve ruh-u aslîsini rencide etmeden Külliyattaki izah tarzlarıyla anlatırken istimal ettiğimiz dil ve kelimelerin de nur ve nurani olmasına dikkat etmeli. Yâni âdeta ruhu olan kelimeleri tercih etmeliyiz. Maneviyatız, nursuz ve ruhsuz kelimeler; mânevî, uhrevî ve kudsî meseleleri izah ederken kullanıldığında maksad tam hâsıl olmayabilir. Anlatılmak istenilen hakikatler sâdece ve belki de bazen akla gider fakat kalbe girmesi zorlaşabilir. Mânevî, nurlu, ruhlu ve uhrevî kelimeleri kullandığımızda ise, Allah'ın izniyle emin olmalıyız ki, o hakikatler kalbe Rahmet-i İlahi'den bir yol bulup girecektir.

Sohbetlerdeki misaller, temsiller, siyerdeki hadiseler hepsi Risâle-i Nur'da var. Hem de

[50] Mektubat, s. 672.

Peygamberlerin (as) hayatında neyi ne kadar anlatacağımıza varıncaya kadar. Bir Eyüb (as) ve Yunus (as) hikâyesini hülâsaten ve lâzım olacağı kadarını, zihni bulandırmadan anlatır. Biz de sâfi zihinleri bozmadan anlatmalıyız. Hedefi, nazarı dağıtmadan esas maksada tevcih ederek hizmeti ve hayatımızı devam ettirmeliyiz.

Risâleyi anlama ve anlatmada kelime ve terkipleri aslî hâliyle alıp, kabullenip, anlayıp ve anlatmak mümkün mertebe tercih sebebi olmalı. Kafa fenerimizle izaha kalktığımızda soğuk düşebilir, nakıs olabilir. Kendi kelimelerimizi de muhasebe ve murakabeden geçirip tashih etmeliyiz. Yoksa Risalede söylenmeyeni söyletme, anlatılmayanı anlatma hatasına düşebiliriz. Risâle-i Nur, bize, dili kullanmamızın ötesinde cümle kurmalarımızda da rehber olmaktadır. Bu tarz hususiyeti noktasından da Risâle-i Nur, Kur'ânî bir usûl takip eder. Keskinlik, şiddet ihtiva eden âyetler Müddesir 'de olduğu gibi kısa; izah, sükûnet, vüsat ihtiva edenler de "Bakara: 282-Müdâyene" âyetinde olduğu gibi uzundur...

Ayrıca, Külliyat'a o kelimeleri istimal eden Üstada itimad etmeliyiz. Esasında bu kelimeler Üstad'dan ziyade Kur'an'ındır. Burada "Said, yoktur, Said'in kudret ve ehliyeti de yoktur; konuşan hakikat-ı Kur'âniye ve imaniyedir" ölçüsü ile bakmak gerekir.

Her Nur Talebesi Külliyat 'tan okuduğunu anlarken Kur'ânî kelimeleri kullanarak hazmeder. Ancak başkalarına anlatırken, elbette ferdî farklılık gereği, kullanılan cümleler, kelimeler değişik olabilir. İşte burada hassas olmamız gereken, Nur Külliyatındaki çizilen, kullanılan dairenin dışına çıkmadan tebliğ ve izahımızı yapmaya çalışmaktır. Günümüz kelimeleri ise, elbette yardımcı olması, karşımızdakinin rahat anlamasını temin etmek niyeti ve şuuruyla kullanılmalıdır. Ama bunlarda

hassasiyet çok mühim. Her şeyin vasatı olduğu gibi kullanılan kelimeleri tercihte de vasatı takip edebilmeliyiz. Cesed için ruh, elbise için cesed feda edilmemeli.

Risâle-i Nur sadece akla hitap etmiyor; kalbe, ruha, ismini bilemediğimiz lâtifelerimize de hitap ediyor. Vahyin şubesi olan ilhâmat ile yazıldığı, Kur'ân'ın malı olduğu cihetiyle diğer lâtifelerimiz de İnşaallah hissesini alıyor. Ama ısrarla sadece anlamak için okumak, diğer lâtifelerimizin hisselerini almalarına mani olabiliyor. Anlamadığımız zaman böylece değerlendirmek daha münasip olsa gerek. Her azamız hissesini İnşaallah alacaktır. Biz ihlâs ile sabır ve azimle okumaya devam edeceğiz.

İşte mütalâalarımızda kullandığımız kelimelerin de mümkün olduğu kadar Külliyat 'tan olmasına hassasiyet gösteriyoruz. Okuyucunun zahirde daha kolay anlaması mukabilinde bu hassasiyeti kurban etmemeye çalışıyoruz. Risâlelerin satırlarında saklanan sırları keşfetmek, bununla da sadrımız ve kalbimizde tulû'ların olması, tasavvur ve tefekküre vesile olması muradımızdır.

Yeni nesil maalesef yetim bırakıldı bu hususta. Ecdadı ile arasındaki dil köprüsünün koparılmasından kaynaklanan bir yetimlik bu. Ama ümitsiz asla değilim. Yabancı dil öğrenmedeki azmini ortaya koyan bu nesil; İnşaallah, ahiret ilmi olan marifetullahın basamaklarındaki Risâle-i Nur'u tahsilde de ortaya koyacak.

Bu mütalâamızın gayesi de bir manada dikkatlerimizi Risâlelere çekmektir. Bu sütunlarda başka kardeşlerimiz de fikir ve yorumlarını ifade ederek; münazara yapıp, dil konusunda daha hassas olmamızı netice verecek eser ve çalışmalarını ortaya koymalılar.

Böylece gündemimiz Risâle-i Nurlu olur, kelimelerimiz gibi kalbimiz, kabrimiz nurlanır inşaallah.

Mehmet Çetin
08.12.2010-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 10.02.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/risale-i-nur-un-dili-ve-mutalaalarimiz-hakkinda_200736
http://www.mehmetcetin.de/risalei-nurun-dili-ve-muetalaalarimiz-hakkinda/

7.Babamın Omuzları Düşmüş

“Buradan başka bir yere göçeceksiniz!”

Bediüzzaman

Başlıktaki ifade evlâdıma ait. Geçenlerde, satın almaya gelenlere yazlığı göstermek için temizliğe gitmiştik. O da yardıma gelmişti. Çalışma esnasında benim omuzlarımın düştüğünü, yaşımın ilerlemesiyle yorulduğumu görünce üzülmüş, dayanamamış ve annesine: “Babamın omuzları düşmüş, eskiden heybetli idi vs.” demiş.

Doğmak elimizde olmadığı gibi ölmek de elimizde değil. Ama erken ölüm olmadığı müddetçe her halükârda ihtiyarlamak mukadder.

Allah sağlık, sıhhat versin. Şu son senelerde kendimi cidden yaşlanmış hissediyorum. Henüz elli küsur yaşında bir insanın yaşlılar değil de orta yaşlılar grubundan olması gerekirken ben kendimi orta yaş grubuna kırk yaşlarımda dâhil etmiştim. Artık bu yaşımda da ihtiyarlar sınıfına koyuyorum. Tabi bunlar temenni, elimizde olan bir şey yok.

Hakikaten son yıllarımı yaşlanmış hissediyorum. Bunu pek çok noktadan hissediyorum. Hayata bakışım eskisi kadar arzulu değil. Artık gitmeye, göç etmeye meylim var. İşimi toplamam, meskenimi toplamam vs. Yarına hazırlık olma noktasından bitirdiğim her işimi artık bu da son işim olur düşüncesinde idim. Hani okuldan, askerlikten ilişik kesilirken son işler, son imzalar atıldıkça insan, nasıl rahatlarsa öylesine bir rahatlama hissediyorum. Buradan başka bir yere göçeceksiniz!. Resmi, gayrı resmi işleri yaparken, her bitirdiğiniz iş artık oradaki son işinizmiş gibi oluyor.

İşte ben de bunları hissede hissede devam ediyorum, hayatıma. Israrla, zevkle. Mekân

değiştirmekten adeta yoruldum. Artık dünyada bir daha oynamak istemediğim bir meskene oturmalıyım. Hatta değiştirmeyeceğim bir odada oturayım. Eski eşyam, kalemim yenisinden daha sevimli...

Eşime muhabbetli bakışlarım, şehvetli bakışlarımı bastırıyor artık. Arzum yavaşladı. Yemek içmek bile eskisi kadar doyasıya, zevkle değil. Bazan o hal oluyor ki bütün bunları sadece bu hayatın lazımı görüyorum. Dolayısıyla bu sahneyi oynamak yeterlidir, alacağımı aldım, tadacağımı taddım;-Allah'a güç varmasın ama-artık asıl evimize gidelim, dünyaya yeter diyesim geliyor, korkarak, sessizce seslenmek istiyorum.

Gençlik ve orta yaşta çok çalıştım ki bu neticenin olmasına sebep oldum, dedim kendi kendime. Olabilir dedim. Sebeb aramayı, bahane aramayı nefsimin çok sevdiğini bile bile mesuliyetten kaçamam dedim.

Gençliğin gitmesi ile beni bekleyen ihtiyarlığa merhaba derken, getirdiği vaziyet dikkatimi çekti. Artık daha sakin ve sükûnetli bir halim var. Bunlar taşkınlık yapmama ve dolayısıyla hatalarıma mani idi.

Önceki hayatımda görmek istediğim ama şimdilerde görmeye başladığım hürmet, yardım ve şefkatli muameleler cidden hoşuma gitmeye başladı. Bunları ise ihtiyarlığın getirdiği güzellikler olarak görmeye başladım.

Ecdadımın yaptığı nasihatleri şimdi daha iyi anlıyorum. Demek bu yaştakilerin duası ile sel gibi gelen belaların defedilmesi noktasındaki hakikat, gerçekten pek manidarmış.

Dostlarımın vefatlarıyla göçmesi beni garipliğe sevk ederek, gittikçe artan yalnızlığımla bir Hamî'ye sığınma ihtiyacını hissediyorum artık.

Bütün bunlar bana intibah vermeye başladı. Yeniden farkında olduğum en büyük hakikatim ise kendimi muazzam acz ve fakr içerisinde bulmam idi. Gençliğin hareket ve itimadı ile bildiğimi zannettiğim bu hususları hiç de iyi anlayamadığımı nihayet fark ettim. Bu, ihtiyarlığımla gelen mazhariyetti.

Bu mazhariyet ***"Hasbünallah"*** manasını tetkik etmemi netice verdi. Hakkından geldiğimi zannettiğim ve esasen gelemediğim hadsiz düşman ve ihtiyaçlarıma mukabil muazzam bir iltica kapısını buldum. Hasbünâdaki "nun" ile ("biz" ile) mevcudat ile bir ve beraber olup acz ve fakrımızla Rabbimizi vekil eyledik.

Artık Fatiha'daki "nâ'büdü"nün "nun"u ile "hasbünâ"daki "nun"larımı cem edip, masiva ve mahlûkat ile zikrimizi, ibadetimizi yapmaktayız.

Mutmain olmuş ve huzurla dolmuş huzur-u kalble herkesin korktuğu Azrail (as) ile Üstadımın ifadesiyle sohbet edebilirim ve hatta seviyorum diyebilirim de...

Allah istikametten ayırmasın. Amin.

Mehmet Çetin

12.04.2008.Çiftehavuzlar

(Yeniden tanzim 31.10.2010)

Yeni Asya 17.02.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/babamin-omuzlari-dusmus_200819
http://www.mehmetcetin.de/babamin-omuzlari-dusmus/

8.Yazılarımız…

"**Marifet, iltifata tabidir.**" yabana atılamaz bir hakikattir. Bunu derken bütün marifetlerin de iltifat görmesi beklenir veya beklenmeli demek de doğru değildir. Eğer marifet sadece iltifat için yapılıyorsa elbette bu da doğru değildir, marifete iltifat istemek ise adeta bencilliktir. Hele iltifata marifet ise bütünüyle hata demektir. Olması gereken ise; marifeti, iltifat görmeden bile yapmaktır, doğrusu da iltifatın marifete tabii olmasıdır. Bu ise samimiyet ve ihlâstır.

Hayatı, insanlardan teveccüh için değil Allah rızası için yaparak sürdürmeli. Ancak burada iltifatı teşvik edici olması noktasından değerlendirmeli. Yapılan işlerde iltifatın, tebrikin ve teşvikin tesirinin mühim olduğu bir hakikattir, bunu anlatmak isteriz.

Evet, "***insan, ihsanın esiridir.***" esası gereği iltifat ve ihsan gördüğü noktada teşvik alır, heyecanlanır. Bir manada ihtiyacı da vardır. Zira heyecan ve "***şevk hayatın matiyyesidir",*** bineğidir.

Yeni Asya ve Sentez Haber okuyucularının bu manada farklılıkları vardır. Okudukları yazıları takdir edip teşvik ederken istikamet bile verirler. İşte bu hal ise; bir bütünün parçası olarak beraberlik ve kardeşlik havasını ihya etmenin numunesidir. Bu cümleden hareketle önceki yazılarımızı okuyup teşekkür ve teşvik ederek istikamet veren çok sayıdaki okuyucularımıza bu satırlarda biz de bilmukabele teşekkür eder, dualarını bekleriz.

Ali Kızgıngüneş, Said Hafızoğlu, Habib Doğan, Halil Baran, Hayri Gündoğan, Muzaffer Erol, Sezai Mumcu, Bilal Tunç, Bülent Ertekin, Vehbi Kara, Hasan Bulut ve Hollanda'dan Akif Kara ve kardeşim Ahmet

Çetin, eşim ve evlatlarım ve telefon ile tebrik ve teşvik eden arkadaşlarım ise bunlardan bazılarıdır.

Nâ'büdü Mütalâası inşaallah zaman zaman devam edecek, zira hem hayat devam ediyor ve hem de nâ'büdü hayatımızın her an ve yerinde mevcudiyetini muhafaza ediyor.

Mütalâalarda diğer tefsirlerden istifadeler bize Üstadımızın bir veçhesini daha yeniden anlamamıza vesile oldu. Risale-i Nur'da bahsedilen hakikatleri diğer müfessirler tefsirlerinde bahsetmişler. Ancak Üstadın onlardan farklı şekilde bahsetmesini, tefsir farklılığını, ifade zarafetini vs.yi beraberce okuyacağız ve tesbit edeceğiz inşaallah. Biz, Risaleyi okurken selefin bütün eserlerinin hülasasını Üstadın ifadesi ile okumuş olduğumuzun farkına varacağız.

"Risaletü'n-Nur hakaik-i İslâmiyeye dair ihtiyaçlara kâfi geliyor, başka eserlere ihtiyaç bırakmıyor. Kat'î ve çok tecrübelerle anlaşılmış ki, imanı kurtarmak ve kuvvetlendirmek ve tahkiki yapmanın en kısa ve en kolay yolu Risaletü'n-Nur'dadır." Elhak doğrudur. Allah nasib ederse meselâ , "sırat-el müstakim" mütalâamızda diğer tefsirler ile Risale-i Nur farkını elimizden geldiği kadar tesbit ve ifade etmeye çalışacağız.

Bu vesile ile ***"Risaletü'n-Nur çok mütenevvi hakaike dair olduğu halde, telifi zamanında, yirmi seneden beri ben muhtaç olmadım. Elbette siz, yirmi derece daha ziyade muhtaç olmamak lazım gelir."*** tavsiyesini bir sefer de daha iyi anlamaya çalışacağız.

Ayrıca Üstadın bahsettiği ve hassaten dikkat çektiği hususları da bu tahkikatımızda gördük. O da: "***…bazı ulemanın yeni eserlerinde meslek ve meşrep***

ayrı ve bid'atlara müsait gittiği için,". [51] , dikkatli olmamız gerekmektedir. Yıllardır, Külliyatın haricinde eserleri okuma ihtiyacını hissetmeyen Nur Talebelerininin isabetliliğini bir daha anlamış oluyoruz.

Risale-i Nur'un dili hakkındaki mütalâamıza Vehbi Kara'nın yaptığı tesbitler elhak doğrudur. Zaten aynı hususlardır ifade edilen. Hakkı ve haseni bulduktan sonra ehak ve ahsen için ihtilaf çıkarmanın âlemi yok. Sadece kullandığımız ve seçtiğimiz kelimelerde dikkatli olmalıyız. Hususan tuzaklarla dolu olan uydurukça ve yeni çıkarılan kelimeleri kullanmada müteyakkız olmamız hatırlatılmakta. Davasını en iyi anlatan, belagatin mükemmel eseri olan Külliyat bu konuda da rehberdir vesselam.

Yeni Asya'nın neşrinde oturmuş ve istikrar kazanmış bir nizâm var. Neşredilen yazılar ehil bir heyet ile Risale-i Nur muvazenelerinden geçer, değerlendirilir ve neşredilir. Diğer pek çok gazete ve dergilerde çok zıt ve tezatlarla dolu sesler, yorumlar var iken Yeni Asya'da uhuvvetin, ittihadın, istikametin, istikrarın, sebatın, sadakatin, vs. alâmetlerini görürsünüz.

Babamın Omuzları Düşmüş başlıklı yazımız, bir manada İhtiyarlar Risalesi'nin sadırdan nebean eden satırlarımızdaki ifadesidir. Ümitsizlik, hayattan bıkmışlık ve alınmak bizim işimiz değil, kaybedecek zamanımız da yok. Zira bekleyen hizmetler var…

Kostroma 'da, Tatar Camii'nde iken Üstad ahir ömründeki planından ve hissiyatından haber verir. Dünyanın fâniliğinden, insanlar arasına karışmamaktan, uzlete, inzivaya çekilmekten bahseder. Gerçi Kader-i İlahi, bu talebini Medrese-i Yusufiye köşelerinde kabul

[51] Kastamonu Lah. S.97

eder, bu da ayrı hikmet. İşte bu hissiyatı yaşayan Üstad, ihtiyarlara Yirmi altıncı Lem'a olan İhtiyarlar Risalesi'nde ısrarla tavsiyelerde bulunur. Yazımızda bu hissiyatı yaşadığımızı ve tavsiyeleri tatbik ettiğimizi ifade ile aldığımız dersi anlattık. Evet, ilerleyen yaş ve yıllarda karşılaşacağımız ihtiyarlığın içerisinde hayata bakışımızı istikametlendirmektir muradımızdır.

Acz ve fakr konusunu her yaş ve zeminde hatırdan çıkarmamak çok mühimdir. Yoksa yaşlandık, her şeyden elimizi çekelim, bir kenarda oturalım demek değildir ki zaten mü'mine ve Nur Talebesine de yakışmaz.

Evet, her yaşın ayrı güzelliği var. Bunların farkında olarak hayata devam ise ayrı bir güzelliktir.

Evet, ne kadar plan yapsak da asıl planı yapan biz değiliz. Sözüm o ki; Azrail'in varlığına ve vazifesine iman ediyorum, ama onu sevmemi de imanım gereği biliyor ve anlıyorum artık…

Mehmet Çetin

19.02.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 24.02.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmetcetin/yazilarimiz_200905

http://www.mehmetcetin.de/yazilarimiz/

9.Yetişemediğim Rekâtın Muhasebesi

-Bir nedamettir bu yazı...

Allah'ım! Lütfen affeyle diye ümitle başlıyorum muhasebeme. Zira Rabbimin hep affedilmemiz konusunda ümit içerisinde olmamız gerektiği ifadelerini hatırlıyorum ayetlerin arasında dolaşırken. Bunu, Efendimizin (asm) ifadelerinde de görmekteyim.

Temmuzun ortasında. Sıcak geçen günün akşamında işyerimde hesapları toplamakla meşgulüm. Akşam namazına hazırım. Namazdan sonra okuma programına giden kızım Esma gelecek dükkâna, daha sonrada evimize gideceğiz.

İşte ezan okundu. Ne de güzel okuyor müezzin. Ağzına sağlık. Heyecanlandım. Elimdeki işi gösteren nefsim, ezan bitinceye kadar hesaplara devam etmemi, "..hele şu hesabı da bitir, yetişirsin..." telkinlerine başladı. Bir mücadele başladı bende. Neyse hışımla kalkıp, kapıyı kilitleyip yukarıya, cemaate ve ilk rekâtta yetişmeye çalışıyorum. İçeri girdim. Sessiz konumundaki cep telefonum çalmaya başladı. İmam, Fatiha'yı bitirdi. Camiinin dip tarafına hızla giderek hışımla telefonu açtım, bir müşteri. Gün içerisindeki yaptığı alışveriş ile ilgili bir şeyler söylüyor. Camide olduğumu söyledim. İmam, zammı sureyi yarıladı. Müşteri ısrar ediyor. Sure bitiyor. Yarın gelmesini, yardımcı olacağımı söyleyip, kapatıp hızla rekâta yetişmeye yürürken imam "semiallahü.." yü okuyor ve rekâtı kaçırıyorum...

Birinci rekâta yetişememenin sıkıntısıyla ikinci rekâta girdim. Dualar ve tesbihatımın bitimine kadar muhasebem sıkıntılı devam etti. Namazın hitamında ayağa kalktım. Cemaatte daha öncesinden görmediğim ben emsal bir sakallı kardeş dikkatimi çekti. Bana yaklaştı. Musafaha yaparak namazımızın kabulünü

diledik. Aşağı indik. Dükkânın önünde biraz dertleştik ve çay söyleyerek içeri girdik.

Yeni tanıştığım bu kardeş, Aliağa'da gemi sökümünde demircilik yaptığını, geçen ki patlamadan dolayı taşeron firmadaki alacağını alamadığını ve Antalya'ya memleketine dönecek de yol parasının olmadığını, yardımcı olursam, vereceğim hesap numarasına hemen göndereceğini fevkalade sıkılarak anlattı.

Mümkün olduğu kadar yüzüne bakmamaya çalıştım. Sıkılmasını ziyadeleştirme sorumluluğunu üstlenemem. Bundan da ötede benim içimde, iç muhasebemde farklı cephe açıldı. Ben bir taraftan onunla da meşgulüm.

Evet, şeklen o kardeşi dinliyorum ama muhasebem enine boyuna cepheler açarak büyüyordu.

'Kaçırdığım rekâta üzülmeme kefareten acaba Rabbim böyle bir ikramda mı?', bulundu diyorum. Bu bir fırsat mıydı? Yapacağım yardım, ayağıma kadar gelen ne idi? Yoksa bu da imtihanın ayrı bir cephesi mi? Yani acaba bu kardeş doğru mu söylüyor? Kandırılıyor muyum? Son zamanlarda bu nevi kişiler nevzuhur etmeye başladı. Bu da onlardan mı? Acaba kırmadan yardımcı olamayacağımı söyleyerek, durumuna üzüldüğümü söylemekle yetinsem mi? Geçenlerde Antalya'dan gelen, kendini Çerkez olarak tanıtan gibi biri miydi? Yoksa gerçekten garibanın biri miydi? Ya dedikleri doğruysa? Ayağıma kadar gelen bu değerli misafiri gönülleyip gönderme fırsatını iyi değerlendirsem ne kaybım olurdu ki? Ben kandırılsam bile Rabbim her şeyi biliyor. Ben O'nun rızası için vermeli, gerisini bir iki, tedbir yoklamasından fazla karıştırmamalıydım.

Edeceğimiz hayır, kurbağaları ürkütmemeli. Başkasına rahatsızlık vermek doğru olmayan davranıştır.

Okuma programına giden Esma'm beni çok sevindirmişti. Bu sevincimin ardından kaçırdığım rekât, derken bu kardeş... Neler oluyordu? Bunlar sevinç-üzüntü-tereddüt gerçekten neler oluyordu?

İşte yaşanan hayat budur dedim kendime. Her şey iç içe.

Kızım kapıda bekliyordu. Maşallah bu kız evlatlarına tesettür ne kadar güzel yakışıyordu. Karışık ve karışan duygularımla ayağa kalkıp öncesinden sadece yol parası isteyen kardeşe bilet parasını karşılayacak yardımda bulundum. Derken kardeş; bir de aç olduğunu, yemek parasını da istedi. Tekrar sorular, o çengelli sorular üşüştü... Yeter artık, diyerek dediğini yapıp yemek parasını da ilave ederek verdim. Bin bir dua yaptı, sağ olsun. Ama sıkıldığını hissediyordum. Lisan-ı hâliyle temiz ve doğru birisi kanaati uyandırıyordu.

Şimdi dünyanın hepsi benim olsa; nakite çevirsem tasadduk etsem, o kaçırdığım rekâtın yerini doldurabilir mi diye kendime bir daha soruyorum. "Hayır" diyor kalbim-aklım.

Bu mücadeleli muhasebem unutulmaz bir hatıra bırakırken ömür boyu bitmeyeceğini de hatırlattı.

Rabbim, ümit-dua kapısını bizlere devamlı açık tutsun diye dua ediyorum. Affedilme ümidi hatalarımın sıkıntısını hafifleterek duaya şevk duyuyorum.

Duaya çok ihtiyacım var. Affedilmeye daha fazla ihtiyacım var. Rabbenağfirliyi neden tahiyatın dışında da okumayayım? Elbette okumalıyım. Sabah tesbihatının ardından "iyya-kenâ'büdü ve iyyake'nastain" ile "ihdinassıratel-müstakım"ı okurken akşama kadar

yaptığım hatalarıma karşılık da yatmadan o üç tane meşhur “Rabbena” ları okumam lazım.

Allahümmağfirlena!

Mehmet Çetin

16.07.2005-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 03.03.2011

https://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/yetisemedigim-rek-atin-muhasebesi_200986

http://www.mehmetcetin.de/yetisemedigim-rekatin-muhasebesi/

10.Sırat-ı Müstakimde Nâ'büdü ve Adalet

Nâ'büdü Mütalâaları-8

Fatiha'nın ihdinâsı, takip eden ayetlerin ortak parantezidir. Arap dilinde fiillerin başına getirilerek fiili çoğul (biz) yapan 'nun'; yani ihdinâdaki 'nun', "hidayet isteriz" şeklinde çoğul olarak ifade edilmesindeki "biz" gizli öznesi, surenin sonuna kadar olan ayetlerdeki gizli özneyi de içine alır. O ayetlerdeki taleb eden gizli özne ihdinâdaki "biz"de saklıdır. Böylece son ayet olan yedinci ayetteki gizli olan 'biz' manasındaki nun sadece "ihdinâ" ile başlamış olur.

O halde ayetleri sırayla okuyalım. Beşinci ayette: ***"Ancak Sana ibadet ederiz, ancak Senden yardım isteriz.",*** altınca ayette ; ***"Bize hidayete et, doğru yola ilet"*** derken, yedinci ayette ise mealen şöyle deriz: ***"Kendilerine nimetler verdiğin kullarının yoluna ilet. Dalâlete düşmüş olanların yoluna değil."*** Şimdi ***"Kendilerine nimetler verdiğin kullarının yoluna ilet. Dalâlete düşmüş olanların yoluna değil."*** İfadesini söylerken 'kimi ilet?' sualinin cevabı ise söz konusu olan "biz"dir. O zaman gizli özneleri de tek tek yazarak okuyalım: ***Bize hidayete et,*** bizi ***doğru yola ilet. Kendilerine nimetler verdiğin kullarının yoluna*** bizi ***ilet. Dalâlete düşmüş olanların yoluna değil."***

'Biz', manasındaki nunlar beşinci ve altıncı ayette zikredilirken, yani dört sefer tekrarlanırken; tekrarladığı kelimelerin başında zikredilmesi ile o kelimelere dikkatimizi çekmekte. Başında zikredilen ***Nâ'büdü, Nestain, İhdina ve sırat-ı müstakim*** manaları hassasiyetle nazarımıza arz edilir.

Nâ'büdü ile ubudiyete, nestain ile tevekküle, ihdina ile hidayete ve sırat-ı müstakim ile adalete işaret eder, davet eder. Yapılan ibadetleri sadece ve sadece

Allah'a yapmamız hatırlatılır. İsteyeceğimiz bütün yardımları ise hikmet dünyasının sebeplerini yerine getirdikten sonra, tevekkül ederek sadece Allah'tan istememiz tembih edilir. Önümüzdeki hayat yolculuğunda doğru yolu taleb etmemize işaret edilir. Hayatımızın içerisinde ifrat ve tefrite düşmeden orta yol olan vasatı takip etmemiz hassaten ve işareten nazarımıza arz edilir.

Evet, insanın hayatında ve ahlakında en rahat, en faydalı, en kısa ve en selâmetli yol ise sırat-ı müstakimde ve istikamettedir. Böylece hem tevhide bir delil, hem hikmetli ders ve ahlakî bir talim yapılmış olunur; sırat-ı müstakim istemekle.

Sırat-ı müstakim ile duyguların kullanılmasında dikkat çekilen adalet arasındaki alakayı anlamakta zorlanıyor olabiliriz. Bunu anlamak için şöyle bir değerlendirme yapabiliriz. İhsan edilerek vücudumuzda dercedilen demirbaş nimetlerin, duyguların, his ve hasselerin hepsinin hayatımızın sonuna kadar istimalinde düzenli, dengeli, ölçülü, aşırılıklara kaçmadan, hakkını vererek yani adaletle kullanmak demek esasında sıratı-ı müstakim manasında kullanmak demektir.

Adalet istikamettedir. İfrat ve tefrite düşmeden vasatta bulunmak adalettir. Doğru yoldaki hayata devam talebi edilirken adaletin nerede istimal edileceği mütalâası Üstada şu ifadeleri söyletir: ***"Sırat-ı müstakim şecaat, iffet, hikmetin mezcinden ve hülasasından hâsıl olan adl ve adalete işarettir".***

Bu ifadelerdeki '***şecaat, iffet, hikmet'*** şeklinde ifade edilen üç vasıf, devam eden satırlarda söylediği duyguların vasatî esasıdır ki bunu anlamaya çalışıyoruz. İşte bu üç hassanın imtizacı ile hâsıl olan adalete dikkat çeker. Hayatın adaletli ve dengeli olarak sürdürülmesine

işaret eder. Buradaki adalet; karşılaşılan olaylar karşısında korkaklığa düşmeden veya korkulacak şeyden bile korkmamaya kapılmadan ne korkmak ve ne korkmamak yani cesaret olarak karşımıza çıkar. Buradaki adalet; helâlimiz olmayanlara saldırmamak, caiz olana da isteksiz kalmadan, yani yalnızca helâlimiz olana arzu ve istek olarak karşımıza çıkar. Buradaki adalet; faydalıyı zararlıdan, iyiyi kötüden ayıramamak demek olan gabavet yani ahmaklık durumuna düşmeden, ayrıca hakkı batıl, batılı hak olarak göstererek cerbeze yaparak aldatmadan, yalnızca hakkı hak bilip intisap, batılı batıl bilip içtinap şeklinde karşımız çıkar adalet.

Zikredilen üç hasletin özetinin adalet olmasına fıtratımızdan tesbitlerle dikkati çeker. Gözümüzle göremediğimiz en küçük şeyleri görmek tefrit, en uzak şeyleri aletsiz görmek ifrat, ama sadece çıplak gözle görmemiz gerekenleri de görmemiz ise adalettir, isabetli olanıdır. Bir kaşığın içerisindeki mikro-organizmaları gören göz ile uzak gezegenlerdeki makro-organizmaları gören göz ile hayatın istikameti, huzuru, dengesi ve adaleti elbette mümkün değildir. Gözü mikro ve makro organizmaları görecek şekilde yaratsa idi fıtrî olarak adalet olmamış olurdu. Ama fıtraten bunları göremiyor olmamız, çıplak gözle görmemiz gerekenleri görebilmemiz evet fıtrattaki adaleti, isabeti isbat eder.

Adaletin şümulü geniştir. Hayatımızda mükellef olduğumuz üç sabrın muhtevasında da vardır. Tatbikinde ne kadar arızalarımızda olsa sabrı dengeli ve adaletli kullanmalıyız. Ta ki sabrın veriliş hikmetine muvafık olsun.

Üç sabrı haftaya mütalâa edelim inşaallah.

Mehmet Çetin

28.02.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 10.03.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/sirat-i-mustakimde-na-budu-ve-adalet_201069
http://www.mehmetcetin.de/sirati-mustakimde-nabudu-ve-adalet/

11.Sınır Konulmayan Üç Duygudaki Sabır ve Adalet

Nâ'büdü Mütalâaları-9

Üç sabır; taate sabır, masiyete sabır, musibete sabır'dır. Üç sabır; emirlere itaate sabır; günahlardan sabır; musibetlere sabır demektir. Bu üç sabrın tatbikinde de adaletli olarak, yani istikameti istikrarla muhafaza ederek, vasatî olarak istikametlice hayat sürmeli.

Sabredilecek yerde sabırsızlık ifrat, sabredilmeyecek yerde sabır ise tefrittir. Vasatı ise sabredilmesi gereken yerde sabırdır. Yani, sabredilmemesi iktiza eden noktada sabretmemek, sabredilecek yerde sabretmek ise isabettir, sabır duygusunun hakkını vererek adaletle kullanmaktır.

Hayat bütünüyle üç duygu ve üç sabrın isabetli ve adaletli kullanılması ile manasını bulur, huzur verir, uhrevî meyveler verir.

Üç sabrın tatbikinde adaletli, düzenli, dengeli, istikametli yani istikrarlı olmak netice itibari ile iki hayatın huzuruna vesile olur. Buna, mazideki muttakilerin hayatı şahittir. Kendilerinden sonraki nesle numune teşkil eden hayatları istikrarın, istikametin yani kısaca adaletin mücessem, müşahhas ifadesidir. Şahıslarında adeta cisimleşerek temsil edilen adaletin, insanoğluna söyleyeceği çok nasihatleri olsa gerek.

Ehemmiyetine binaen tekrar ifade edelim; İlahî emirlerin tatbikinde sabırla devam eden hayat, nehyedilen günahlardan sabırla devam eden hayat, imtihana vesile olan musibetlere sabır içerisinde devam eden hayat ifrat-tefrit hatalarından uzak, vasattan ayrılmayan ısrar ve sabır ayet ve hadiste medhedilir.

Nâ'büdü 'deki zamir -na' ile, "biz" ile bilmana üç sabrın kademelerinde yardım ve istiane dilerken masivâyı

dâhil ederek, onlar namına kendi adımıza "…isteriz" deriz.

Devam eden hayattaki üç sabrın kademelerinde istikametli olması için fıtratımızdaki üç kuvvetin tesbitini okumaya devam ediyoruz, Bediüzzaman'dan:

"Tagayyür, inkılap ve felaketlere maruz ve muhtaç şu insan bedeninde iskân edilen ruhun yaşayabilmesi için üç kuvvet ihdas edilmiştir. Bu kuvvetlerin, birincisi, menfaatleri celp ve cezb için kuvve-i şeheviye-i behimiye, ikincisi, zararlı şeyleri def için kuvve-i sebuiye-i gadabiye, üçüncüsü, nef' ve zararı, iyi ve kötüyü birbirinden temyiz için kuvve-i akliye-i melekiyedir."

Sürekli değişikliklere maruz insan vücudunda ruhun yaşayabilmesi için üç duygunun konulduğunu ifade ile bunlar; akıl, gadap (öfke) ve şehvettir. Bu duygu ve kuvvetlere hassasiyetleri noktasından bakacak olursak, menfaatimize uygun olan bütün insanî-hayvanî arzularımızın tatmini için münasip olanları almakta şehvetimizi; zararlı olanlarını da defetmede ise öfkemizi, gazabımızı; faydalı-faydasızı, iyi-kötüyü temyizde ve seçmede ise aklımızı kullanırız.

"kuvve-i şeheviye-i behimiye, kuvve-i sebuiye-i gadabiye, kuvve-i akliye-i melekiye" şeklinde ifade edilen bu kuvvelerin tamlama sıfatlarında ise "***behimiye, sebuiye, melekiye"*** kullanılmış. Behimiye ile hayvan, sebuiye ile yırtıcı hayvan benzetmesi yani bu ikisi ile yırtıcı, yabanî, hayvancasına şeklindeki benzetmeleri dikkati çeker. Fıtratımızın resmi çizilir âdeta. Melekiye ile de tecrübe kastediliyor diye anlaşılıyor. Şimdi, şehvet ve gadap noktasında hislerimizin tatmininde fıtrî olarak hayvandan farklı değiliz. Fark aklın kullanılmasındadır.

Bu duyguların sadece ruhun bedende yaşayabilmesi için verildiğini, esas olanın ruh olduğu bu vesile ile bir daha anlaşılıyor. Ruh, bedende olmadığı durumda bu duygulara ihtiyaç hissedecek mi, suali, tefekkür ve taharriye davet eder. Ruh ve vücudun münasebetleri ve bahsedilen duygular ile buradaki muvazene, istikrar, istikamet farklı bir tahkik ve tedkik mevzusudur. Ruh, bedende ikâmetinde iken masivâyı da arkasına alarak na-biz zamirli dualarıyla külliyet kesbederek şümullü bir hakikat manasında ehl-i aklın nazarını cezbeder…

İşte bu üç kuvvenin sınırları konusunda Bediüzzaman'ın şu ifadeleri ile bir daha dikkat çeker: ***"Lakin insandaki bu kuvvetlere şeriatça bir had ve bir nihayet tayin edilmişse de, fıtraten tayin edilmemiş olduğundan, bu kuvvetlerin her birisi, tefrit, vasat, ifrat namıyla üç mertebeye ayrılırlar."***[52]

Fıtrî olarak şehvet-gadap-akıl kuvveleri sınırsızdır. Hikmet-i İlahî muktezası olarak akla, şehvete ve gadaba diğer duyularımızdaki gibi sınırlar konulmamış. İşitme organımıza sınırlı frekanslar arasındaki sesleri duyması gibi bir sınır konulmamış bu kuvvelerimize. İnsanlık tarihi aklın, şehvetin ve öfkenin sınırsızlığı ile doludur. Sınır tanımayan bu duygular ömür boyu tatmin edilememesi ile sıkıntılara, ifrat ve tefrite düşerek, yani istikamet verememekle huzursuzluk yaşanmaktadır.

"şeriatça bir had ve bir nihayet tayin edilmişse de," ifadesindeki "***şeriatça"*** kelimesinden maksad İslam dini olarak anlaşılıyor. Ancak kelimenin baş harfinin küçük yazılması, değişik baskılara da bakarak onlarda da

[52] İşaratü'l-İ'caz s. 45

küçük harfle basılması farklı manada olabileceği pek de uzak ihtimal olmasa gerek.

Şeriatça bir had tayin edilmesi beşerin terbiye imtihanı içindir. Tayin edilen haddin takibi, ifrat ve tefrite düşülmemesi ise maksattır. Evet, bu üç duygunun terbiyesi için elbette Şeriatta sınır konulmuş ve hatta bu sınırların izahını anlamaya çalışıyoruz, Bediüzzaman'ın dilinden.

Haftaya inşaallah bu üç duyguyu anlamaya çalışalım.

Mehmet Çetin
08.03.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 17.03.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/sinir-konulmayan-uc-duygudaki-sabir-ve-adalet_201166
http://www.mehmetcetin.de/sinir-konulmayan-uc-duygudaki-sabir-ve-adalet/

12.Üç Duygunun İstikameti

Nâ'büdü Mütalâaları-10

Bu üç duygu yani şehvet-gadap-akıl, terbiye edilmezse ifrat ve tefrite; ıslah edilip vasatta muhafaza edilirse istikamet ve adalete vesile olur. Bu duyguların, önündeki üç mertebe ile sabırla istimalinin mütalâası hayatın hülasasını ifade eder.

Nedir bu kuvveler? Mertebeleri ve hassaları nelerdir? Hülasaten bakacak olursak gelecek ifadeler söylenebilir.

"***kuvve-i şeheviye"***nin tefrit mertebesi ***"humud"*** olarak karşımıza çıkar. Yani ne helaline ve ne de harama şehvet iştihası olmamasıdır. İfrat mertebesi ise ***"fücur"***dur. Yani haram helal demeyip saldırmak, yemek ve sahip olmaktır. Bu kuvvenin ifrat ve tefriti ferdî ve içtimaî rahatsızlığa sebeptir. "***kuvve-i şeheviye"***nin vasat mertebesi ise, iffettir. Yani helâline şehveti var, harama yoktur.

"***kuvve-i şeheviye"***nin yemek, içmek, konuşmak, uyumak gibi pek çok teferruatı vardır. Bu füruatında kendi içlerinde bahsedilen ifrat, tefrit ve vasat gibi mertebeleri mevcuttur. Dolayısıyla mesela yemek konusunda ifrat ve tefrite düşmeden vasatı muhafaza ederek sağlıklı hayata vesile olduğu gibi Efendimizin (asm) sünnetine tabi olarak sevap işlenmiş olur.

"kuvve-i gadabiyenin" tefrit mertebesi, cebanettir ki korkulmayan şeylerden bile korkar. İfrat mertebesi tehevvürdür ki, ne maddi ve ne manevi hiçbir şeyden korkmaz."

Öfke duygusu da sınır konulmayan duygulardandır. Irz, namus, mukaddesat çiğnenirken hiçbir tepki vermeyen ile korkulmayan şeylerden korkan kişi, öfke duygusunun tefritini yaşıyor demektir. Hiçbir

şeyden korkmama anlamına gelen tehevvür ise insanın ve insanlığın fevkalade sıkıntı çektiği sıfatıdır. Tehevvüre kapılan insanı durduracak beşeri hiçbir şey yoktur. Dolayısıyla "***Bütün istibdatlar, tahakkümler, zulümler bu mertebenin mahsulüdür."*** Tehevvüre kapılarak uyguladığı istibdat, zulüm ve tahakküm ile insanlara müthiş zarar bu gadap duygusunun ifrat halidir. Korkan insan kendine zarar verirken öfkelenen insan hem kendine hem de başkalarına zarar verir. Böylece her ikisi de zarardır.

Gadap duygusunun ***"Vasat mertebesi ise şecaattir ki, hukuk-u diniye ve dünyeviyesi için canını feda eder, meşru olmayan şeylere karışmaz."*** Cesaret manasındaki şecaat; aklın vasat mertebesindeki sıfatıdır. Dinî, dünyevî hukuku için canını feda ederken, aklını istikametle kullanarak vazifesi olmayan işlere de karışmaz.

Öfke duygusunun füruatında da ifrat-tefrit ve vasat mertebeleri var. O konularda da ifrat ve tefrite girmeden vasat muhafaza edilmeli.

Sınır konulmayan duygularımızdan olan ***"kuvve-i akliyenin tefrit mertebesi gabavettir ki, hiçbir şeyden haberi olmaz. İfrat mertebesi cerbezedir ki, hakkı batıl, batılı hak suretinde gösterecek kadar aldatıcı bir zekâya malik olur. Vasat mertebesi ise hikmettir ki, hakkı hak bilir, imtisal eder; batılı batıl bilir, içtinap eder.***

Aklı kullanmanın tefrit haline gabavet tabir edilir ki hiçbir şeyden haberi olmamaktır, bir nev'i ahmaklıktır. İfrat mertebesi ise cerbezedir. Hakkı batıl, batılı hak suretinde gösterecek şekilde aldatıcı bir zekâya malik olmaktır. Vasat mertebesi ise hikmete ram olmaktır. Hakkı hak bilip tabi olmak, batılı batıl bilip uzak durmaktır.

Aklın vasat mertebesindeki istimalinde Bediüzzaman Hazretlerinin şu tavsiyelerine kulak verelim: ***“ Hiçbir müfsid ben müfsidim demez. Daima suret-i haktan görünür. Yahut bâtılı hak görür. Evet, kimse demez ayranım ekşidir. Fakat siz mihenge vurmadan almayınız. Hatta benim sözümü de, ben söylediğim için hüsn-ü zan edip tamamını kabul etmeyiniz. Belki ben de müfsidim. Veya bilmediğim halde ifsad ediyorum. Öyleyse, her söylenen sözün kalbe girmesine yol vermeyiniz. İşte, size söylediğim sözler hayalin elinde kalsın, mihenge vurunuz.”*** [53] İfadesi hayatımızın her anında rehberimiz olmalı, ta ki hikmetin nasib olduğu durumda hayra da nail olalım. [54]

Aklın, şu üç mertebeye inkısamı gibi, füruatı da o üç mertebeyi havidir**.** Aklı ifratkâr istimallerinden olan ***“ halk-ı ef’al”*** yani, irade sahibi olanlarının fiillerini kendilerinin halk ettiği meselesinde Cebriye mezhebi sebeplere tesirde cüz-i iradeyi inkâr ederek ifratkâr yorumlar yapar. Bu hükümleri ile insanı, bütün bütün cüz’i iradeden mahrum eder. Mutezile mezhebi de tefrittir ki, sebeplere tesiri insana vererek fiilinin halıkıdır der. Ehl-i Sünnet mezhebi vasattır ki, o fiillerin bidayetini irade-i cüz’iyeye, nihayetini irade-i külliyeye veriyor.

Ve keza, itikatta da inkâr ifrattır, teşbih tefrittir, tevhid vasattır.

Hülasa: Şu dokuz mertebenin altısı zulümdür, üçü adl ve adalettir. Sırat-ı müstakimden murad, şu üç mertebedir. Yani gadapta şecaat, şehvette

---

[53] Münazarat, s.119
[54] Bakara Suresi, 269

iffet, akılda ise hikmet mertebesi adaletin ve istikametin ta kendisidir.

Haftaya; yasak olmayan, zulüm olmayan, esasen adalet yolu olan istikamet yolunu mütalâaya devam edelim inşaallah.

Mehmet Çetin

17.03.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 24.03.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/uc-duygunun-istikameti_201259
http://www.mehmetcetin.de/uc-duygunun-istikameti/

13.Tefsirlerde Sırat-ı Müstakim Mütalâaları

Nâ'büdü Mütalâaları-11

Fatiha'da Kur'ân'ın dört esası mevcuttur.

1.***"Malik-i Yevmîd-Din"***e kadar kısmı tevhid esasını ihtiva eder.

2.***"Malik-i yevmîd-din"*** ise haşir esasını ifade eder.

3."***İhdinassırat-el Müstakim"*** e kadar olan kısmı ubudiyet ve adaleti anlatır.

4. ***"Kendilerine nimet ihsan ettiklerinin yoluna…"*** ayeti ve devamı ise nübüvvete işarettir.[55]

Namazda günde on yedi sefer tekrarlanan Fatiha ile bu esasları da top yekûn ifade edip, tefekkür ufkumuzu ötelerin ötesine taşımaya vesile olur inşaallah.

"Kendilerine nimet verdiğin kimselerin yoluna; gazab edilmiş olanların ve dalâlete düşenlerin yoluna değil.", mealen bu son ayeti söylerken ben değil biz manasında yani 'bizi dalâlet yoluna değil hidayet yoluna ilet' anlamındaki biz çoğul eki ile söylemekteyiz.

Üstad, bu son ayetin tefsirinin ardından "***Risale-i Nurdaki bütün muvazenelerin menbaı ve esası ve üstadı bu ayettir".***[56] tesbiti ile ana menbaını dile getirir.

İşte kâinatın halifesi olan insan; masiva namına kendi adına, ***"Hiçbir şey yoktur ki O'nu övüp, O'nu tesbih etmesin."*** ilanında nâ'büdünün nun'u ile duasına dâhil edip, 'ben'i 'biz' yapıp, ***"Ancak Sana kulluk eder, ancak Senden yardım isteriz."*** ifadesi ile kamilen ubudiyetini ifa eder.

Ubudiyetin kemali istikametten geçer. İstikamet ise hidayet-i İlahiye iledir. Binaenaleyh Allah'a kulluk,

---

[55] Ali Arslan, Büyük Kur'an Tefsiri, c.1, s. 198

[56] Şualar, s. 965

Rabbimizin tarif ve Efendimizin (asm) talimi ile mümkündür. Bu talimi bizlere ise asırdan asıra intikal ettirenler asrın müceddid ve müfessirleridir.

Önceki müfessirlerden Fahreddin Razi'nin, Tefsir-i Kebir'inde sırat-ı müstakim mevzusundaki şu notları dikkat çekici: "Şeytanın insana nüfuz edebildiği yollar, aslında üçtür. Bunlar şehvet, gazap ve hevadır."[57]

Bediüzzaman Hazretleri ise sınır konulmayan ve istikamet kazandırılması gereken kuvveler şeklinde vasıflandırarak "şehvet-gadap-akıl" duygularını tesbit eder.

Ayrıca yine Razi'ye göre "şehvet, hayvanî; gazap, parçalayıcı ve heva da, şeytanîdir."

Üstad ise "***"kuvve-i şeheviye-i behimiye, kuvve-i sebuiye-i gadabiye, kuvve-i akliye-i melekiye"*** şeklinde ifade edilen bu kuvvelerin tamlama sıfatlarında ise "***behimiye, sebuiye, melekiye"*** kullanmış. Behimiye ile hayvan, sebuiye ile yırtıcı hayvan benzetmesi yani bu ikisi ile yırtıcı, yabanî, hayvancasına şeklindeki benzetmeleri dikkati çeker. Fıtratımızın resmi çizilir âdeta. Melekiye ile de tecrübe kastediliyor diye anlaşılıyor. Şehvet ve gadap noktasında hislerimizin tatmininde fıtrî olarak hayvandan farklı değiliz. Fark aklın kullanılmasında ve verilen emanet-i kübranın hameleliğindedir.

Sabır konusunda Bediüzzaman, üç sabrı; taate sabır, masiyete sabır, musibete sabır olarak tesbit ederken Fahreddin Razi ve ondan mülhemen Konyalı Mehmed Vehbi ise maasiyi terk etmek ve vecibatı eda etmek şeklinde ifade ederler.[58]

---

[57] Tefsir-i Kebir c.1 s.372

[58] Hülâsat'ül Beyan, c.1, s. 42

Elmalılı Hamdi Yazır, sırat-ı müstakim ile gramer tahlillerinin ardından Kur'an'ı anlamak için kelime ve cümlelerin bütün inceliklerinin bilinmesini söyler. [59]

Hicazî'nin Furkan tefsiri, Kutub'un Fîzılâl 'inde, Diyanet'in Kur'an Yolu'nda, Ali Arslan'ın tefsirinde malum izahlar var. Mealin dışına taşmayan tefsirler insana tefekkür ufkunu açmada fazlaca yardımcı olamamakta, sıradan tefsir durumunu aşamamaktadırlar. Ancak ayetin asra bakan, ziyadesiyle ihtiyaç hissedilen konulara tahşidat yapan muasır müfessirler buna farklı bakmaktadır.

Farklı müfessirlerin başında gelen Bediüzzaman Said Nursi, ***"tavr-ı esasiyi bozmadan ve ruh-u aslîyi rencide etmeden, yeni izah tarzlarıyla, zamanın fehmine uygun yeni ikna usulleriyle ve yeni tevcihât ve tafsilât ile ..."*** [60] Risale-i Nur Külliyatını tefsir eder. İşte bizim 'Nâ'büdü Mütalâaları' ana başlıklı mütalâalarımız ise aldığımız dersin sizlerle paylaşımıdır.

Mesela 28.Lem'a'daki şu ifadeler dikkat çekicidir: ***"…âyet-i kerimenin zâhir manası çok tefsirlerin beyanına göre yüksek i'câz-ı Kur'âniyeyi göstermediğinden, çok zaman zihnime ilişiyordu."*** [61]**,** ifadesi ile malum tefsirlerin izahını kafi göremiyor ve izah çaresini ararken, mülhemen, ikramen yazdırılıyor.

İşte Üstadın, malum ve meşhur tefsirlere rağmen yeni bir tefsir yapma ihtiyacını hissetmesinin altındaki sırrı şu ifadelerde okuyoruz: "***mühim bir zat bana amirane diyor ki: "İ'câz-ı Kur'ân'ı beyan et." Uyandım, anladım ki, bir büyük infilâk olacak. O***

[59] Hak Dini Kur'an Dili Tefsiri, c.1, s.176
[60] Tarihçe-i Hayat, s.925
[61] Lem'alar, s. 654

infilâk ve inkılâptan sonra, Kur'ân etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur'ân kendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur'ân'a hücum edilecek; i'câzı onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i'câzın bir nevini şu zamanda izharına, haddimin fevkinde olarak, benim gibi bir adam namzet olacak. Ve namzet olduğumu anladım."[62]

Üstadın bu ifadelerinin hakkaniyetini, malum ve meşhud tefsirler ile Külliyatın farkını Nâ'büdü mütalâaları çerçevesindeki araştırmalarımızda bizzat şahit olduk.

Fatiha muhtevalı son mütalâamızı Üstadın şu ikazını hatırlayarak noktalayalım.

Namazda Fatiha ve teşehhüdü okurken ayetlerin manalarının tefekkür edilmesindeki dereceleri anlatır. Ancak terakki etmeyen kişi için bu manaları kasten aklına getirmeye uğraşmamasını, dolayısıyla namazın huzurunu bozacağını ama terakki etmiş birisi ise o manaların zaten kendisini göstereceğini ifade eder. Yalnız, buradaki kasten akla getirilmesi konusu kendisine tekraren sorulduğunda ise şu cevabı verir:

"Teşehhüt ve Fatiha kelimelerinin geniş ve yüksek manaları kastî değil, belki dolayısıyla meşguliyet ve huzura bir nevi gaflet veren tafsilâtı değil, belki mücmel ve kısa manaları gafleti dağıtır, ubudiyeti ve münacatı parlatır görüyorum; namazın ve Fatiha ve teşehhüdün pek yüksek kıymetlerini tam gösterir". Fatiha'daki manaların tefekkürü için kasten meşgul olarak namazdaki dikkati dağıtmamak için de şu ikazı yapar: ***"O manaların tafsilatıyla bizzat iştigal, bazen namazı unutturur, huzura belki dokunur. Yoksa***

[62] Mektubat, s.624

dolayısıyla bizzat iştigal ve muhtasar bir tarzda, büyük faydalarını hissediyorum."[63]

Fatiha, sıralamaya göre ilk sure olmasının yanında, Kur'an'ın hülasası ve bütün sureler mana noktasından Fatiha'nın izahıdır. Tevrat ve İncil'de olmayan, emsali bulunmayan Fatiha için ne söylense azdır.

Fatiha'daki nâ'büdü mütalâası burada sona ererken Rabbenalardaki nâ'büdü'ler bizi beklemekte. İnşaallah zaman zaman onları da mütalâa edeceğiz.

Mehmet Çetin

21.03.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 31.03.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/fatiha-ve-sirat-i-mustakim-sirat-i-mustakim-mutalaalari-4_201347

http://www.mehmetcetin.de/tefsirlerde-sirati-mustakim-mutalaalalari/

[63] Şualar, s. 966

14. Enfüsi Tefekkür

Enfüsî Muhasebe

Zaman zaman içime çekilir, tefekkür penceremi aralar, vücudumun neresinde olduğu meçhul olan enemin zerresine girer, tefekkür ederim; mevcudatın hakikatini.

Zaman, bizce okyanus. Mevcudat öbek öbek, ada. Adalarda canlılık alâmetleri, hareketler, konuşmaklar ve düşünmekler.

Niçini bilinmeyen bir âlem kadar sıkıntı veren başka bir şey düşünemiyorum. Mesuliyetsizlik kadar acı, yarınını düşünememek kadar elem kaynağı.

Varlığı ile varlığımı idrak ettiğim gerçek olan düşünce; sorular âlemimin cankurtaran simidi olan akıl ve hayalim ile ufukta birleşerek hikmet mendilini sallayarak güneşe, İslam akın ederler.

Kâinattaki tek düzenlilik, vahdet beni "Tek"liğe ve tevhide götürmekte. Derken o "Tek" olan, Vahid olan Zatı tanımaya sevk etmekte. Bildirdiği kadarıyla bilmenin vazifem olduğunu anlatmakta, Hz. Peygamber (asm).

Bilmeklikten doğan ferdi ve içtimai vazifeler ortaya çıkmakta. Vazifenin ifasıyla hâsıl olan rahatlık ise ruhuma serinlik vermekte.

Teskin edilen bir ruhun hangi ihtiyacına cevap bulunamaz? İşte o ruh ise, ruhî akabelere nasıl düşebilir? Düşmesi ise gayretkeşlik değil midir?

Mana âlemine açılan pencere olan tefekkür ile sanatkâra karşı vazifemi yapmış olmaklığın verdiği sürur ile kendime gelir, gerçek hayata dönerim. Yeni bir şevk ve ciddiyet ile işimin başına geçerim. Meyveler artık daha verimlidir.

Bu işin tekrarı ile tecrübeler kazanırım. Tecrübe, hayatın çilekeş meyvesi, hayat, çilekeşliğin manzumesidir.

Dünyada Divan-ı Eş ’arımızı yazalım ki, ahirette okuyalım

Mehmet Çetin

16.05.1979- İzmir

Yeni Asya 07.04.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/enfusi-tefekkur_201432

http://www.mehmetcetin.de/enfusi-tefekkur/

15. Kavl-ı Leyyin

Risale-i Nur'dan öğreniyoruz ki Nur Talebesinin temel özelliklerinden birisi de kavl-ı leyyin imiş. Kavl-ı leyyin, yumuşaklıkla, tatlılıkla, efendice veya hanımefendice, güzellikle davranarak ikna etmek, sevdirmek anlamlarını taşır.

Bu özellik esasen her Müslümanın imanının gereğidir. Zira İslam, teslim olmayı gerektirdiği gibi selim olmayı da gerekli kılar. Aynı zamanda karşımızdakileri de selamette bırakmayı ferahlatmayı da gerekli kılmaz mı?

Müslüman elinden, dilinden emin olunan kişidir. Eli ile zarar vermeyip faydalı olduğu gibi, dili ile de faydalı olarak başkalarına hilmde, yumuşaklıkta, emsal olandır Bunu adeta hayatının tavır ve esası kabul ederek hayatını istikametlendirmeli.

Efendimizin (asm) *"Kolaylaştırınız güçleştirmeyiniz, müjdeleyiniz nefret ettirmeyiniz."* talimatıyla kolaylaştırmak ve müjdelemek gibi müsbet hareketlerinin altındaki hakikat uhuvvettir. Zaten bizim vazifemiz müsbet hareket etmek değil midir? O halde buyurun bu konuyu hayat düsturu olarak uygulamaya.

Uygulamak diyorum zira tatbiki yapılmayan fiil ve fikirler ölmeye mahkûmdur. Yapılması mümkün olamayan veya olmayan fiil ve fikir hep teoride kalır. Gerçek hayatın atmosferini nefeslemeyen hayaller zevale mahkûmdur.

Kavl-ı leyyin eğitim ve öğretimde de fevkalade müessirdir. Aynı zamanda evlâd terbiyesinde hayati derecede lazım bir hareket tarzının örneğidir. Esnafın tezgâhtaki malı satması için müşterisini ikna etmesinden, kürsüdeki hatibin dinleyicileri etkilemesine varıncaya kadar çok etkili bir davranış biçimidir.

Beşerî mizaç olarak asabî bir yapıya sahip olan Musa (as) ı, Rabbimiz Firavuna tebliğ için gönderirken "kavl-ı

leyyin" i ısrarla tembih eder. Mizacımıza münasib düşmese dahi, kavl-ı leyyinin yine de tabi olmamız gereken bir ifade tarzı olduğu bu hadiseden anlaşılıyor.

Yumuşaklık cennetin dâvetçisi olduğu gibi, sertlik de cehenneme itici bir hareket tarzıdır. Rabbimiz Kur'ân'ın da cehennemden ziyade cennetten bahsetmektedir. Risale-i Nur'da altı bin sahifelik cennet kokan rayihasına mukabil cehennemle ilgili sadece yarım sahife bulabilirsiniz.

Kalbimiz tatlı tatlı atarken dilimiz niye tatlı söylemesin? Öpülen eller-yanaklar yumuşak iken bakan gözler, konuşan diller niçin yumuşak olmasın? Sert kartopunu değil de yumuşak karı seven çocuklarımız hiç de haksız değiller yani.

Allah, insanı yaratırken sert olan kemikleri yumuşak etlerle örterek fitri bir numune ortaya koymuştur.

Mehmet Çetin

17.11.1996 –Bayraklı

Yeni Asya 14.04.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/kavl-i-leyyin_201518

http://www.mehmetcetin.de/kavli-leyyin/

16. "Şu Temsil-i Hikâyeciğe Bak!"

Hasanoğlan Öğretmen Okulu'nda iken; hocalarımız, anlatma metotlarından en tesirli olanını 'tahkiye etmek' derlerdi. Tahkiye etmek, hikâye etmek.

Kur'anî bir tarzdır, hikâye etmek. Ayetlerde sık sık rastlarız. Resul-ü Ekrem Efendimizin (asm) konuşmasında da görürüz. Bunun için olsa gerektir ki evvelki eserlerde sık sık müracaat edilen bir usuldür, hikâye ederek izah etmek.

Temsil, bir şeyin aynısını veya mislini yapmak, benzetmek, teşbih etmek manalarına gelmektedir. Numune söz, ibretlik vakıa ve ifade anlamlarına da gelen temsil, gözler önüne canlandırılması, dolayısıyla hayale resmedilmesi ile hayali olarak, tahayyülü olarak da komşu manaları ifade eder.

Anlatılmak istenen konunun zihinlerde teşekkülü için temsilden istifade edilir. Temsilin içinde teşbihten faydalanılır. Teşbihin içinde de zayıfın kuvvetliye, anlaşılması kolay olanın, anlaşılması zor olana benzetilmesi metotları kullanılır.

Bu metodun kullanılmasını elbette Bediüzzaman hazretlerinin izahında da görürüz. Hatta yazılarının güzelliğinin menbaını şöyle ifade eder: "***yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsîlât-ı Kur'âniyenin lemeâtındandır.***"[64]

Mevzu açılmışken birkaç noktasının da çoktandır dikkatimi çektiğini ifade etmem lazım.

Birinci Söz'de başlayan ***"...şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle..."*** cümleciğini hassaten Sözler'de ziyadesiyle tespit ederiz. Bunun bir hikmetinin olduğu ayrı bir

[64] Barla Lahikası, s.47

mevzu, ama bu yazımızda dikkatimizi çeken husus "***hikâye*** "nin "***temsilî"*** olması bu bir.

Üstad, hikâye tarzını kullanırken "***temsilî hikâye"*** olarak ikisini birden istimal ederek üslubunu tahkim ediyor. Te'kid ederek manayı kuvvetlendiriyor.

Başımızdan geçen vakıayı anlatmaya hikâye denir. Bir de hikâyenin temsili oluyorsa bunu nasıl anlayacağız?

"...şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle..." der. Hikâyeye bakılmaz, dinlenir. Ama ***"bak"*** diyor. O halde önümüzde temsil edilen bir şey var ki ***"bak"*** diyor. Hatta yer yer işaret ederek ***"şu temsili hikâyeciğe bak"*** diyerek temsil edileni seyretmeye değil ***"bak***" maya davet ediyor. Herhalde ***'seyretmek'*** ile ***'bak'***manın bir farkı olsa gerek. Bakmak ayrı, görmek ayrı. '***Bak***'makta şuur var, dikkat var, ***'görmek'*** ve ***'seyretmek'*** ise bunlar olmadan da yapılan iş, yani gözün fıtrî vazifesi.

Üstadın, yaşamadığı şeyleri yazmadığını biliyoruz. Yirmi Üçüncü Söz'deki İkinci Noktanın ayetini ***"...âyet-i kerimesinin bir sırrına dair gördüğüm bir temsil ile beyân ederiz."*** ifadesi ile bunu anlıyoruz. O halde bu ***"bak"***lar ile yaşadığı, temsil olunan hakikatleri görüyor, bakıyor ve bizim de bakmamızı istiyor, bu iki.

On Beşinci Şua'da ***"ayn-ı hakikat ve bir temsil manasında olan seyahat-i hayaliyesi"*** ifadesi hayal ve temsili istimal ederek hakikate varılacağı anlatılıyor.

Hayal, müthiş bir nimettir. ***"Tahayyül edemeyen taakkul edemez."*** Yani hayal edemeyen akledemez, esası ne kadar mükemmel bir nimet olan hayalin ehemmiyetini ifade eder. Hayalin olmadığı hayat, ruhsuzdur. Temsil ve hayal iç içe manaları ihtiva eder.

Evet, temsil, manayı fehme takrib eder, doğru. Anlatılmak istenen temsil ile daha usturuplu, yerli

yerince anlatılır. İfade edeceğiniz en sert hakikatleri temsille yumuşatılarak anlatabileceğiniz gibi yine anlatmak istediğiniz mevzuyu temsil ile en sert şekli ile de ortaya koyabilirsiniz.

Kırmadan, kırılmadan, evirip çevirmeden, icabında lafı uzatmadan temsil ile meramınızı ustaca anlatmanın melhemidir, hikâye.

"...şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle..." de hikâye kelimesi küçültme takısı ile kullanılmış. Hem sevimli mana da katılmış. Acaba küçültme takısı kullanılmadan temsil edilen büyük hikâyeler de var mı idi, Üstadın nazarında? Allahu a'lem bizim anlamamıza yardımcı olmak için, büyük şeyleri küçülterek anlatıldığı gibi, uzak hakikatler, büyük hakikatler temsillerle fehme takrib edilmiş, bu üç.

"...şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle..." cümleciğinin son kelimesi ***"dinle"*** . Temsile, temsil edilen hikâyeye bakabildi isen, anlayabildi isen o zaman ***"dinle"***, bu dört.

Çok dikkat çekici bir husus daha var burada. ***"Temsili hikâyeciğe bak"*** derken, göz; ***"dinle"*** derken kulak kullanıldı, Niçin dilin kullanıldığı "oku" hitabı yok acaba? Hikmeti ne olabilir?, bu beş ve hakeza.

Senin bir şey söylemene gerek yok, gözünü ve kulağını aç; ***"bak"*** ve ***"dinle"*** demekte adeta***. "Kalb ve ruhun derece-i hayatlarına çık"***manın yolları, masivaya bakıp ve dinlemekle mi mümkün acaba? Eşya zaten "**Hiçbir şey yoktur ki O'nu methedip O'nu tesbih etmesin"** ayetini tefsir etmekte, lisan-ı halleriyle. Beşerin dili eşyanın tekellümünü okuyamaz. Dil, insanlar arası muhabere vasıtasıdır. Eşyanın zikri göz ile görülür, kulak ile dinlenir. Bunların en derin manası kalb ve ruhun derece-i hayatına yükselip ehadiyet manasında vahidiyeti;

vahidiyette de ehadiyet mühürlerinin tefekkürü ile kemal bulur, teali eder. Bu yollara işaret eden başka sırları da görebilmek mümkündür.

"bir parça fehmetmek istersen..." ifadesinin değişik şekillerini ve bunlardan da Üstad, keşfettiği hakikatlerin hepsini değil de bir kısmını bizimle paylaştığını eserlerinde tespit ediyoruz.

Katre'de her bir kelimesinde otuz defa meydan muharebesinin vukua geldiği anlatılır. Alakalı kelimelerin sayısı on adedin üzerinde, dolayısıyla üç yüzden fazla muharebenin olduğunu ama Katre'nin metninde ise hepsini değil sadece bunlardan bir kısmını okuyabiliyoruz. Bunun bir hikmeti olmalı. Acaba okudukça, o mana âlemine dâhil oldukça mı bu muharebeleri, müdafaaları belki de hissetmek mümkün olacak?

Mesnevi için Külliyatın fidanlığı, der. Bu fidanlıkta kalb ve ruh içinde yolların açılarak; bahçesi olan Risale-i Nur'un ise hem enfüsî ve ve hem afakî dairede marifetullaha yollar açtığını ifade eder.

Risale-i Nur'u mütalâa ederken hakikaten kelimeler, kalbe manalar tûlu ettirmeli. Üstada sorular sorup; bu kelimeyi burada kullanmaktaki sebeb-i hikmeti tahsil edilmeli. Bazen bir kelimede boğulma vaziyetine düşmeden umumu üzerinde mütalâa etmek de ihtiyaç olacak.

Okunanın sırrına vakıf olunarak yapılan mütalâa ile fikrimiz tahakkuk eder. Fikrin kemale ermesi ise tefekküre tevcih eder. Tefekkür bardağı okuma damlaları ile dolar, dolar ve taşar…

Nur'un dört esasından olan tefekkürün, hadiste kıymetini bulduğu ifadesi ne idi?

Mehmet Çetin

21.11.2010.Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir
Yeni Asya 21.04.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/su-temsili-hikayecige-bak_201607
http://www.mehmetcetin.de/su-temsili-hikayecige-bak/

17. Hakikate Namahrem Olmak Tehlikesi

"Kabr-i kalbden hakikat mahrem çıktı, nâmahrem olanlar bakmasın."

Bediüzzaman Said Nursi

Hakikatlere, mana libasını hayalimiz giydirir. Kalbimiz hakikatin nebean ettiği yerdir. Manalar kalbden çıplak çıkar. İnsanın hayali o manaya bir elbise giydirir. Bir şekil veya suret verir.

Hakikate mahrem olmak gerekir. Zira o hakikati eşya üzerinde okumak âdeta müşahede etmek ve Rabbi tekbir etmek için yaratıldık. Bu noktadan hakikat ile çok yakın olmak lazım.

Bu mahremiyet insanı Fatiha'daki "***sırat-ı müstakim***" e dâhil eder, inşaallah. Ve nihayet "***sıratellezine en'amte.***." şeklinde devam eden; nimet verilerek istikamet üzere olan kullar zümresine dâhil olunur. Böylece hayatın bu sahnedeki perdesi iner...

Ancak hakikate namahrem olmak esasında mümkün değil. Çünkü hakikat ortadadır. Güneş eşyayı zahir kılmakta. Biz kabul etsek de, inkâr etsek de... Eşyada ise levh-i mahv ve ispat ile tecelli eden Esma-i İlâhiyedir, hakikat.[65]

Olsa olsa gaflet, şirk ve küfür vardır.

Hakikatten gafil olmak, yapılan hataların başında gelir. Bu çoğunlukla yaptığımız şeydir. Elimizdeki, önümüzdeki hayat, meşguliyet kocaman hakikati görmemeye, gafil olmaya çoğu zaman bahane olur, mazeret ise hiç olamaz. Güneşi mazeret balçığı ile sıvayanların kulakları çınlasın.

---

[65] Bak. Levh-i mahv ve ispat hakkında bilgi için; Bediüzzaman Said Nursi, Sözler, s. 893

Yaratıcıyı inkâr etmek mümkün değil. İnsan gafleti veya küfrü ile haktan sapar. Küfreder, yani hakikati örter, gizlemeye çalışır. Bir şeyin üzerini örtmek o şeyi asla ortadan kaldırmak manasına gelmez. Bu şekli ile hakikat yine ortadadır ve mevcuttur. ***"Gözünü kapayan yalnız kendine gece yapar."*** [66]

Şirk, insanı bekleyen en tehlikeli hususdur. Şirkte inkâr yok, bir şeyin yerine veya yanına başka şeyi koymak vardır. Yani ortak koşmaktır. Esasında mü'min, Allah'a inanan insandır. Ancak hayatında öyle hataları oluyor ki Allah'a iman etmesinin yanında başka ilâhları kabul ettiğinin farkına bile varmadan hayatını sürdürüyor. Bu ilâh, bilinen veya maruf olan manada değil. Bu ilâh, bazen bir histir; onun uğruna nice kıymet verdiğimiz inancımız gitmekte. Bu ilâh bazen bir tutkudur, vazgeçilmez olur. Bu ilâh gruba, cemaate, partiye, takıma, vs körü körüne bağlılık şeklinde ortaya çıkar. Bu öylesine ehemmiyet vermek ki dini değerlerin üzerine çıkmasına varıncaya, şirk oluncaya kadar. Bu ilâh, bazen karşı cins olur. Onun aşkı veya şehveti uğruna Rabbin emri ikinci planda kalır.

Rızık konusu da şirkteki hatalarımızdandır. Önümüzdeki, elimizdeki işi, başımızdaki müdür veya patronu Rezzak yerine kabul edersek şirke düşme hatasının içinde olduğumuzu gösterir. İşimiz, müdür veya patronumuz ancak rızkımızın verilmesine bir vesiledir, o kadar.

Evet, bu kişi kâfir değil aslında, sadece şirk tehlikesi ile yüz yüze gelen insandır. Kâfir, açıkça kabul etmediğini ifade eder, müşrik öyle değil. Müşrik, kâfir değildir. Mekke'nin müşrikleri Allah'a inanıyorlardı, ama

---

[66] Bediüzzaman Said Nursi, Münazarat, s.107

yanı sıra putları da vardı. Bizim, bugün; o günün müşrikleri gibi yoldan saptıran putlarımızın varlığından haberimiz var mı?

Resul- Ekrem (asm) Efendimizin; ***"Sizin küfre girmenizden değil, şirke düşmenizden korkarım."*** manalı hadisi beni tir tir titretmekte...

İşte bunların farkına vardığımız gün artık uyandığımız gündür. O halde hakikatin farkına varmaya başladık. Nâmahremiyet ortadan kalkmaya başladı, buyurun mahremiyete, yakın olmaya.

Hayat; eşyada tecelli ile tezahür eden hakikati görmek ve okumakla kemalini bulur. Bu ise gaflet ve şirkin tuzağına düşmeden, küfrü tekzip edip, tevhidi ilan ve tebliğ ile mümkündür.

Mehmet Çetin

10.01.2010.Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 28.04.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/hakikata-namahrem-olmak-tehlikesi_201689

http://www.mehmetcetin.de/hakikate-namahrem-olmak-tehlikesi/

18.Meraktaki Tek Hedef

"Bir insanı muhite, bir muhiti memlekete, bir memleketi dünyaya ve dünyayı varlığa bağlayan geniş münasebet üstünde çırpınan ve yayılan, sezen, düşünen ve kavrayan, bir kâinat vizyonu arayan büyük meraktır."[67] Bu merak, bizi yaşadığımız mekândan ve zamandan alıp ötelere taşır, götürür; orada bir şeyler buldurur, tatmin eder ve geri şimdiki zamana ve mekâna getirir.

İnsanı en fazla tahrik eden merak, elbette ilmin hocasıdır.[68] İnsanın vazgeçilmez hassalarından olan merak, esasında isabetli istimal edilmeli. Bir günlük keyfe ve zevke değmeyen şeylere merak, ciddi insanların kârı değildir ve olamaz. Zira insan ebed için yaratılmış ve ebede namzettir.

Fani şeylere ebedi hayatını harcamadan, dikkatli şekilde değerlendiren bu alışverişten kârlı çıkar. Hayatta nelerin meraka değdiğini ve nelerin değmediğini iyi muhakeme eden iki hayatında huzurlu olur.

Yarına faydalı olan şeylerle hayatın devamı, saadeti getirir. Bu hayat bereketlidir de. Zira bir maksada müteveccih mesai elbette bereketli ve verimli olacaktır. Plânsız, gayesiz hayat; sıkıntıya davetkârdır.

Hayatın bir gayesi vardır, insanın da olmalı. Hemen dışımızdaki ve bizi ihata eden hayat, üzerinde tecelli eden bin bir hakikatin izharına vazifelidir. Bu hakikatleri keşfe başlayan insan, eşyanın aslına, aynanın diğer cephesine, tül perdenin gerisine girmeye, görmeye namzettir. Orada, buradaki lazım olan şeyler ayak bağı değildir. Göz sadece maddeyi görür. Manaya kalb ve

---

[67] Peyami Safa, Sanat-Edebiyat-Tenkit, s. 87
[68] Sözler, s. 376, 1183

hayal ile vakıf olunur. Ruh, cennette vücud libasını her zaman giymeye mecbur kalmayacak.

Dolayısıyla en yakınımızdan en uzağımıza olan eşyayı merak ederken "seçici" olmak, akıllı olmak şarttır. Dünya hayatı her şeyi merak ederek, meşgul olacak kadar uzun değildir.

Dünyanın bütün mehasin ve kemalatından binler derece yüksek olan Cennet hayatı kesinlikle merakımızı muciptir. "Yok"un yok olacağı, hüsnün-cemalin-zevkin her nev'inin ihsan edileceği Cennet elbette merak edilecek en mühim arzumuzdur.

İşte dillere destan, hayallere mestân o Cennet hayatından daha mühim olanın ne olduğunun merakı ise tarifi mümkün olmayan bir hakikattir.

*"**Cennetin bütün mehasin ve kemalâtı bir cilve-i cemali ve kemali olan bir Zatın rü'yeti, ne kadar mergup, merakaver ve şuhudu ne derece matlup ve iştiyakaver olduğunu kıyas edebilirsen, et."**[69]*

Cennetin bütün güzellik ve mükemmelliği; kemalinin ve cemalinin bir cilvesi olan Rabbimiz Allah'ı görmek, ne kadar rağbet edilecek, ne kadar merak edilecek ve görülmesi ne derece şiddetli arzu olduğunu kıyas edebilirsen et.

***"Allah'ım! Bizi, dünyada Senin sevgin ve bizi Sana ve Senin emrettiğin gibi istikametli olmaya yaklaştıracak şeylerin sevgisiyle, ahirette ise rahmetin ve cemalini bize göstermekle rızıklandır. Âmin."**[70]*

Mehmet Çetin

10.01.2010.-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 05.05.2011

---

[69] Sözler, s. 1060

[70] Sözler, S. 1061

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/meraktaki-tek-hedef_201766
http://www.mehmetcetin.de/meraktaki-tek-hedef/

19. Evlâd ve Emvalin Fitne Olması

Kur'an-ı Kerim'de 63 yerde geçen fitne kelimesi; altın ve gümüşün saflığını anlamak için ateşte eritmek anlamına gelir.

Kuyumcu aldığı değişik ayardaki hurda altınları eriterek takoz yapar. Bu takozu, altın olmayan madenlerden ayrışımı denilen ifraz işleminde yüksek dereceli ateşte defalarca yakılır, asitlerden geçirilir, uzun süren çökertme ve elektroliz işlemlerinin ardından saf altın elde edilir.

Değişik yapıdaki madenlerin ifrazı ateş ile olabildiği gibi, farklı fıtrattaki insanların imtihanı da ateşle yani fitne ile mümkündür.

Fitne, ayetlerde fazlasıyla geçmekte olup değişik manalarda kullanılmaktadır. Bu kullanımların bilinen en meşhuru; **" ..bilin ki emval ve evlâd sizin için fitne…"** ayetidir.

Mütalâamızda bu ayette konu edilen fitneden anladıklarımızı paylaşmak istedik. Ancak bu ayeti ve ayetin içinden buraya aldığımız kadarını değerlendirmek eksik olur; zira ayet hem kendisi bir bütün ve hem de bir önceki ayetle doğrudan alakalıdır. O halde her iki ayeti beraber ele almak gerekecektir.

"Ey iman edenler! Allah'a ve Resul(üne) ihanet etmeyin! Hem siz bile bile emanetlerinize de hainlik etmeyin!

Ve bilin ki, mallarınız ve çocuklarınız (sizin için) ancak birer imtihandır, büyük mükâfat ise ancak Allah katındadır."[71]

İbn Abbas'ta ayetin inzal sebebi şöyle anlatılır: Bu ayet, Ebu Lübâbe hakkında nazil olmuştur.. Resul-i

[71] Enfâl -27,28

Ekrem (asm) Müslümanlara karşı pek çok hainlikte bulunan Benî Kureyza Yahudilerini Hendek Muharebesi'nin ardından muhasara altına aldı. Muhasaradan sıkışan Yahudiler ise istişarede bulunmak maksadıyla sahabe Ebu Lübâbe'yi isterler. Kurnaz Yahudiler Ebu Lübâbe´nin çoluk çocuğunun Kureyzaoğullarının içinde olduğunu bilerek kendi sıkışık durumlarından kurtulabilme ihtimalini hesaplayarak Ebu Lübâbe'ye sorarlar:

"Ey Ebu Lübâbe ne dersin, teslim olalım mı?"

Ebu Lübâbe, öldürülebileceklerine hüküm verileceğine ve boğazına işaret ederek: "*Bu, intihar etmek demektir"* demiştir.

"Ebu Lübâbe der ki: '*Vallahi onların yurdundan daha ayaklarım ayrılmamıştı ki bu hareketimle, Allah'a ve Resulüne hainlik etmiş olduğumu anladım. Çok pişman oldum…"*[72]

Hatasını anlayan Ebu Lübâbe ise tövbesi kabul edilinceye kadar kendini mescidin direğe bağlatmıştır.

Nihayet hakkında ayet gelir ve affedilir.[73]

Ayetin konusunun içerisinde evlâd var. Ebu Lübâbe'nin evlâd ve ailesi. Bunlar Ebu Lübâbe'nin ihanete düşmesine, fitnesine vesile oldular. O gün Ebu Lübâbe hatasını anladı, tövbesini yaptı, Rabbi ise ayetiyle affetti ve Efendisinin (asm) yanında hizmetine koştu, yerini yurdunu terk, emvalini hibe ederek, vakfederek…

Dün bu fitne ile Ebu Lübâbe muhatap idi, bugünün Lübâbeleri de muhatap.

---

[72] M. Asım Köksal, İslam Tarihi, c.5, s. 338

[73] Age., Şaban Döğen, Peygamber Yıldızları,s.387 ve alakalı ayet Tövbe 102

Hemen yanımızdaki fitne vesilesi olan mal mülk ve çoluk çocuk her an ayağımızın kaymasına sebep olabilmekte.

Hadiseye sadece ayak kayması noktasından bakmak eksik olur. Fitnenin veya musibetin, insanın hidayete ermesine sebep olması noktasından bakıldığında hayra vesile olduğu da görülmektedir.

"Allah'ım, fitnelerden sana sığınırım." diyen birisine Hz. Ömer (ra) , "Rabbinin sana mal ve evlâd vermesini istemiyor musun?" ifadesi bizi derin derin düşündürür.[74] Mal ve evlâd istemekle neyi istediğimizi düşünmek gerekir. İstemek mi hayırlı, istememek mi hayırlı?

Derin derin düşünmek ümitsizliğe değil, dikkatli ve ümitli olmaya sevk etmelidir. Zira dünya saadetinin vesilesi evlâd ve emvaldir. Bu saadetin evveli bazan sıkı bir imtihanla, fitne ateşi ile pişmekle başlar. Cürufların ifrazı ile haslaşarak adeta yirmi dört ayar altın konumuna getiren fitne netice itibarı ile hayra vesile olmaktadır. **"Sizin şer bildiğiniz şeylerde hayır, hayır bildiğiniz şeylerde şer vardır."**[75]**,** ayeti mucibince biz neticeyi ve vakıanın arka yüzünü bilemeyiz. Evet, "***Birşey ya bizzat güzeldir veya netice itibarı ile güzeldir."***

Kulun imtihanı veya Kur'an'î ifadesi ile fitnesi evlâd ve emval iledir. Kalbin Zikrullah'tan aklın marifetullahdan uzaklaşıp dünya ile meşgul olmasına sebeptir. Bunlar çok değişik şekilde mümkün olmakta. Varlığı ile ve yokluğu ile azlığı ve çokluğu ile hayırlı olması ile veya asi olması ile bütünüyle insanlık hem ferdi hem içtimaî, herkes imtihan içerisinde. Evlâd ve eş

[74] TDV, İslam Ans. C. 13,s.156
[75] Bakara,256

bizim için fitneye vesile olurken biz de onun hakkında imtihana vesile ve sebep olmaktayız. Başkaları bize, biz de başkalarına sebebiz.

Mal mülk ve çoluk çocuk dar dairenin imtihanı olurken akraba ve çevredeki her şey ise geniş dairedeki imtihan vesilesidir. Şefkat bunlar arasındaki çimentodur, bağlayıcı bağdır. Şefkatin olmaması ifsada vesile olur. İfsattan fitne zuhur eder. Fitneden ise ihanet doğar. [76] İhanetin olmaması için, emanete hassaten dikkat göstermek gerekir. Böylece fitne hâsıl olmaz. Fitne olmayınca ifsad olmayacak. İfsadın olmaması ise şefkatin fazlasıyla zuhur ve tatbik edilmesi ile mümkündür. Mü'min mü'minin kardeşi olduğunu imanın mevcudiyeti ile idrak edip, takva ile ziyadeleştirecek. Bunlar hep imtihan olan hayatın fitne ateşinin mühim mevzularıdır.

Hz. Osman'ın (ra) şehadeti sonrasında fitne; kargaşa, anarşi manasında kullanılmaya başlamış. Evvelinde fitne sadece ayette zikredilen manada kullanılmakta idi.[77]

Her iki ayeti beraber değerlendirildiğinde şunları da ifade etmek lazım: Cenab-ı Hak kullarına güzel rızıklar verdiğini ayetinde belirtir. Verilenlerin hiçbirisi bizim değildir, imtihana vesile olması hususunda sadece emanettir. O halde verilen emanete hıyanet etmemek gerekir.[78] Size, sizi imtihan etmek için verilen mal mülk ve çoluk çocuk birer emanettir. Eğer bunlarla olan imtihanı kazanıp, fitne ateşine sabır ve itaatle mukabele ederseniz o zaman bunun mükâfatı şüphesiz ki Allah

[76] İşârâtü'l-İ'câz,s.169
[77] TDV, İslam Ans. C. 13,s.157
[78] Fahreddin-i Razi, Tefsir-i Kebir, c.11, s. 295

katındadır. [79] Zaten devam eden ayette de bu fitneden kurtulma yolları zikredilir.[80]

Fitneye sebep noktasından baktığımız zaman müsebbibi aramak, sebep olanı bulmak gerekir. Sebebin sadece sebep olabilirliğini görebildikten sonra sebebin sahibi olan yani Müsebbibü'l Esbâb olan, hakiki sebep olan Allah'ın; bütün bu fitneyi, belayı, musibeti yani imtihanın vesilelerini iyi okumak lazım. Bu zor sualler niçin sorulmuş? Belâ neye sebep olmalı imiş? Belâ vesilesi ile belâ veren bulundu ise o belâ şer olur mu? Bunu Bediüzzaman'ın dilindeki güzel ifadesi ile okuyalım:

"Bırak bîçare feryâdı, belâdan; gel tevekkül kıl.
Zîrâ feryad belâ ender, hatâ ender belâdır; bil.
Belâ vereni buldunsa, atâ ender, safâ ender belâdır, bil." [81]

Mehmet Çetin
27.04.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir
Yeni Asya 13.05.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/evlat-ve-emvalin-fitne-olmasi_201866
http://www.mehmetcetin.de/evlat-ve-emvalin-fitne-olmasi/

[79] Fahreddin Razi, Tefsîr-i Kebir, c.11,s.295
[80] Enfâl,29
[81] Sözler, s. 236

20. Kalbden Kelimeye Sitem

Duygu ve düşüncenin ifadesinde vasıta, cümlelerin yapı taşı olan kelimelerdir. Kelime ifadenin tuğlasıdır. Ama kelime her duygunun, her düşüncenin ifadesine muktedir mi?

Kendisinden sonra üç nokta ile "Ben bu kadarını yapabiliyorum" diyerek acziyetini bütün bütün ifade eden kelime kalbin efkâr ve hissiyatını ifade edememekte teslim-i silah eder.

Kalbden çıkan manalar akıl havuzunda kemale ererek dil kanalından kelime kelime dökülür. Kalbden kelimeye kadar geçen safha. Ve arada vasıta olan dil. Tercümanlık vazifesini omuzlayan dil.

Kendisine tercüman olamayan dile, kalb ne yapsın?

Göze bakıp kalbe hitap etmek ise, en hissi ama en ulvî bir hitaptır. Bence hitap-ül beliğdir. Neticede hasret, gurbet ve hicran damlalarıyla kelimeler bir çağlayan olur.

Kalbden kalbe giden yollarda gezen göz ve söz. Gözlerde ifade zenginliği. Sözlerde ise ifade fakirliği.

Yazar bir şeylerin ifadesi için kelimeleri döker kâğıda. Sıra okuyucunun anlayışında Kendisinden imdat bekleyen yazara her anlayış birer sadaka.

Kelimelerin mihengi, söylendiği makamdır. Ruhu ise ihlâstır, Kıymeti ise çıkan ağızdır.

Bulunduğu, ifade edildiği şeyin şeklini alan kelime su gibidir. Konuşanın rengi ile renklidir. Renkler var.. Siyah ve de beyaz.

Kalbe tercüman olamayan bir dil ne kadar ağırdır, keyfiyette. Bir et parçası...

Dilsiz kalan kalb, Leylasız kalan Mecnundur. Leylasız Mecnun neyi ifade edebilir ki?

Ama Leylalı Mecnun neleri ifade etmez ki?

Şu yazımda bile kalbim tam manasıyla konuşamamış durumda. Dilim de tam olarak vazifesini ifa edememiş durumda. Zira dil kifayetsiz geliyor, kalbe tercümanlıkta.

Ah ey kelimeler!... Kalbi hazinime bir tercüman olabilseniz, muhatabım ile bir irtibat kurabilseniz. Mahbublarım arasında bir bağ olabilseniz. Ne kadar hazinelere sahip olabileceğimi bir bilebilseniz.

Ah! Sizlere manamın ifade elbisesini bir giydirebilsem.

Mehmet Çetin

20.Şubat.1979-Eskişehir

Yeni Asya 19.05.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/kalbden-kelimeye-sitem_201934

http://www.mehmetcetin.de/kalbden-kelimeye-sitem/

21. Din Görevlilerine "Dini Temsil" Yaraşır

-Çiğli Aydınlıkevler Camii imam-hatibi Ömer Lapçin hocanın www.baskizmir.com sitesinde din görevlilerine siyasilerin önünde din adamına yakışır duruş göstermelerini anlatan yazı ricası üzerine kaleme alınıp, 22.01.2 007 tarihinde e-mail olarak gönderildi.

Tarihimiz sayılamayacak kadar güzel ve ibretli misallerle doludur. Bu ibretli hadiselerden ders almak elbette bize düşen vazife olmalı. Ama ne yazık ki tarih tekerrür ettiğine göre demek ki yeterli ders alınamıyor.

İşte hocalarının, şeyhülislamlarının Sultan Fatih'e karşı tutumları:

Rum mimar ile mahkeme olan yine Sultan Fatih'e Kadı Hızır Paşa'nın tutumu. Şeyhülislam Zembilli Ali Efendi ise iki sultana karşı İslâm'ın izzeti ve doğruluğu noktasındaki kararlı duruşu tarihimizin altın hatıralarından ve misallerindendir.

Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman gibi devrin azametli padişahları olan iki Sultan karşısında daima hakkı savunmuştur. İdarenin isteği istikametinde bırakın fetva vermeyi, en ufak bir taviz bile vermemiştir.

Avrupa'dan kanunlar getiren Kanuni Sultan Süleyman, İstanbul'un her tarafına kırk çeşme yaparak bir hizmet sergiler. Sultana, Zembilli Ali Efendi'nin cevabı anında şaklar:

"Sultanım! Devleti, öyle bir batırdınız ki, kırk tane çeşme aksa, temizleyemez".

Osmanlının tarihi ve dini misyonuna ters hareket yaptığına inanan Ali Efendi, kendi tarzı ile cevap vererek din adamına düşen hakkı söyleme sorumluluğunu çekinmeden yerine getirir. O Sultanlar ki karşısında kimsenin çıkıp konuşamadığı sultanlardır. Ama bir din adamı var ki kadere

inanmış. Kendisi hakkında takdir edilen ölümün değişmeyeceğini, hakkı söylerken dahi, ölürse şehit olacağına inanmış bir din adamı.

Doğrusu bu büyüklerimizden alacağımız çok derslerimiz var.

Hemen yakın tarihimize bakalım. İstiklal Harbi yılları. Şarktaki şehirlerimiz bir avuç milis alayı ile savunuluyor. Nihayet Bitlis'in savunmasında ayağının kırılmasıyla, hareket edemeyecek durumda kalan Bediüzzaman Said Nursi, mecburen Ruslara esir düşer.

Esaret kampını ziyarete gelen Genelkurmay Başkanı Nikolo Nikoloviç, "Keçe Külahlılar" namıyla Ruslara aylarca kök söktüren Milis albayı Molla Said'i tanımaktadır. Teftişte kendisine saygıda bulunmasını isteyerek çadırının önünden birkaç sefer geçer. Herkes ayakta selamda dururken Said Nursi, oturduğu yerden bile kalkmamış. Nihayet tercüman vasıtasıyla sordurur. Aldığı cevap, tarihe numune duruş olarak geçer:

"Ben kimseye hakaret etmedim. Sizi de tanıyorum. Ben Müslüman bir âlimim. Ben, inancım gereğini yaptım. İnanan bir insan, inanmayan insandan üstündür. Dolayısıyla size bundan dolayı hürmet etmedim."

Divan-ı Harbde idamı çıkan Bediüzzaman, son dileği gereği namaza durmak üzere iken, insafa gelen Nikolo:

"Efendim, kusura bakmayınız, sizi anlayamadım. Siz, gerçekten mukaddesatınızın emrini yerine getirmek için öyle davrandınız. Hakaret maksadınızın olmadığına inandım. Lütfen rica ediyorum, beni affediniz."

İşte *"...krallar önünde dizlerimiz eğilmeli, düşüncemiz değil"* diyen Fransız düşünür Montaigne'nin düşüncesinin aksine Bediüzzaman'ın değil düşüncesi, dizi bile bükülmedi.

Bütün bunları tarihi hatıra diye okurken günümüz din görevlilerinin halini görünce insan hakikaten çok üzülüyor.

Bir takım menfaatler gereği haktan verilen tavizlerin manevi sorumluluğu kesinlikle çok büyük bir vebaldir. Hak ve hakikati eğip-bükerek Rabbin değil, şunun bunun isteği için olmadık şekle çevirerek neler yaptığımız herkese malumdur.

Zamanla din görevlisinin bu yanlışı karşısında kesinlikle doğru olanı yapacağına inanıyoruz. Bir diğer ifadeyle sabırla ve dua ile bekliyoruz. Çünkü hakikat budur ve hak değişmez. Hakka uymak isteyen dönüp dolaşacak ve gelecek, hakka uygun davranışlarda bulunarak, misyonuna muvafık harekette bulunacak.

Bahsi geçen konu her ne kadar direk din görevlisini ilgilendirse de esasen inanan her insanı alakadar eden bir hususdur. Dinin istediği davranışı elbette her inanan gösterecek. Ama toplumda vazife taksimi noktasından böylesi bir görevi üstlenen din görevlisi elbette daha fazla titiz ve dikkatli olmalı.

Vatandaş olarak da bize düşen bir takım görevler elbette olacaktır. Bir din görevlisinden beklenilmeyen davranış gördüğümüz zaman hemen yorum yaparak, konuyu genellememek gerekir.

Şahit olduğumuz bir yanlışlığı kişiye özel kabul ederek, yaymamalıyız. Ataların şu sözü burada yerinde bir ifade olsa gerek: *"Su-i misal emsal olamaz."*

Konumuza çok daha fazla misaller bulmak elbette mümkün. Ancak, siz değerli okuyucularımız ve hocalarımızın ferasetine güveniyoruz. Artık ne diyelim? Sözün yarısı yeterli olsa gerek; Anlayana sivrisinek...

Mehmet Çetin.

22. Ocak.2007.Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 26.05.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/din-gorevlilerine-dini-temsil-yarasir_202020

http://www.mehmetcetin.de/din-gorevlilerine-dini-temsil-yarasr/

22. İsim Nedir?

Mevcudatın her birisinin ismi vardır. İsimleri farklı, kendileri bir; kendileri farklı isimleri bir olan mevcudat.

Varlıklara ad olan kelimelere isim denildi. Yani "ad"a isim denildi; isme isim...(!)

Biraz terakki ettik "Hakikatte veya tasavvurdaki varlıkları ifade eden yani onları karşılayan kelime çeşidine "isim" denildi.

Sıfat ve hususiyetlerini bilebildiği, fakat mahiyetinden habersiz olduğu eşya karşısında aciz kalan beşer, ona verdiği ismin mahiyetini bilememekte. Allah'a dayanmadıkça bilemeyecek ve bulamayacaktır.

"Mevcudat, müdrik ve âlimin malıdır. İlim ile alır, isimle ahzeder, suretlerinin temessülüyle temellük eder."(1) Projektör gibi ilim ile mevcudatı aydınlatıp, tanıyıp alır. O varlığı diğerlerinden ayıran hususiyetlerini tanıyarak âlemi öğrenir. Allah'ın azameti karşısında diz çöker.

İdrak etmek, öğrenmek ve tahsil etmek madem isim ile oluyor; o halde ismi bilmek, idrak etmek gerekir.

Değil mahiyetini anlamak, tarifinde bile acze düşen beşere, ismin tarifini tam, etraflı, ilmî ve öz bir şekilde ve hakikatli bir vaziyette ifade eden Bediüzzaman'ın tespiti dikkatimiz çekmekte. Bize okullarda ismi tarif ederken "ad"a isim denir, diyorlardı.

Bediüzzaman ise: "isim ve sıfat ve hasiyet gibi eşyayı birbirinden ayırıp temyiz ve tayin eden alamet ve nişanlardır yahut insanlar arasında münkasım olan lügatlerdir."(2) demektedir.

Kâinatta varlıkları karşılayan kelimelere isim, hareketleri karşılayan kelimelere ise fiil denir. Ayrıca

gramer yönünden vazifeleri olanlarına ise edat denir. Sıfatlar ismin içerisine girerler.

Şimdi eşyayı birbirinden ayıran, taşı ağaçtan, ağacı taştan ve evden ayıran ve aradaki farkı ortaya koyan kavrama, mefhuma, kelimeye isim diyoruz. Yahut insanlar arasındaki taksim edilmiş, yani şu şeye "ağaç", şu şeye "taş" denir şeklindeki ifade edilen kelimelere isim denir.

Demek ki: Varlık âleminde veya başka âlemde bulunan şeye, eşyaya verilen isimler kendilerindeki farklı hususiyetlerinden gelmektedir.

Mehmet Çetin

08.06.1978-Eskişehir

(1). Bediüzzaman Said Nursi, İşârâtü'l-İ'caz, s.427

(2). Bediüzzaman Said Nursi, İşârâtü'l-İ'caz, s.426

Yeni Asya 02.06.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/isim-nedir_202094

http://www.mehmetcetin.de/isim-nedir/

23.Nedir Bu Hayat?

Bir isyanın haykırışı değil bu ifade. Bir anlayamamanın, fakat esas itibariyle belki anlaşılamamanın seslenişi desem daha doğru mu söylemiş olurum acaba?

Her mükellef elbette kader hattında hareket eder ve ef'alinin sorumluluğunu taşır. Ef'alinin sorumluluğunu taşır çünkü fiilinin meyili, cüz-i iradesidir ve sorumluluk ona aittir.

Dolayısıyla insanın, başına gelenler hakkında şikâyete hakkı yoktur. Zira başına gelenlerin ya doğrudan sorumlusudur veya dolayısıyla sorumludur.

Bu girişten sonra 'Nedir Bu Hayat' ı soruyorsunuz değil mi? Haklısınız. Yani bu açıklamaların ardından senin bu ifaden hangi gruba giriyor mu diyorsunuz? Yine de haklısınız. Cevabı zor bir soru gibi gözüküyor. Evet, bir kere daha haklısınız.

Evet, hayatta cevapsız hiç bir şey yok. Çünkü kâinatta tek başına negatif, yani menfilik yok. Negatifin olduğu âlemde pozitif mutlaka vardır. İşte onu bulmak imtihanın içerisindeki sorucuklardır.

Hayat bu kadar zor duruma geliyorsa sorumlusu benim dedim. Çünkü ben insanım. Ama bu benim kaçış ve çıkışım olmamalı. Evvela, olan bitenle ilgili ilk sorumlu olarak kendimi gördüm mü? Evet. Ardından olumsuzluğa karşılık ne kadar olumlu olabildim? "Şu kadar" demem gerçekten yeterli mi? Değilse devam için, değil gayret niyet besledim mi? Bu niyeti kuvvadan fiile çıkardım mı? Veya ne zaman çıkaracağım? Tekrar aynı olumsuzluğun olmaması için ne gibi tedbirlerim var? Düşünülen tedbirleri iyice düşündüm mü? Ölçülere göre değerlendirebildim mi? İleriye yönelik artı ve eksilerini hesaba, ne kadar dâhil ettim? Tedbirlerin ömrünü düşündüm mü? Olumluluğun oluşumu için düşünce, gayret ve fiiliyatta bulunurken tekrar gelen ikinci bir olumsuzluğa karşı da olumlu olmaya hazır mıyım? "Üçüncü, dördüncü, beşincilere bitmez tükenmez bir sabrı

nereden bulabileceğimi araştırmalıyım" gibi bir hazırlığım var mı? Sorular, sorular uzar gider....

Aman ha uzayıp giden zaman olmasın! Olumsuz geçen zamandan sorumluyuz. O1umlu zaten dert değil, problem değil. Burada söz konusu olan menfinin müspete kazanılmasıdır. Kazanılanlar benimdir kazanamadıklarım değil!

Toplumun temel taşı olan "aile"de yaşayan insan üzerine düşenin sorumluluğunu devamlı hissederek yaşamalı. Doğru, ama bazen olmuyor. Nedir bu olmayan diye oturup iyice incelemeliyim. Olmayanın bana bakan kısmında neler var? Oradaki olması gerekenleri veya yapmam gerekenleri eğer ben hakkıyla yapabilseydim eminim ki bunlar olmayacaktı. Eğer yine de olduysa artık benim irademin bittiği yerde kaderin başka bir hükmü var demektir, onun da hayırlısı olmasını dilemeliyim.

İslam ferde emreder. Ferdi esas tutar, muhatap alır, onun ferdi hayatının istikamette olmasını ister, tavsiye eder. Kur'an'da fertten ziyade cemiyete hitap eden ayete çok az rastlarsınız. İnsan kendine sorumlu olduğu kadar topluma sorumlu değildir. Fert olarak ıslah olmuş, sorumluluklarını yerine getirmiş insanların oluşturduğu toplumun ancak teknolojik problemleri olabilir. Sosyal meseleleri elbette asgariye düşer.

O halde iş ve konunun muhatabı insanın ta kendisidir. Bu gerçek yeni keşfedilen bir hakikat da değildir. Ama ne var ki bu gerçeği sürekli olarak düşünmemiz zihnimizdeki, hayatımızdaki yatırımcılığın eğer devamını istiyorsak biraz sonraya değil "şimdi" ye lazım olan tedbirleri almalıyız. O tedbirlerin sıhhati için gerekenleri iyice düşünüp uygulamalıyız.

Hayat bir biri ardınca devam eden "şimdi"lerin toplamıdır. Şimdiyi müsbet olarak değerlendirmek için ne yapmam gerekiyor sorusunu devamlı sormalıyız. Cevabı kesinlikle olumlu değilse ziyandayız ve zamana

karşı bir sorumluluğumuz daha oldu demektir. O halde işlerimizin en mühimini "şimdi"ye yakın zamana alalım, yapalım. Yarının "şimdi"si şu anki şimdi kadar kesin değil.

Şimdiki zaman kıymetle değerlendirildikten sonra yazımızın başındaki suale gerek kalır mı? Büyük ölçüde kalmaz düşüncesindeyim.

Ya siz?

Mehmet Çetin

15.02.1998 Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 09.06.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/nedir-bu-hayat_202184
http://www.mehmetcetin.de/nedir-bu-hayat/

24.Başörtülü Tahsil Konusunda Mülahazalar

Bu yazı 2003 yılında kaleme alınmıştır. Hâlâ başörtüsü konusu hassasiyetini muhafaza ettiğini üzüntü ile müşahede etmekteyiz. Mütesettir evlâd ve bacılarımızın derdini paylaşırken, mani olanlara hidayet temenni ederiz.

Rabbimizin emirlerinden tesettürün bir parçası olan başörtüsü, yaşadığımız yılların gündeminde hassasiyetini koruyor. Bu konuya değişik yaklaşımlarla getirilen yorumlar kamuya arz edildi. Herkesin hareketinin ana noktası olan "Tesettür, Allah'ın emri" olmasından ziyade bu emrin anlaşılması, yorumlanması ve uygulanmasındaki farklılıklar maalesef konuya daha farklı ve sarsıcı, hatta tehlikeli hassasiyetler de getirmekte. Diğer taraftan ise statükonun ve mevcut amir olan kanunların ve tatbikçilerin durumu ise başörtüsüne muhâtab olanların en sıkıntılı noktası.

Önündeki hayatına tahsil yaparak devam etmek isteyen kızımızın başörtüsü ile tahsili, ülke içinde zaten mümkün değil. Bunun ötesinde de ülke dışında da yavaş yavaş yasak çemberi genişletilerek yaygınlaştırılmakta.

Şimdi bu konulara muhatap olan kızlarımız ne yapabilirler? Ne yapmalılar? Bunlar kızlarımızın konusu iken bizlere düşen neler olmalı?

Düne kadar sıkıntının bu safhaya erişmeden öncesi okullarda okuyan kızlarımız öğretimin bir kısmında bu sıkıntıyla karşılaşınca artık kesin olan iki durumla karşı karşıya kaldı. Birisi başörtüsünden kesinlikle taviz vermeyerek tavrını netleştirip, olabildiği kadar demokratik yollarla direnip, tahsil hakkını alıncaya kadar kapıda bekleyip ve nihayet üzüntüyle evine dönmek. Diğeri ise "Allah affetsin" diyerek bir takım gerekçe ararcasına açıklamalar yaparak kapıdan içeri

açık ve kapıdan dışarıda kapatarak öğretimine vicdani sıkıntılarla, kişilik problemleriyle vs. vs devam etmek.

Başörtülü olarak okuluna devam edemeyen kızlarımız çözüm yolu aradılar. Bir kısmı kendilerine özel sektörde yer aradı, buldu. Kimisi iman hizmetinin bizzat içinde kalarak istihdam edildiler. Evine dönenler ise ayrı ve farklı muamelelerle karşılaştılar. Evlenenler ise yarım kalan tahsilinin özlemiyle evlatlarını büyüttüler.

Okuluna başını açarak devam edenler ise farklı ve öncesinden yaşamadıkları, çok da zorlarına giden bir tepki ile karşılaştılar yakınlarından: İhanet. Yani kalede delik açmakla suçlandılar. Bunlar önceleri çeşitli tedbirlere müracaat etmelerinin ardından aldıkları bu karar; onlara dostun attığı gülün acı hatırası olarak kaldı. Taş gömdüler içlerine. Nihayet kaldıkları evden, dershaneden ve arkadaşlarından uzaklaştırılarak uzaklaştırıldılar. Okulda başını açarak, dışarıda kapatarak devam eden bu kızlarımızın zoruna giden okul arkadaşlarının ve idarenin şüpheli ve bir o kadar da rahatsız edici yaklaşımları idi. Bu belki öteki sıkıntıdan daha baskın idi. Ne İsa'ya ve ne de Musa' ya yaranamamışlardı. Bütün bunların daha baskını olanı ise içlerindeki, kalblerindeki sonuçlanmayan muhasebe, gizliden gizliye içlerini kemiriyordu... Bir kısmı ise nefsine ve çevresine kapılarak açık hayatını dışarıda da devam ederken, esasında vicdanı sürekli sıkıntılar içerisinde kalmakta.

Başını açmayan kızların aileleri... Açarak devam edenlerin aileleri... Ehl-i iman siyasetçilerin ve idarecilerin halleri... Başörtülü tahsili istemeyenlerin, kim bilir vicdanlarındaki sıkıntıları...

Ve bir dönem böylece gidiyor...

Maziye bakıyoruz... Günümüze ışık tutabilecek şekilde emsal arıyoruz. Teselli ve çare ararken ansızın

günümüz gerçeğiyle kendimize gelerek şimdiki zamana dönüyoruz.

Biz bunlarla meşgul iken kimi kızlarımız bir şekilde okulundan mezun olup hayata atılarak okuldaki şekilde içeride açık dışarıda kapalı olarak hizmet ve hayatlarına devam ediyorlar. Toplumun bir noktasında hizmetlerini "yaralı" şekilde sürdürüyorlar. Bu taraftaki kızlarımız ise yukarıda anlatıldığı gibi devam ediyorlar.

Bu iki kısmın muhakemesini, müşaveresini yapanlar muhasebe konusunda maddi-manevi artı da mı ekside midirler? Elbette Allah bilir ama izn-i İlahi miktarınca kulun da bildiği olmalı herhalde. Elbette Celaleddin-i Harzemşah misali takdir edilecek esas bir emsal. Ama bir şeyleri atlamış olabilir miyiz? Hemen geriye dönük muhasebemizi yapmamız gerekir. Gerekiyorsa iki kerre ikiyi kırk sefer çarpalım. Sonucun doğruluğunu bilmemiz bu konuda muhasebenin tekrarını neden engellesin ki? Doğru bildiğimiz doğruları yeniden doğrulamak en evvela bize fayda verir. Kim bilir nice doğru bildiğimiz yanlışları kaç sene taşıdık? Bir vesile çıkarak düzelttiğimiz yanlışlarımıza hala sahip çıkmadığımız ve onlar için nadim olduğumuz bu konudaki tesellimizdir.

Kaç sene geçti geride? Ve kaç seneyi alacak bu konu? Kızlarımıza "inşaallah bu konu hallolacak" larla artık nasıl teselli edeceğimizi şaşırır olduk. Ve dün artık söz dinleyenler bugün kendi kararlarını verirken artık eskisi kadar sanki söz dinlemiyorlar... Köprünün altından akıp giden suları gösteriyorlar.

Evet derenin kenarında beklerken akıp giden su, gittiği yere gidiyor ve biz kalbimizde, dudağımızda buruk dualarla bakakalıyoruz...

Eyvah! Bunları düşünürken küçük kızım büyümüş, yüksek tahsilin kapısına gelmiş. Ne yapacağım şimdi? Bu filmi başından itibaren tekrar oynamak mı? Acaba elimizi

açsak "Ve hüve ala külli şey'in Kadir" sin desek sabırsızlık mı gösteririz? Hata yapmaktan korkuyorum.

Su-i zanna değil hüsn-ü zanna memuruz. Bu yazının altından bir şey aramanın gerisinde hiç de uzak olmayan kafamızın içerisinde bir şeyler arayalım. Benim yanlışım sizi niye telaşa düşürsün? Esas siz kendi yanlışınızın telaşına düşün. Herkes kendi hesabını verecek. "Ve la taziri"yu derslerde okurken uygulamada nasıl yapacağımızı bilemiyor veya yanlış uyguluyor-sak epey işimiz var demektir. Bir konudaki yanlış veya farklı veya "şöyle de düşünemez miyiz" şeklindeki değerlendirme sizi sadece hüsn-ü zanla yeniden düşünmeye, müşavereye sevk etmeli.

Başörtülü tahsile çözüm oluncaya kadar hep bunlarla mı meşgul olarak oyalanacağız? Bunlara imtihanın bir çeşidi diyerek mi cevaplayacağız? Bir yerlerde bir şeyler eksik gibi geliyor.

Bu yazıyı okumanın değil de yazmanın ne kadar zor olduğunun farkında mısınız? Nice sorgulayıcı düşüncelerin ardından cesaretlenerek kaleme aldım.

Münazarat'tan aldığım meşrutiyetle müşaverenize arz ettiğim bu mülahazamdaki hatalarımdan dolayı Rabbimin affına sığınıyorum. Size de okuduğunuz ve dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Mehmet Çetin
2003-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 16.06.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/basortulu-tahsil-konusunda-mulahazalar_202263
http://www.mehmetcetin.de/basortulu-tahsil-konusunda-mulahazalar/

25. Gâsıkın İzâ Vakab

Üstad Bediüzzaman Hazretleri güneşin batışının ardından birden, ihtiyarsız tarzda kalbe ihtar edilen Felak Suresi'nin zahir ve aşikâr gaybî mu'cizesini gösteren uzun hakikatin kısa bahsini eder.

Felak Suresi işarî manası ile; kâinatta, adem alemleri hesabına çalışarak şer işleyenlerden olan insî ve cinnî şeytanlardan Allah'a sığınılması gerektiğini Resul-i Ekrem'in (asm) şahsında ümmeti istiazeye davet eder. Bu sure her asra baktığı gibi ziyadesi ile asrımıza da bakar, Kur'an hizmetkârlarını ikaz eder.

Beş cümlesinde dört defa "şerri" kelimesinin geçtiğini söyler. 1943 de te'lif ettiği Meyve Risalesi'ndeki haşiyeyi ise 1951 de yazarak 20 yıl sonraki yani 1971 deki şerlere işaret eder.[82]

Dört sefer tekrarlanan "şerri" cümlelerinin tarihi tesbitleri yapıldığı tahlillerde ise yine "şerri" cümlelerden olan "gâsikın iza vekab" şerri cümlesi işlenmemiş.

Bir sebebi ve hikmeti mi var acaba?

"Adem alemleri hesabına çalışması" manasını anlamaya çalışalım. Mevcud olanın yok olması ile hasıl olan adem alemine sıhhatin bozulması ile gelen hastalık, adem alemine misal olabilir. ZatenS, yokluk müstakil olarak yoktur.

"Bütün kusurlar ademden ve kabiliyetsizlikten ve tahribden ve vazife yapmamaktan –ki birer ademdirler- ve vucudî olmayan ademî fiillerden geliyor."[83] İfadesinden anlaşıldığı kadarıyla adem, olanı yok, yapılması gerekeni yapmamakdan geliyor. Dolayısıyla yapmamız gereken

---

[82] Şualar, s.422
[83] Şualar, s.411

vazifeler yapılmadığı zaman adem alemi hesabına geçildiği acı hakikatinin ciddiyeti dikkatimizi çekmeli.

Felak Suresi'ndeki ikazlar ile adem alemi arasındaki alakayı yakalamaya ve anlamaya çalışıyoruz.

"Karanlığın çöktüğünde gecenin şerrinden" Allah'a sığınmamız gerektiğini "gasıkın izâ vekab" hatırlatır. Gasıkın, karanlığın en koyu halinin çöktüğünü ifade eder. Vekab, gözden kaybolarak içine girmek ise gündüzün aydınlığının tamamen gözden kaybolup, karanlığın her tarafa dolması ve içine girmesi ile en koyu karanlık halinin çökmesi mealinde müfessirler ifade ederler.

Her gecede karanlık çöktüğü gibi, her devirde ise şerrin çöktüğü müşahede edilmiştir. Yapılması gerekenin yapılmaması ile vücud bularak yani ademî alem olarak hayatımıza çökmektedir.

Gece, vahşi hayvanların, suç işleyenlerin cirit attığı bir âlemdir. Gecede şuur bunalır ve hisler istikametli kullanılmaz olur. Şeytan ise oyunlarını daha rahat oynar. Şehvetin intişarı gecede tezahür eder. Şehvet intişar ettiği zaman aklın hâkimiyeti azalır. Azgın ve baskın şehvet, geceleyin istikametimizi bozma istidadındadır. Dolayısıyla şehvetin en koyusunun çöküp bastırdığı zaman muhtemel şerlerden Rabbimize sığınmamız icab eder. O halde "ve min şerri gasıkın izâ vekab" okumayı yatmadan unutmamak gerek.

Parlak, aydınlık zannedilen nice geceler yaşandı. Bilinen doğrular, doğru bilinen yanlışlara fedâ edildi; gasıkın izâ vekablı zamanlarda. Bu hata ise hem cemiyet olarak yapıldı, hem fert olarak yapıldı. Reklâmlarla, teşviklerle pirim verildi kredi kartlarıyla tüketim toplumunda. Her bir günahın içerisinden küfre giden yol,

gecenin bastırması ile fark edilmedi bir dönem. Bu dönem toplumun olduğu gibi ferdin de oldu.

İnşirah bir ümit oldu, çöken gecenin, günahın acısından kendine gelen kulun dilindeki feryat; inşirah. Yemin edilen asırda inşirahla ferah bulan kul muavizeteyn ile yatacak artık. Zira iman edip, salih ameller işleyen, hakkı ve sabrı tavsiye edenler evet inşirah bulanlardır.

Evet, her zorlukta bir kolaylık, her sıkıntıda bir ferah yaratan Rabbimizi, hayatımıza ve gecemize bastırmasına fırsat vermemesi için anmamız, arzulamamız gerek.

Geçen asrın en koyu gecelerinde işaretlediği tarihlerle zamanın münadisi sabahın seherinde nurlu ufuklara tevcih eder.

Evet, beşer olarak en koyu hataları yaptığımız gecelerimiz olmuştur. Cemiyet olarak da mümkündür. Ama artık bunlardan dersimiz aldık. İçinde bulunduğumuz asır, geçen asrın geceleri gibi olmayacak inşaallah.

Bizi nur ve nuranî ufuklar beklemekte.

Mehmet Çetin

20.06.2011.Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 23.06.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/gasikin-iza-vekab_202345

http://www.mehmetcetin.de/gasikun-iza-vakab/

26. Üstadım Bu Kelimeleri Kullandı mı?

Sadakatin en mükemmel numunesini Hz. Ebubekir'de (ra) görürüz. Onu "Sıddık" yapan hususiyeti kesinlikle sadakati idi.

Efendimizin karpuzu nasıl yediğini bilemeyen İmam Nevevî, hayatı boyunca karpuz yememeyi kendine adet edinerek sünnete sadakati bir şekli ile ifade eder.

Nihayet hayatında çektiği yirmi sekiz senelik hapishane ve ızdırapları iki sünneti tatbik edememenin kefareti olsa olsa gerek diye yorumlayan Üstad bir başka şekli ile sadakati temsil ve tatbik eder.

Hayatımızda mürşid ve üstad kabul ettiğimiz insana sadakat, vazifemiz ve bağlılığımızın muktezasıdır. Ailesinin umumi âdetine tabi olması da evlada yakışandır. Bu noktalardan üstad kabul ettiğimiz Bediüzzaman hazretlerinin eserlerini ısrarla okuyup, hayatımızda tatbik etmeye çalışıyoruz. Bütün bunları da sadakat adına yaparız. Zira eserlerinden aldığımız terbiye budur.

Risale-i Nur'un iman ilimleri konusunda başka eserlere ihtiyaç bırakmadığını, kendisinin ihtiyaç hissetmediğini ve bizim de hissetmememiz konusunda bizden sadakat beklediği açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Böylesi bir Üstadın sadakat beklemesi onun hakkı olduğu gibi, bize yakışan ve düşeni de elbette sadakattir. İstikbalden bir davetin vuku bulmasında aynı fikirlerini ifade edeceğini; olsa olsa bir iki yamalıkla yeniden anlatacağını söylediğini eserlerinde okuyoruz. Bununla; kendine sadakatinin derecesini, fikirlerine bağlılığının istikrarlı ve istikametli vaziyetini idrak ediyoruz.

Şimdi yevmi hayatımızda en ziyadesiyle kullanılan kelimeleri, "Üstadım, kullanmış mı?" süzgecinden

geçirmeliyiz. Tıpkı fikriyatımızın Üstadın fikri ile paralellik arz etmesine itina göstermemiz hassasiyetinde.

Risale-i Nur Enstitüsünün internet sahifesinde "arama" kısmında bu araştırmayı yapabiliriz. Mesela "sorun, amaç, tüm zamanlar, yönelik, yararlanmak, aşama, problem, örnek, vs" gibi kelimeleri Üstad'ın kullanıp kullanmadığı nev'inden tahkikat yaparak mümkün olduğu kadar kullanılan kelimeleri Risaleden kullanmaya gayret ederiz.

Biz bu mesaimizde külliyatta Üstadın kullandığı ve kullanmadığı kelimelerin hepsini tesbite muktedir değiliz, o daha çok ehlinin işidir. Buradaki maksadımız bir tesbit ve bu hakikate bir işarettir. Dolayısıyla dilimizin muhafazası ile beraber, ecdadın malumatlarının, tecrübelerinin idrakinde mani olan kelimelerin kullanılmamasına dikkat çekmektir.

Hayatımızın en mühim vazifesi Risâle-i Nur'u neşretmek ile imanımızın tercümanı olan dili kullanmayı bir arada te'lif ederken çok hassas olmalıyız. Risâle-i Nur'un; tavr-ı esasisini bozmadan ve ruh-u aslîsini rencide etmeden Külliyattaki izah tarzlarıyla anlatırken istimal ettiğimiz dil ve kelimeler de elbette nur ve nurani olmalı. Yâni âdeta ruhu olan kelimeleri istimal etmeliyiz.

Her Nur Talebesi Külliyattan okuduğunu anlarken elbette Kur'anî kelimeleri kullanarak hazmetmeli. Ancak başkalarına anlatırken ferdi farklılık gereği kullanılan cümleler, kelimeler değişik olacak. İşte burada hassas olmamız gereken Nur Külliyatındaki çizilen, kullanılan dairenin dışına çıkmadan tebliğ ve izahımızı yapmalıyız. İzahlarda günümüzdeki kullanılan kelimeler ancak yardımcı olması, karşımızdakinin rahat anlayacağı ve kullandığı kelimeleri onun anlamasını temin etmek niyetiyle emaneten belki kullanılabilir. Ama bunlarda hassasiyet çok mühimdir. Her şeyin vasatı olduğu gibi kullanılan kelimeleri tercihte de

vasatı takip edebilmeliyiz. Cesed için ruh, elbise için cesed feda edilmemeli.

Bu mevzuda eski abiler daha fazla hassastırlar. Onlar bizim için numunelerdir. Bu abileri dikkatle dinlediğimizde kullandıkları kelimelerin Risaleden kelimeler olduğu hemen anlaşılmaktadır.

Umuma ve cemaate hitap eden, yazan abiler de bu noktadan çok dikkatlidirler. Dinleyicinin ve okuyucunun teveccühü için özden fedakârlık yapmadıklarına şahit olmaktayız. Bunlara teşekkür borçlu olurken, bir kısım kardeşlerimizi de ikaz etmek bu sütunlarda bir vazife olsa gerek. Yazı ve konuşmalarında kullandığı kelimeler ile hiç de Risalenin ruhuna münasip düşmeyen, soğuk, ruhsuz ve uydurukça kelimeleri kullanarak insanların kabulünü beklemek hatasına düşmektedirler.

Kullanılan kelime insanın aynasıdır. Kelime manaların suretidir. İçimizden geçen manalara, kullandığımız suret olan kelimeler ile içimizi dışa aksettirmiş oluyor, fikriyat ve zikriyatımızı bir nev'i ifade ediyoruz. O halde kullandığımız kelimelere azami dikkat ederek sadakat çizgisinden uzak düşmemeye gayret etmeliyiz. Lafzımız manamıza mutabık olmalı, mütemmim olmalı. Suret için sireti, lafz için manayı, daha kolay anlasınlar için Kur'anî menbalı kelimeleri terk etmek isabetli olamaz.

İmanî konularda kullanacağımız kelimeler ile günlük hayatımızdaki kullanacağımız kelimelerde farklılık olabilir. Ama bu; Risaledeki kelimeyi tercih etmek yerine kullanma tarzının dışına çıkmak; zamanenin icadı, ne olduğu belli olmayan çoğu tuzak, uydurukça olan kelimeleri de hizmete vesile olacak diye zannedilen maslahata binaen

kullanabiliriz demek değildir. Bu tarz Risale-i Nur'un ruhuna zıttır. Sadâkate münasip düşen bir hareket değildir.

Bu konu önceki yazılarımızda da ifade edilmişti. Ehemmiyetine binaen bir daha ifade ederek kardeşlerimizin azami derecede dikkatli olmalarını hatırlatalım dedik.

Merhum Zübeyir Ağabeyin *"Düşün, söyle. Evvel düşün, sonra söyle. Muhakemesiz sözler kırıcı ve dağıtıcıdır."* ifadesiyle evvela düşünmeliyiz, kullanacağımız kelime fikrimiz ve zikrimiz açısından fevkalade mühimdir. Tercihimizi istikametlice yaptıktan sonra kelimemizi kullanmalıyız.

O halde şimdi kendimize soralım; kullandığım kelimeleri Üstadım kullandı mı acaba?

Mehmet Çetin

08.05.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 02.07.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/ustadim-bu-kelimeleri-kullandi-mi_202452
http://www.mehmetcetin.de/ustadim-bu-kelimeleri-kullandi-mi/?

27. Büyünce ben de senin gibi olacağım!

Vaktiyle evladıyla yeteri kadar ilgilenemeyen ebeveyne bilinen bir hikâyem var:

Vaktin birinde bir baba varmış. Bu baba emekliliğinde farkına vardığı hatasının itirafını dostuna söyle anlatmış:

İyi ve itibarlı bir işim vardı. İşimi çok seviyor adeta kendimi kaptırıyordum Gün geldi evlendim. Eşimle çocuk istedik. Rabbim nasip etti. Ama çocuğumun doğumunda onun ve eşimin yanında olamadım. İşim gereği dışarıda idim.

Aradan aylar yıllar geçiyor, evladım büyüyordu. İlk "baba" ifadesini hiç unutamam. Akşam geldiğimde çoğu zaman onu uyurken severdim. Çocukluğunda ona bir top almıştım. Benimle oynamak istediğini ve beni çok sevdiğini söyledi. İşimin çokluğundan dolayı hafta sonu pazara havale etmiştim. "Tamam, babacığım, seni çok seviyor ve bende büyüyünce senin gibi olacağım." dedi.

Hafta sonu geldiğinde gerçekten işim çoktu. "Yavrum, bu pazar çok işim var, yetiştirmem gerekiyor. Haftaya oynayalım." dedim. Başını sallayarak beni çok sevdiğini ve büyüyünce benim gibi olmak istediğini söyledi.

Onun bu çeşit benimle beraber olmak isteklerine olumlu cevaplar veremedim. Hep işim engel oluyor, bir türlü ayarlayamıyor, "daha sonra"larla erteliyordum.

Okullar bitti. Üniversite mezuniyetinin ardından oturup şöyle baba oğul konuşmak istediğimi, bir pazar sabahı beraber kahvaltı yapmak istediğimi söyledim. "Babacığım bende çok isterdim, ama mezuniyetin ardından arkadaşlarımla bir programım var. Bana arabanın anahtarını verir misin? Seni çok seviyor ve senin gibi olmak istiyorum." diye cevap verdi.

İş hayatımı bitirdim. Emekli oldum. Oğlum başka bir şehirde kendine iyi bir iş bulmuştu. Orada yaşıyordu. Dayanamadım artık. Telefon açarak " Evladım, seni çok seviyorum. Çok özledim. Müsait isen hafta sonu bir gel de hasret giderelim ..." demeye çalıştım. Aldığım cevap hayatımın hatasının açıklamasıydı:

"Babacığım! Bende sizi çok özledim. Ama gerçekten işim çok. Eğer ayarlayabilirsem gelmek isterim. Anneme çok selam söyle ellerinden öperim. Seni çok seviyorum. **Büyüyünce senin gibi olmak istiyorum."**

Anladım ama artık çok geçti.

Daha çok geç olmasın ümidiyle…

Mehmet Çetin

2005-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 07.07.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/buyuyunce-ben-de-senin-gibi-olacagim_202517

http://www.mehmetcetin.de/buyuyunce-ben-de-senin-gibi-olmak-istiyorum/

28. Ey Rabbimiz!

Nâ'büdü Mütalâaları-12

Nâ'büdü mütalâaları, "İyyake nâ'büdü"de başladı Rabbenâ Mütalâaları olarak devam ediyor. Bu talim ve terbiyeyi Kur'an yapıyor. Rabbimize hitapta "Rabbena" ile başlayan dua ayetleri "Rabbimiz" şeklinde, yani ikinci şahsa hitab edenin tekil değil çoğul şahıs olarak, ben değil, biz olarak hitabını öğretiyor. Böylece yaptığımız ibadet ve dualarımızı nun zamiri ile ifade ederken kendi adımıza yaparken kâinat namına da yaptığımızı idrak ediyoruz.

Kur'an'da 110 yerde geçtiğini tesbit ettiğimiz 'Rabbenâ' lı dua ve ifadeler ittisak ve ittisal ederek yani yan yana ve bir araya gelip bitişerek muazzam bir münacat vücuda geliyor mana âleminde. Zira bu 'Rabbena'ları insan söylerken nun zamiri ile çoğul ifade ediliyor. Böylece hem bütün insanlar ve hem de mevcudatın ifadesinin de dâhili ile hâsıl olan azameti gittikçe büyüyor. Büyüyen bu azameti tahayyül ederken zaman- mekân engelini de aşmaya çalışalım. Aşalım derken yani zaman ve mekan üstünde, bir başka ifade ile bütün zaman ve mekanlarda bu manayı hayal edip ilk yaratılıştan son ana kadar ki bütün 'Rabbenâ'ların ifade ve manası ile hasıl olan azametli bir münacatın muhatabı ise izzet ve azamet sahibi olan, şanı yüce olan[84] Rabbimiz'dir.

Zaman; mevcudatın, sırası geldiğinde vücuda gelmelerine vesiledir. Levh-i mahv ve isbatın devamlılığı zamanı tahakkuk ettiriyor. Her levh-i mahv ve isbat ile mevcudun bir önceki şeklinin bir sonraki şekle geçerek devamı oluyor. İşte eşyanın bu şekli ile devamı yaratılırken bu her yaratılış anındaki yani her levh-i mahv ve isbattaki

[84] Cin72/3

eşyanın keyfiyeti insanın ‘Rabbena’ duasına dâhil olan anlık halleri ve bu anların yekûnuna bütün mevcudatı bütün zamanlardaki anları ile yaratılış halleri ile cem ederek dâhil ettiğimiz duamıza işte bu mevcudat ile Rabbimize “Ey Rabbimiz, bizden kabul buyur,…”[85] diye dua ederiz.

İnsan bu azametli duası ile halife-i zemin olmakta. Sadece kendini düşünmeyen, sadece kendi için dua etmeyen, bütün mevcudatı da dâhil ederek yaptığı dua onu en yüksek mertebeye çıkarıyor. Mertebelerin en kâmili olan Makam-ı Mahmud’da ise en kâmil kul olan Efendimizi (asm) görmekteyiz.

Kâbe’nin inşasında oğlu İsmail (as) ile çalışan İbrahim (as) devam eden ayetler ile Rabbimiz, İbrahim (as) hakkında dördüncü naklini yapar. Yaptığı dualaların üçü arka arkaya nakledilir.

“Ey Rabbimiz, bizden kabul buyur,…” duasının Arapça ifadesinde “tekabbül” geçer. Ecdadın “kabul ile tekabbül arasındaki fark vardır.” ifadesinin manasına dikkat gerekir. Zira “tekabbül”, insanın onu kabul ettirmedeki zorlaması ile olmakta. Bu da amelin noksan olup, kabule müstahak olmadığı zaman yapılır.[86] İşte burada Hz. İbrahim (as) vasıtasıyla insanın itirafı yapılmakta. Yani amel ve kulluktaki kifayetsizliğin itirafıdır. Dolayısıyla amelinin, duasının bizatihi kabul görülmeyeceğini bilen kul, talebinin tekabbülü için dua eder ve etmeli.

Umumi olarak dua ederken “Ey Rabbimiz, bizden kabul buyur,…” tarzında yaptığımız münacatımızda “tekabbül” ile ifade edip, kabul buyurmasını isteriz. Belki masivadaki irade sahibi olmayan mahlûkat, kulluğunu tam yapabilir ama cüz-i irade sahibi olan insan kulluğun,

---

[85] Bakara 127.128.129

[86] Fahreddin-i Razi, Tefsir-i Kebir, c. 3 s.456

noksansız yapılması iddiasında olamayacağı için tekabbül ile ifade eder.

Noksanlarının itirafı ile eksiksiz olarak kabulünün olmasını taleb eden insan bu duası ile şümulünü daha da ziyadeleştirir. Böylece yapamadığı ama yapmak istediği kulluğun tam kâmil manası ile kabulü ve buna bütün mevcudatın kulluğunu da nun zamiri ile dâhil ederek yaptığı dua onu yine muhatap olunan, sevilen makamına taşır, inşaallah.

İşin bu noktasına ihlâsı da dâhil edebilirsek, yani kulluğu, ibadeti mükâfat için değil, sadece emredildiği için yapmayı esas alarak yapabilirsek daha samimi ve halis olur.

Ayetin tamamını okuyalım: **"Bir zaman İbrahim, İsmail ile beraber Kâbe'nin temellerini yükseltiyordu.** (Ve şöyle duâ ediyorlardı:) **'Rabbimiz!** (yaptığımızı) **bizden kabul buyur! Şüphe yok ki Semî' ancak sensin!"**[87]

Otuz birinci Söz'ün, Otuz üçüncü Pencere 'nin ve Yirminci Mektub'un sonundaki üç yerde Üstad'ın bu duayı yaptığını okuyor ve âmin diyoruz.

İşte Rabbenâda geçen nâ'büdü mütalâasının ilkinde bu tefekkürlerle, bu niyet ve dualarla, bu bakış açılarıyla daha da zenginleşmiş diğer Rabbenâlı nâ'büdü mütalâalarına önümüzdeki haftalar boyu devam edeceğiz, inşaallah.

Mehmet Çetin

29.05.2011.Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmi

Yeni Asya 14.07.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/ey-rabbimiz_202610

http://www.mehmetcetin.de/ey-rabbimiz/

[87] Bakara 127

29. Doğanbey 'den Mütalâalar

Köydeyim, ülkemin orta noktasında ve hatta dünyanın. Oturduğum evin ön penceresinden dünyayı seyrederken arka penceresinden de ahireti seyretmekteyim. Ahireti, yani ahiretin giriş kapısı olan kabristanı.

Dünyayı seyrediyorum, sessizliğin tam yaşandığı yerde. En küçük ses, kurduğum sessizlik ortamını bozmakta. Çok da ileri olmayan yaşıma rağmen kulaklarımdaki çınlamalarla dışarıdaki kuşların sesleri birbirine karışmaktadır. Yanı başımda duran eşimin nefesi ise bu âlemde en müstesna yerini korumaktadır. Zira eş, insana her yaşta ihtiyaç olduğu gibi, ilerleyen yaşta ise daha fazlasıyla ihtiyaç hissediliyor. Esen yeli, dalların hışıltıları ile hissediyorum. Ta uzaklardan işitilen köpek sesi, motor seslerinin arasından seçilmekte. Arada bir kulağıma kadar gelen çocuk sesleri ise bu sessizliğe değer katmakta.

İşte bu sessizliğin ortasında insanın içine kadar işleyen ezan sesi yükselmekte müezzinin yanık sesinde. Kıpırdıyorum, serin suları akan çeşmede abdestle, yaşadığım ana dönüyor ve secdede şükran ifadelerimle ahiretin kapısında Rabbimle hasbihal ediyorum.

Ahiretin kapısı dedim, zira arka penceremizde o da var, hamdolsun. Dağın yükselen eteklerinde yüzyılların istirahatini yapan ecdat beni seyretmekte, ibretli gözleri ile. "Aman!" demekte, "Dikkatli ol, bulunduğun dünya, tekrarı olmayan dünyadır. Maziye akan şimdiki zamanı iyi değerlendir. İstikbalin bu mütalâalarla dolu olsun." demekte, adeta.

Her Anadolu evladı gibi Doğanbey 'in insanları da bu değerlere sımsıkı sahip insanlar. Hamdolsun köydeki insanlarımız sapasağlam.

Belediye hopörlerinden yükselen pazar duası ile başlıyorlar. Tesettürlü hanımları Anadolu'nun safiyetini taşımakta ve eşlerinin yanında, evlâdlarının önünde hizmetlerine devam etmekte. Namaz vaktinde, kahvedeki insanlardan daha fazla cemaat, camiyi doldurmaktadır. Senede bir düzenlenen "Doğanbeyliler Günü" ise hepsinin buluşma, görüşme bayramına dönüşmekte. Doğanbey, çevredeki köylere pek çok noktada merkezlik yapan, Beyşehir'e bağlı bir kasabadır.

Ramazan bir başkadır köyde. Çarşı meydanındaki kahvehanelerde çayını içerek teravih namazını bekleyenler ezanla son bardaklarını bitirirler. Arka safta cıvıl cıvıl konuşan gülüşen çocuklara camiye alışması konusunda müsamaha ile bakan cemaat, teravih çıkışında başlarını okşamakta evlâdlarının. Her zamanki gibi adeti vechile namaz sonrası mübarekleme ve ayaküstü kısa konuşmaların ardından evlerine dağılırlar. Hanımlar ise erkeklerinden önce evlerine varmış, kimisi de beyleri ile evlerine gitmekte.

Düğün ve mevlitlerinde herkesin iştiraki ve tebriği söz konusudur. Kırgınlıklar var ise, bayramlaşma ile sona erer. Köyün eşrafı zaten kardeşliğin ve beraberliğin öteden beri temsilcileri ve zabitleridir.

Rahmetli kayınpederim bu köyde medfundur. Vefatı öncesi haftasında bir seyahat dönüşü Doğanbey'e uğradığımızda; "Damad, ben buraya ölmeye geldim." demişti. Demek ki bir bildiği vardı rahmetlinin. Kayınvalidenin ise vefatı öncesi kendisinin köye defnindeki sessiz talebinde de aynı sır saklı imiş. Köylerimizdeki hayır, hasenat ve dua, şehirdekine göre daha fazla olması onları buraya mı çekti acaba?

Her zaman çantam ve bilgisayarımda hazır bulunan sünnet olan vasiyetnamemde defnimi; evlâdlarımın, kabrimi

rahat ziyaret etmelerine bırakmıştım. Ancak köye gelinmesi ile buradaki dini zemin ve havanın şehirdeki ile kıyaslanamayacağını yaşayarak anlayınca insan, ecdadına hak veriyor doğrusu.

Bunları yazarken nerede olduğumu bir an unuttum, işte dünyevîlik bu, daldık yine… Hanım, misafirler geldiğinde 'Rahat edemezsin' diyerek salonda yani Doğanbey'lilerce ifade edilen dizmede çalışma masama yer vermeyerek arka odayı tavsiye etmişti. Arka odanın yani ahirete bakan odanın bir köşesine sıkışmış, yani dünyanın son bir köşesine sıkışmış, her an gitmeyi bekleyen yolcu heyecanıyla yazıyorum.

Yazıyorum, zira anlatacaklarım var, yaşadıklarımdan aldığım derslerle birlikte. Okuduklarımdan, dinlediklerimden zihnimde ve kalbimde kalanları götürmeden evlatlarıma nakletmem lazım. Zira ecdadım da böyle yapmıştı.

Her yeni bir öncekinin kullanılmamış halidir. Şimdiki zaman maziye geçtiğinde gelecek zamana çok anlatacakları var. Kullanmaya aday olduğumuz gelecek zamanı maziye göndermeden şimdiki zamanda kullanırken, yazılanlardan ders alanların duasına talibim. O dua kabrimizde inşaallah sükûnete vesile olacaktır.

İşte köy mütalâaları; havası ile insanı kendine, aslına, nesline ve evladına faydalı oluyor kanaati ve duasındayım.

Ne dersiniz?

Mehmet Çetin

21.07.2011-Doğanbey-Beyşehir-Konya

Yeni Asya 23.07.2011
http://www.doganbey.bel.tr/HD375_Doganbeyden-mutalaalar.html

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/doganbey-den-mutalaalar_202721
http://www.mehmetcetin.de/doganbeyden-mutalaalalat/
http://www.mehmetcetin.de/doganbeyden-mutalaalar/

30. Hizmetkârız

Hayatın içerisinde günlük işlerle meşguliyet zaman zaman asıl vazifenin unutulmasına sebep olmakta. Ne kadar da haklı mazeret de olsa, gerekçe de olsa, asla asıl vazifenin değil iptaline ertelenmesine bile haklılık kazandırmaz kazandırmamalı da.

Hayatın bütünü, yaşadığımız hallerin hepsi nihayetinde bulunduğumuz imtihanın farklı farklı kısımları ve sahneleridir. Her sahne imtihanın son kısmıdır. Zira şimdiki zaman ile imtihan olmaktayız. Mazi zaten geçti, gelecek zaman ise henüz gelmedi ve zaten bizim irademiz haricindedir. O halde şimdiki zaman ve hatta an, kesinlikle imtihanımızın son anı olarak bilmeli, tekrarı olmayacak olan sınavdaki talebe hassasiyet ve ciddiyeti ile işimize dikkat etmeliyiz.

Dikkatle hayata devam ederken dünyevî ihtiyaçlar, evlâd ve eş zaman zaman imtihanımızın zorlaşmasına vesile olmakta. Sorulan zor sorunun çeldirili, yanıltıcılı cevapları gibi hata yapabilmeye sebep olmaktalar.

Yanıltıcıların bir kısmı dışarıda olduğu gibi esas tehlikeli olanı içeridedir. Nefis bunların en büyüğü ve en tehlikeli olanıdır. İçimizden yani nefsimizden üretilen güya ciddi bir gerekçe ile her an farkında olarak-olmayarak hata yapıp asıl vazifemizden sapma durumunda kalabiliyoruz.

Gemide dümencilik vazifesinde bulunan adamın hangi haklı mazereti olabilir dümenciliği bırakmaya? Acaba dile getirmeye çalıştığı gerekçeleri, geminin batmasına haklılık kazandırabilir mi? O adamın dümencilik vazifesi, hayatının vazifesi değil mi idi?

İşte biz de; " ***sahil-i selâmet olan Dârüsselâma ümmet-i Muhammediyeyi (a.s.m.) çıkaran bir sefine-i Rabbâniyede çalışan hademeleriz."*** [88]

Hademeyiz, ama kime? Ümmet-i Muhammed'e (asm). Yani o geminin içerisinde elbette yolcuyuz, elbette ümmete dâhiliz ama asıl işimiz hademeliktir. O halde bu vazifenin ertelenmesine hiçbir sebep haklılık kazanamaz. Kendimize ait, ailemize ait işlerimizi bu vazifenin her an var mevcud olduğunu, ailemize yönelik işlerimizin yapılmasında da aksatılmamasına azami dikkat göstermemiz gerekir. Kendimizi, tevcih ettiğimiz gibi arkadaş ve kardeşlerimizi de bu istikamette teşvik etmek gerekir. Bu başlı başına hizmettir.

Beyşehir'e sohbete gittiğimde Ömer Has, emekli müftü Yusuf Görmez hoca ile olan bir hatırasından bahsetti. Yusuf hoca kendisine; "Kardeşim, sen kendini Beyşehir'de bir ve tek kalmış Nur Talebesi görerek hizmete ait her şeyi omuzlayacak bütün işler bana bakıyor ve ben hizmetkârım düşünce ve niyetiyle hareket edeceksin…"

Elhak doğrudur, Yusuf hocamın dedikleri. Bu satırlarda kendisine teşekkür ederim, zira bu hakikatlerin yeniden hatırlanmasına vesile oldu.

Ümmetin rahatı, selameti bizden sorulur. Biz hizmetkârız. Ümmetin rahatını kendimizde tatbikine mezun değiliz. Biz rahata değil hizmete talibiz. Biraz kenarda emekliliğimi yaşayayım, bizim işimiz olmamalı. Emekliliğimizi, tatilimizi hizmete vesile edip, bulunduğumuz yerde ümmetin imanının ihyasına, selametine vasıta yapmalıyız.

Hidayete erenlerin hatıralarının derinlerinde tatilde iken tanıştıklarını hatırlıyoruz. Belki de tatil bu hizmet için

[88] Lem'alar s. 392.

ayrı fırsat. Öncesinden karşılaşmadığımız insanlara burada ulaşıp hizmetimizi yapmalıyız.

Hizmetin büyüğüne küçüğüne bakmayıp her şekli bir vasıta olmasına çalışmalıyız. Allah'ın rızasının nerede olduğunu bilemediğimiz gibi hidayete neyin vesile olacağını da bilemeyiz. O halde durmak, duraklamak yok, hizmete devam.

Hizmet, ehl-i hizmetin şiârıdır, vesselam.

Mehmet Çetin

26.07.2011- Doğanbey-Beyşehir-Konya

Yeni Asya 30.07.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/hizmetkariz_202808
http://www.mehmetcetin.de/hizmetkariz/

31. "Hastayım Bana Dua Et!"

Ramazan-ı Şerifin arifesinde çalan telefonumdaki şu ifadeler bu seneki Ramazan ayının ilk dersi olsa gerek: "Ben Mehmet Soslu, yazılarından dolayı tebrik ediyorum. Risale-i Nur'u özümleyerek ne kadar güzel ifade ediyorsun. Yusuf Görmez hoca çok mükemmel biridir. Yüzlerce insanın Risale-i Nur'u tanımasına vesile olmuştur. Allah razı olsun. Hastayım, bana da dua et!..." dedi ve arkasından kendine mahsus o meşhur gülmesi ile beni hayretlerde bıraktı.

Kapıdan zor sığarak giren Soslu abi, matematikte tevhidi yakalayan, tesbit ve ifade eden, talebe ve kardeşlerini şefkatle bağrına basıp Nur'un uhuvvet havuzuna dâhil olmasına vesile olan, istikrar ve istikamet timsali olan, dua talep etmekte bu acizden…

Gelin, hep beraber dua edelim, Soslu abiye; Rabbim evvela hakkında hayırlısını versin. Şafi-i Hakikiden, Rahman-ı Rahim'den Ramazan-ı Şerif'te inzal olan Kur'an hürmetine, bu ayda peygamberliğe başlayan Efendimiz (asm) hürmetine ve bu ayda vefat eden Üstadımız hürmetine acil ve hayırlı şifalar dileyerek ailesine ve biz kardeşlerine kavuşmasını niyaz edelim.

Gülüyordu, aman Allah'ım! İçindeki hastalığa kalbindeki Yirmi beş Deva ile bu koca adam gülüyordu. Dünyevî akılla izahı var mı bunun?

O işin farkında bana kalırsa. Adeta kabrin bu tarafındakilere meydan okurcasına gülen bu adam dersin en büyüğünü vermekte. Sevindiğiniz ve üzüldüğünüz her şeyi yaşadım, ama bak nihayetinde dua hakikati ile bir kerre daha buluştuk, demekte.

Mevcudiyetimizi ehemmiyetli kılan, dua. Acziyetimizle Halıkımıza muhatap olmamıza vesile olan, dua. Lisan-ı hal şeklindeki ifadesi ile ebeveyni hizmetkâr

kılan, dua. İki kişiyi birbirine görünmez bağlarla sessizce bağlayıp kardeş yapan, dua. Kur'ân'ın tam ortasında, Sözler'in ortasında insana hak ve haddini bildiren dua.

Dua, acz ve fakrını idrak edeni en yüce makamlara taşır. Kul, dua ile mahlûkatın en şereflisi olur.

Bu en yüksek noktada düşmanlarımıza karşı, ne kadar aciz; ihtiyaçlarımıza karşı da ne kadar fakir olduğumuzu anlıyoruz. İşte, kulluk bu noktada billurlaşır. Acz ve fakrın hissedildiği nokta, enenin var ama emanet anlaşıldığı nokta, dolayısıyla insanın içinin dışının, önünün arkasının, altının üstünün bir hiç olduğunun anlaşıldığı noktadır. "Benim", deyip de diyemediğimiz nokta bu noktadır.

Uzanıyorsunuz ama yakalayamıyorsunuz, veriyorsunuz ama alamıyorsunuz. Sermaye diye bildiğimiz cüz-i iradenin aciz, kısa, ayarının noksan, hem de geçmişi ve geleceği olmayan sadece geçici bir "an" için var edilen irade hakikatini yaşadığınız bu zirveye dua ile geldik. Çareyi yakaladık. Çareyi gördük.

"O çare ise şudur ki: O cüz-i ihtiyârîden dahi vazgeçip, irâde-i İlâhiyeye işini bırakıp, kendi havl ve kuvvetinden teberrî edip, Cenâb-ı Hakkın havl ve kuvvetine ilticâ ederek, hakikat-i tevekküle yapışmaktır."[89]

Çareyi bulan Soslu abi işin hakikatini kavramış. Zira gülüyordu. Gülmesi ile bunu da anlatıyor. İçerisindeki hastalık belasına karşı gülmesi ile hakikate eren mütevekkillerden o.

"Tevekkül ile belâ yüzünde gül; tâ o da gülsün.
O, güldükçe küçülür; eder tebeddül."

[89] Sözler,341,

Mehmet Çetin
31.07.2011-Doğanbey-Beyşehir-Konya
Yeni Asya 06.08.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/hastayim-bana-dua-et_202896
http://www.mehmetcetin.de/hastayim-bana-dua-et/

32.Eşrefoğlu Camiinde Teravih

İmam, teravih namazında Allah'ın askerlerini bahseden ayetlerden okuduğunda bulunduğum camiin banisi olan Eşrefoğlu Beyi Süleyman Bey hatırıma geldi.

Selçukluların Beylikler Devri'nde Eşrefoğlu Beyi Süleyman Bey tarafından yaptırılan bu camii, Anadolu'daki ahşap direkli camilerin en büyüğü ve orijinalidir. Konya'nın Beyşehir ilçesinde yer alır. Bugünkü adıyla "Beyşehir" ya da geçmişteki isimleriyle "Süleymaniye", "Süleymanşehir", "Beyşehir", "Beyşehri"; 1243 yılında Eşrefoğlu Süleyman Bey tarafından kurulmuştur.

Eşrefoğlu Camii, 1296-1299 yılları arasında yapılmıştır. Orta Asya'da Semerkant, Buhara gibi eski Türkistan şehirlerinde yer alan ağaç direkli camilerin ülkemizdeki bir örneği olan Eşrefoğlu Camii, çok sayıda ahşap sütun üzerinde yükselir. Yüzyıllar boyu kış aylarında camiinin damındaki kar, çatının ortasındaki boşluktan ortadaki havuza atılmış ve ortamı nemlendirerek yakılan sobalardan ötürü ahşap sütunların çatlayıp kurumasını engellemiştir. 1965 yılında karlığın üstü camla kapatılınca o tarihi vazifesini yapamaz olmuş. Ayrıca bu karlığı yaz aylarında serinlemek için kullanırlarmış. Caminin ortasındaki dört köşe çukura bahar başlarken yakın dağlardan kağnılarla kar ve buz taşınıp buraya doldurulurmuş. İnsanlar yaz sıcaklarında bile serin bir ortamda ibadet edebilirlermiş.

6 metre yüksekliğinde, çini mozaik ile kaplı çok muhteşem bir mihraba sahiptir. Abidevî bir taç kapısı vardır. Minberi tamamen ceviz ağacından, oymalı ve çatmalı tutkalsız yapılmıştır. İnanılmaz bir düzgünlük ve incelikte yapılan minber geometrik şekiller ve bitkisel bezemelerle kaplıdır. Minber tamamen masif ağaçtan, oyma ve kakma

tekniği ile çivi kullanılmadan yapılmış. Minber kapısının üstündeki ahşap hat yazısının ortasında lafzullah, dört köşesinde ise dört halifenin isimleri işlenmiş. Ahşap sütunlar sedir, başlıklar ise abanoz ağacından olup, altı ay Beyşehir gölünün içinde yatırılarak, kimyasal madde kullanılmadan, doğal yollarla koruma özelliği kazandırılmış. Caminin tavanı renkli kalem işi süslemelere sahiptir. Özellikle konsollardaki kökboyalı motifler dikkat çekicidir.

Caminin güneybatı köşesinde mukarnes başlıklı iki ahşap sütunun taşıdığı on üç basamakla üzerine çıkılan 2 m. yüksekliğinde hünkâr mahfili bulunmaktadır. Hünkâr mahfili ceviz ağacından dantel gibi işlenmiş şebekelerle çevrilidir. Mihrap önü kubbesi önünde bulunan hünkâr mahfili Mustafa Bey isimli bir vezir oğlu tarafından 1574-1575 yılında Osmanlı döneminde yapılmıştır. Mahfilin kirişleri ve tabanını alt yüzü nakış ve oymalarla bezelidir. Girişin üzerinde yer alan kadınlar mahfili çinilerle kaplı olup ahşap korkulukları ve iki yan duvarlara kadar uzanan parmaklıkları ile ahşap işçiliği yönünden de ilginç bir bölümüdür.

Caminin üstü önceleri toprak damla örtülü iken tamirlerle çinko kaplı kırma çatı haline getirilmiştir. Bu tamiratlar sonucu toprak çatı, önce kiremitle örtülmüş; sonra bakırla kaplanmıştır. Sanki içinde yüzyıllık ağaç direkleri saklamak istercesine cepheler moloz taşlarla örtülmüştür. Uzunlamasına dikdörtgen planlı olan yapı altı sıra halinde mukarnes başlıklı 48 ağaç direk üzerine mihraba dikey uzanan kirişlerle yedi nefli olarak yapılmıştır. Yüzyıllara meydan okuyan ahşap direkler cami içine girildiğinde sükûnet verici bir atmosferin sizlere eşlik etmesine sebep oluyor, gezilen bir sütun ormanın sakinliğiyle... Ahşap

tavanlar, yer döşemesinin ahşap seçilmesi güzelliği tamamlayıcı elemanlar.

Tabiatın, insanın, sevginin bir aradaki, güzelliğini yaşadığımız Eşrefoğlu Camii, Selçuklu Ulu Camilerinde görülen özellikleri ile tek örnektir. Eşrefoğlu Camii, Eşrefoğlu Türbesi ve Eşrefoğlu Hamamı'nın da bulunduğu tarihi Eşrefoğlu Mahallesi ise adeta "Yaşayan Selçuklu Çarşısı" hüviyetinde.

Bu camiyi ziyarete gidemiyorsanız bile internetteki alakalı sitelerini ziyaret etmenizi tavsiye ederiz.

Anadolu'daki pek çok tarihî eserlerimiz gibi burası da yardım beklemekte. Vazifelilerin veya koruma derneğinin imkânları ile bu eserlerin ihtiyaçlarının karşılanması mümkün değildir. Ebetteki devletin imkânı gereklidir. İşittiğimiz kadarıyla Sayın Başbakanın yardımcı olmada sözü de varmış. Bu sütunlardan hatırlatmayı vazife biliriz.

Mehmet Çetin

09.08.2011-Doğanbey-Beyşehir-Konya

Yeni Asya 13.08.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/esrefoglu-camii-nde-teravih_202982

http://www.mehmetcetin.de/esrefoglu-camiinde-teravih/

33.Selâ(mı) Dinlerken

Hayattan ziyade bir hakikat olan ölümün; hatırlatıcılarından nur yüzlü, yetmişlik belki de seksenlik iki büyüğüm, namazda iken sağımda ve solumda idi. Teravihin uzunluğu ve meşakkati onlara olan dikkatimi ve rikkatimi fazlasıyla cezbetti. Dikkatim rikkate ve nihayet şefkate inkılâb ederken Risale-i Nur'un dört esasındaki şefkatin, hayattaki isabetini bir kere daha yaşayarak idrak ettim. Namazdaki hûşûma, bu tefekkür bir başka âlemi dâhil etti. Bütün insanî ve hayvanî ihtiyarların ve yaşlıların hayalen bir araya, yanyana gelerek ittifak ve ittisali ile hâsıl olan arzî mana külliyet kesp etti. Böylesine küllî mana ile rahmet ve şefkat-i İlâhîyenin celbine vesile olan hâli, insanlara vererek hikmetini ve kudreti anlatmak isteyen İrade-i ilahiye ve Kudret-i Rabbaniyeye değil gücenmek aksine şükrettim.

Bu tefekkür ertesi günü ikindi sonrası okunan selâ ile bir başka manaya taşıdı beni. Nasılda yanık okuyordu. Çocukluğumdan beri zihnime yerleşen, rahmetli müezzin Ahmet Hocanın yanık, içli ve deruni sesini hatırladım. Derken hayatımın bütün sahneleri sinemanın değişen, değiştikçe ayrı ayrı ibretlik hâllere dönüşen hatıralarımı hatırladım. Gençliğim, Nur cemaati ile tanışmam, öğretmenliğim ve öğrencilerim, nihayet ailevî ihtiyaçtan dolayı istifam ve ticarî hayatım, uzatmayayım işte Anadolu'nun timsali olan köyde geçen Ramazanlı günlerim.

Okunan selâ; beni, işimden ve eşimden sessizce ayırdı, musallanın üzerindeyim. Etrafımdakiler bana bakıyorlar ve okuyorlar "iyyake nâ'büdü ve iyyake nestaîn"lerini hatırlıyorum.

Hayatım boyu ibadetimi O'na yaptığımı hatırladım. Şimdi daha ciddi olarak bulunduğum musalla taşında ve biraz sonra konulacağım kabirde yine Rabbimin istiânesine

ve yardımına ihtiyacım olduğunu anlıyorum. Bu hakikatin ve imanın getirdiği itminan rahatlatıyor ve sadece ibret ve tefekkür ile seyrediyorum, beni seyredenleri.

Keşke sesimi duyabilselerdi onlara çok değil az, ama öz diyeceklerim var idi. Geçmiş ve gelecek zamanın geniş aralığına hükmedemeyen ama sadece şimdiki zamanın dar, kısa, aralığı olan "an"a hükmeden yalnızca o kadarcık var olabilen hayattan ziyade büyük bir hakikat olan ölümü hatırlamaları, arkadaş olmalarını nihayet sevmelerini anlatacaktım.

Azrail'i (as) sevdiğini söyleyen Üstadımı, selâmı huzurla dinlediğim musalla taşında rahmetle andım. Ahirzamanın girdabında, ağır imtihanında çalkalanan insanlara bu hakikati anlatmakta ne kadar da arzulu ve hakikatli olduğumu burada, musalla taşında bir kere daha anladım.

Ölümün sahnesi olan musalla taşı, hem dünyaya ve hem de ahirete bakar. Ben bu taşta dünyaya bakarken hiç de üzülmediğimi hayretle görüyorum. Öteden beri çok arzulu ve iştiyaklı olduğum ahiret yolculuğuna başladığım için aksine sevindiğimi hissediyorum. Şairin dediği gibi ben de "Ümitler içindeyim, Rabbim çok şükür ölüyorum." dediğini kalbimin dilinden işitiyorum.

Ölümün "Şeb-i aruz" olduğunu söyleyen Mevlana, ne kadar da haklı imiş. Zira Üstadım vuslat kapısı olarak tasvir ederdi. İşte bu kapıdayım, musalla taşının üzerinde. Keşkelerimden daha fazla şükürlerimin olduğunu hayretle izlemekteyim. Hizmetin içerisinde olma ile verilen nimet olduğunu anladım artık. Bunlara da şükretmem lazım idi.

Müezzin bu şükrü selânın son cümlesi ile hatırlattı ve ben de hamdettim. Tekrar dünyadayım, hem de eşimin yanında, evimde. Onlar bana ben onlara bakarken herkes göz

penceresi ile seyrediyordu birbirini. Sanki diyeceklerimiz var idi.

Önce ben söylemek istedim; hayalen, tefekküren yaşadıklarımı anlatmaya çalıştım. İçli ve hisli gözyaşları ile dinlediler. Sohbetin ardından hayat, dünyaya daldı gitti işte…

Nereye dalarsanız dalın, nereye kaçarsanız kaçın ama ben eninde sonunda karşınıza çıkacağım ve benimle iyi anlaşmaya bakın diyordu lisan-ı hali ile ölüm.

Bu Ramazan-ı Şerif hakikaten pek feyizli geçmekte. Hayatımdaki her şey, yaşadığım, hissettiğim ne varsa "Rabbimin bir fazlıdır" hakikatini; dünün ve yarının musalla taşı olan bugün, bir kere daha söyleten Rabbime sonsuz kere daha hamd ediyorum.

Mehmet Çetin

02.08.2011-Doğanbey-Beyşehir-Konya

Yeni Asya 20.08.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/sala-mi-dinlerken_203058
http://www.mehmetcetin.de/selami-dinlerken/

34.“Bizi Teslim Olanlardan Eyle!”

Nâ’büdü Mütalâaları-13

İbrahim ve İsmail’in (as) Kâbe’nin duvarını yükseltme hizmetinde iken ikinci dualarını okuyoruz: **“Rabbimiz! Bizi, sana teslim olan kimseler eyle ve neslimizden sana teslim olan bir ümmet** (çıkar)**! Bize,** (razı olacağın hac, kurban gibi) **kulluk usullerimizi göster ve tövbelerimizi kabul buyur! Şüphesiz ki Tevvâb** (tövbeleri çok kabul eden)**, Rahîm** (merhameti bol olan) **ancak Sensin!”**[90]

Bu münacatta geçen “Bizi, bize” şeklinde geçen nun (biz) zamiri ile yapılan duaya, çoğul halinde, bir değil birden fazla kişilerin dâhil edildiği anlaşılıyor. Dolayısıyla bu ayette de nâ’büdünün nun zamirinin istimal edildiğine şahit olmaktayız.

Ayetin başında geçen “bizi” kelimesi evvelen Hz. İbrahim (as) ve oğlu Hz. İsmail’i (as) ifade etmektedir. Ancak bu ifade onlar adına söylenmekle beraber Hz. İbrahim zürriyeti namına söyletilmiştir. Dolayısıyla bizlerde o, “bizi” ifadesine dâhiliz, inşaallah. Bu dâhil olmanın ilk şartı ise iman ve teslimiyettir.

“İman tevhidi, tevhid teslimi teslim ise saadet-i dareyni iktiza eder.” hakikatinden hareketle saadetin sırrı iman edip teslim olmaktan geçer. İman, intisabı, İslam ise teslimiyeti elzem kılar.

İman, evvelen bir olan yaratıcıya iman etmeyi iktiza eder. Bu vahdaniyetin ardından teslimiyet gelir. Bir yaratıcıya inanılıyor ve tek olduğu kabullenildikten sonra artık sıra teslim olmaktadır. Teslim olmak demek, O’nun emirleri istikametinde hareket etmek demektir. İnanmanın

---

[90] Bakara,128

ve kabul etmenin ardından elbette itaat gelir. İtaat eden ise sıkıntı ve mesuliyetten kurtulur. Bir başka ifade ile saadete erer. Allah'a iman ve itaat ise hem dünya ve hem de ahiret saadetini netice verir.

Acaba bu iki peygamber Müslüman oldukları, teslim oldukları halde, niçin Allah'ın kendilerini Müslüman kılmasını, teslim olanlardan olmasını istemişlerdir?

Bu iki Hazret "**Bizi, sana teslim olan kimseler eyle"** derken, kendilerinin ehl-i teslim olduklarını ve ancak bu teslimiyetlerinin ziyadeleşip devamını taleb ettiklerini anlamak daha doğru olsa gerek.

Hz. İbrahim ve oğlu İsmail (as) tövbelerinin kabulü ve teslim olanlardan olmaları için dua ettiler. Bununla kendi zürriyetinin tövbesinin kabul edilmesini murad etmiş olabilir. Böylece zürriyetlerini talim ve tövbeye irşad ettiler. Tövbenin kabulünü istirham etmek, masiyetin mevcudiyetine delalet etmez. Zira nefsin hazmetmesi için tövbe edilebilir. Masiyetten muhafazanın en kâmil manası tövbe ile olacağına işaret olabilir. Ayrıca tövbeyi nefse has kılmayıp, merhameten zürriyetin de düşünülmesine işarettir.

Bu ayet; kulun, fiilinin, yaratıcısının Allah olduğuna işaret eder. Tövbe, kulun fiilidir. Bu ef'alinin olmasını tövbe münacatı ile İbrahim (as) taleb etti. Mû'tezilenin dediği gibi, kul fiilinin yaratıcısı olsa idi; Hz. İbrahim (as) tövbeyi Allah'tan istemezdi. Bilakis, tövbe fiilinin halkı için Halık'tan talepte bulundular. [91] Tövbe şayet Allah'ın fiili olsaydı, bu tövbeyi kuldan istemesi muhal ve bir cehalet olurdu

Ne yazık ki halk-ı ef'al (fiillerin yaratılışı) konusunda pek çokların dalaletine sebep olmuştur. İstikameti bulduktan sonra bile fırka-i dalalete sapanlar

[91] Konyalı Mehmed Vehbi, Hülasat'ül Beyan, C.1, s.228

vardır. Ehl-i Sünnet ’ten ayrılanların çoğunluğu fiillerin yaratılmasını kula veren grupların olduğunu tesbit etmekteyiz.

Fiillerin yaratılması konusunda tarih, ziyadesiyle münakaşalarla doludur. Dünya tarihi ve İslam tarihinde bu tartışmalar fazlasıyla mevcuttur. Bu sütunumuzda şimdilik bunların misallerini veremeyeceğiz ancak ehil ve alakalı olanlara malumdur.

Mevzumuz olan ayetin devamı istikameti göstermekte. “**Bize,** (razı olacağın hac, kurban gibi) **kulluk usullerimizi göster ve tövbelerimizi kabul buyur! Şüphesiz ki Tevvâb** (tövbeleri çok kabul eden)**, Rahîm** (merhameti bol olan) **ancak Sensin!”**

Hayatımızın devamında, Rabbimizden razı olacağı usulleri öğrenip ona göre hareketlerimizi yapmalıyız. Tövbeleri çok kabul eden, merhameti bol olan Rabb-ı Rahîmimize dualar etmeliyiz.

Bu ayeti Otuz üçüncü Pencere, Yirminci Mektup ’ta dua olarak zikredildiğini tespit ediyoruz.[92]

Rabbenâların dersi devam etmekte ve edecek de inşaallah.

Mehmet Çetin

01.06.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 27.08.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/bizi-teslim-olanlardan-eyle_203146

http://www.mehmetcetin.de/bizi-teslim-olanlardan-eyle/

[92] Sözler 1124, Mektubat 429,

35. Fatiha'da Aşamadığım Nokta

Bu yazı bir itiraf ve nedamettir.

Ne zaman namaza dursam, gayet arzulu bir şevkle başlarım Fatiha'ya.

Hamdim, muazzam bir sığınağımdır. Evet, "elhamdülillah" derken fevkalade rahatlıyor, yükümü teslim ediyorum. Mahlûkatın kendi dilleri ile yaptıkları tahiyyatlarını kâinatın vekili sıfatıyla bana tevdi edilen emaneti takdim etme vazifemi, hamdederek Rabbime arz etmek cidden rahatlatıyor.

Vekâleten masiva namına, âlemin Rabbine sıfat ve esmasının azamlarından "Rahman, Rahim ve Malik" esma-i hüsnasını, huzura girmeye sertaç ediyorum. Dünyada Rahmaniyet, ahirette de Rahimiyetinin azam derecede tecelli ettiğini ve edeceğini, müfessirlerin dilinden anlıyorum. O halde, ahiretinde Malik'i, Rahman ve Rahim olan Rabbime ibadetimi takdime başlayabilirim.

Evvelen ibadetimi sadece O'na yaptığımı "iyyakenâ'büdü" ile ifade ediyorum. Bu ifadem ise, iç dünyamda çalkantılara sebep olmakta. Kendime sorularım, daha doğrusu samimiyetimi muhasebe eden hesaplaşmam başlar. Adeta yalancılık ve riyakârlığa varan suçlamalarım sarsıyor beni.

İşimin görülmesi ve bitmesi için, birinci sıraya aldığım amir ve patronlar. Dünyevî temsilcilerinin olduğu yerde itaat ettiğim, olmadığı yerde etmediğim kanunlar. Bırakın dışarıyı; evimde eşim ya da evladlarım ile olan meseleler ile alakalı en küçük tercihte birinci sıraya kimi aldığım konular. "Şu işimi de göreyim de ondan sonra kılarım…" bahaneleri ile salladığım, ihmal ettiğim ibadetler.

Sıralayarak pek fazlasıyla çoğaltabileceğim bu muhasebeler ile en ziyade beni korkutan, "Ancak Sana

ibadet ederiz.” şeklindeki sözümün bunca riyakârane hâllerim sebebiyle tartışılabileceği ortada iken bir diğer fevkalade dehşete düştüğüm nokta ile karşı karşıya geliyorum.

İşte “ve iyyake nestain” benim aşamadığım noktam olarak her namazımda karşımda durmakta. Dilim tutuluyor, kekeliyorum; “Ancak Senden isteriz.” ifademi söylemeye çalışırken.

Kendime göre kurtuluş gördüğüm plânlarım; bitirdiğimde, sahiplendiğimde getireceğini zannettiğim rahatlamalarım; eşim, işim, evladım dediklerimin üzerindeki tesirlerim ve üzerimdeki tesirleri; yaptığım ibadetlerimin, nefsimin su-i tesiriyle ucub imtihanıyla ahireti de garantilerim vehmi; nihayet işte bütün bunlardan hâsıl olan sualler deruni olarak durduğum yere bağlıyor, ifadem ilerleyememekte.

“Ancak Senden isteriz.” derken, O’ndan; esasında istemekle beraber, adeta Rab yerine koyduğum, sebeplerin esas sahibi olmadığını bilmeme rağmen; hakiki sahibini unutup kurtarıcı sebep diye bağlandığım sebepler beynimde uçuşuyor bu cümleyi söylerken.

Bu cümleyi huzurla, teslimiyetle ifade etmem gerektiğini, kalbim söylemekte. Kalbimin doğruyu söylediğini biliyorum. Aklım başıma geliyor, ağlamak istiyor, nedametlerimle yalvarmak istiyorum. Acz ve fakrımın nihayetsiz olduğunu anlıyorum. Aşamadığım bu noktayı aşmanın sırrının acz ve fakrımın idraki olduğunu, kuyuya düşen kardeş “ Senin bahtına düştüm. Sana dehalet ediyorum.” derken bana işaret ediyor.

Tevhidi birlemem, Rabbi tevhid etmem; “Lâ ilahe illallah” a samimi olarak iman etmem gerek. “Vahdehu”yu ancak “lâ şerike leh” ile ikame edebilirim. Namaza girişte

getirdiğim iftitah tekbirini (Allahuekber'i) getirirken O'nun en büyük olduğunu, O'ndan başkalarını rab edinmediğim zaman, sözüm yerine gelir, ifadem manasını bulur. Bunun devamı ancak tatbikatım ile sözümün tutması iledir.

O halde "ve iyyake nestain" bu manalar ile takviye edilmeli. Böylece aşılmaz olan nokta aşılmaya yön tutar, inşaallah. Bu nokta aşılmalı ki hayatımın devamında hidayet ve istikameti isteyebilmeliyim. Nimet vererek istikametlendirdiği, dalâletten muhafaza ettiği salih kulları zümresine dâhil olmayı dua etmeliyim. Böylece yukarıdan itibaren yaptığım bu muazzam duama âmin diyebilmeliyim.

Benim duama siz de âmin der misiniz?

Mehmet Çetin

28.08.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 03.09.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/fatiha-da-asamadigim-nokta_203222
http://www.mehmetcetin.de/fatihada-asamadigim-nokta/

36. İmam-ı Rabbanî'yi Bediüzzaman ile Hatırlarken

08.09.1624 de vefat eden İmam-ı Rabbani Hazretlerinin sene-i devriyesinde bir not düşme kabilinden, Üstad'ımın, o hazret hakkındaki ifadelerinden bir mütalâa yapmak gerekirse evvelen On Dokuzuncu Söz'ün başındaki ifade dikkatimizi çeker.

*"**Ben sözlerimle Muhammed'i (a.s.m.) övmüş, güzel göstermiş olmadım; aksine Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmdan bahsetmekle sözlerimi güzelleştirmiş oldum."***

İmam-ı Rabbanî'ye ait olan bu sözü "***Evet, şu Söz güzeldir."*** diye tebrik ve takdir eder. Lakin nazarların Resul-i Ekrem'e (asm) ve vasıflarına tevcih edilmesine işaret eder; ***Fakat onu güzelleştiren, güzellerin güzeli olan evsâf-ı Muhammediyedir."***

Üstadımın üstadlarından olan İmam-ı Rabbanî (ks) yıllarca tarikat-tasavvuf hizmetinin ardından hayatını; ömrünün ahirinde iman hakikatlerinin doğrudan hizmetine sarf etmeyi esas edinmiştir. Bunu şöyle ifade eder: ***"Hakaik-i imaniyeden bir meselenin inkişafını, binler ezvak ve mevâcid ve kerâmâta tercih ederim."***[93]

Velayet-i kübra diye isimlendirilen büyük velayetin ise tarikat tasavvuf yoluna girmeden doğrudan doğruya hakikate yol açmak olduğunu da ifade eder.

Bu ifadeler ışığında Bediüzzaman Hazretlerinin hayatına baktığımızda İmam-ı Rabbani Hazretlerinin tavsiye ettiği usulü, bütün ömründe tatbik ettiğine şahit olmaktayız. Hatta bu usulünü o kadar sadakatle iddia etmektedir ki; Abdulkadir Geylani (ra), Şah-ı Nakşibend ve İmam-ı

[93] Bediüzzaman Said Nursi, Mektubat,s.40

Rabbanî gibi hazerat bu zamanda hazır olsa idiler, iman hakikatlerinin ve İslâm'ın esaslarının takviyesine hizmet edeceklerini ısrarla söyler.

İman hakikatlerinin takviyesi ise Sünnet-i Seniyyenin tatbiki ile mümkündür. Zira Rabbimizi bize talim eden en büyük muallim Resul-i Ekrem'dir (asm). Rabbimizin izni, Cebrail (as) yardımı ile dinin yaşanmasında en isabetli usulü O'nun (asm) Sünnet-i Seniyyesinde görüyoruz.

İmam-ı Gazalî ve İmam-ı Rabbanî gibi pek çok ehl-i tarikatın dahi imamları sünnet-i seniyyenin tatbiki ile hâsıl olan makbuliyeti ziyadesi ile tavsiye etmişler. Bir farz, bin sünnete tercih edildiği gibi, bir sünnet dahi bin tasavvuf adabına tercih edilir demişler.

Muhabbet ve şefkat konusunda Üstad, İmam-ı Rabbani hazretlerinden farklı hükme varır. 8.Mektub, bunun ifadesidir. Rahman ve Rahim isimlerindeki büyük nura yetişmenin vesilesi olarak fakr ile şükür, acz ile şefkati anlatır

Şefkat konusundaki farklı yorumunda şu ifadesi ile dikkat çeker: "**Şu mesele münasebetiyle hatıra gelen ve muhakkikîne, hattâ bir üstadım olan İmam-ı Rabbânîye muhalif olarak diyorum ki:…"**[94]**,** özetle; Hz.Yakup (as), evladı Hz. Yusuf'a (as) olan şiddetli ve parlak hissiyatı, muhabbet ve aşk olmadığını kesinlikle şefkat olduğunu ifade eder. Muhabbet, aşk karşılık beklerken, şefkat halisdir, mukabele istemez.

Nübüvvet makamına muhabbetten daha ziyade şefkat münasip düşer. İsm-i Vedûda kavuşma vesilesi olan aşk ise, Züleyhâ'nın Yusuf Aleyhisselâma karşı olan muhabbet meselesindedir. O halde Kur'ân, Hazret-i Yâkup Aleyhisselâmın hissiyatını ne derece Züleyhâ'nın

[94] Age.s.51

hissiyatından yüksek göstermişse, şefkat dahi o derece aşktan daha yüksektir.

Üstadı olan İmam-ı Rabbânî'nin yorumunu nakleder önce: **"Üstadım İmam-ı Rabbânî, aşk-ı mecazîyi makam-ı nübüvvete pek münasip görmediği için demiş ki: "Mehâsin-i Yusufiye, mehâsin-i uhreviye nev'inden olduğundan, ona muhabbet ise mecazî muhabbetler nev'inden değildir ki, kusur olsun."**

Bunun ardından Bediüzzaman Hazretleri Üstadına seslenir: **"Ben de derim: Ey Üstad, o tekellüflü bir tevildir. Hakikat şu olmak gerektir ki: O muhabbet değil, belki yüz defa muhabbetten daha parlak, daha geniş, daha yüksek bir mertebe-i şefkattir.**

Her iki hazretten Allah razı olsun, kabirleri pürnur makamları Cennet olsun.

Mehmet Çetin

04.09.2011.Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 10.09.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/imam-i-rabbani-yi-bediuzzaman-ile-hatirlarken_203307

http://www.mehmetcetin.de/imami-rabbaniyi-bediuzzaman-ile-anmak/

37. Ayetleri Okumak-1

Nâ'büdü Mütalâaları-14

Kâbe'nin duvarlarının yükseltilmesi işini oğlu ile yapan Hz. İbrahim (as), yine beraber yaptıkları duada şöyle seslenirler:

"Rabbimiz! Onlara içlerinden bir peygamber gönder ki, senin ayetlerini okusun ve kendilerine Kitab'ı ve hikmeti öğretsin ve onları temizlesin! Muhakkak ki Azîz, Hakîm ancak sensin."[95]

Nesefî, Beyzâvî, Hâzin ve Razî ve Vehbî bu ayetin tefsirinde şu Hadis-i Şerifi nakleder: **"Ben, babam İbrahim'in duası, kardeşim İsa'nın müjdesi ve annemin rüyasıyım."** Böylece İbrahim (as)'ın duasının kabul edildiğini anlıyoruz. Hadislerden, Hz. İbrahim'in (as) bu duasına şükran nişanesi olmak üzere Efendimizin salli ve barik duasını namazda okumamızı tavsiye ettiğini okuyoruz.

Rabbenâlarda hemen umumen tekil şahıs ifadesi olarak değil çoğul şahıs ifadesi yani nâ'büdünün nun (biz) zamiri ile yapılan ifadeler olduğu anlaşılmaktadır.

Ayetin ilk cümlesinde Hz. İbrahim (as) mazide saklı olan istikbalî duasını yapar, yahut yaptırılır. Zira Allahu â'lem murad-ı İlâhi Resul-i Ekrem'in (asm) vucudunu arzu etti. Dolayısıyla Halilullah'ına (as) duasını yaptırır. Buna cevab olarak Efendiler Efendisinin (asm) mele-i âlâdan dünyaya teşrifi mümkün kılınır.

Duanın muhatabı olan Peygamber Efendimizden (asm), Rabbimizin ayetlerini okuması, hikmeti ve Kitab'ı talim ederek ümmeti temizlemesi taleb edilir.

Ayetlerin okunması fevkâlade mühimdir. Zira **"hikmet-i âlemin tılsımı ve hilkat-i insanın muamması ve**

---

[95] Bakara,129

hakikat-ı salatın rumuzu"[96] ayetlerin okunması ile şerh edilebilir.

"Her cemal ve kemal sahibi, kendi cemal ve kemalini görmek ve göstermek istemesi" indeki maksad, ancak ayetlerin okunması ile anlaşılır. Okunan ayetlerde Vahidiyette Ehadiyeti; Ehadiyette ise Vahidiyeti mütalâala edip ve Samedî hakikatler idrak edilir inşallah.

Ayetlerin okunmasına en büyük ayetler olan, daha doğrusu ayetlerin menbaı olan esma ve sıfat-i İlahiden başlamak isabetli olsa gerek. Zira kâinattaki ef'al esmaya, esma sıfata, sıfat ise zata kavuşturur. Bu cümleden hareketle Rabbenâlı ayetlerde pek çok sıfat ve Esma-i İlahi ve sıfat-ı Rabbanî zikredilir.

Besmelede Lafzullah'dan sonra gelen Rahman ve Rahim esması Rabbenâlı ayetlerde de zikredilir. Böylece Rabbimizin esması evvelen talim edilir. Nihayetsiz acz ve zaafda, hadsiz fakr içerisinde olan insanın dünya ve ahirette yardıma ihtiyacı var, dolayısıyla dünyada Rahman, ahirette Rahim isminin mü'minler noktasında azami tecellisi ile ihtiyaçları cevap bulur.

Rahman[97], Rahim[98], Hadi[99], Rezzak[100], Kadîr[101], Hakîm[102], Gaffar[103], Kerim[104], Âlim[105], Tevvab[106], Sem'[107],

---

[96] Sözler, 197
[97] 21/112,23/109,
[98] 2/128,2/286,7/43,18/10,23/109,41/30,59/10,
[99] 20/50,72/2,
[100] 5/114,
[101] 2/129, 66/8,
[102] 20/50, 60/5
[103] 7/149,14/41,20/73,26/51,35/34,40/7,59/10,
[104] 3/194,7/43,35/34,
[105] 7/89,14/38,40/7,

Basîr [108], Adil [109], Azîz [110] tesbit edebildiğimiz Esma-i İlahiyedir.

Rabbenâlı ayetlerde Tevvâb esması 12 ayette geçer. Bu esmanın diğerlerinden fazla zikredilmesi, insanın hatasının çok, buna karşılık da tövbesinin de çok olduğu, olması gerektiğine işaret olması noktasından manidardır. Zira ardından Gafur ve Rahim isimlerinin çokça zikredilenler sırasında olması bu işareti âdeta desteklemekte.

Rabbenâ'lı ayetlerden olan bu ayeti Risale-i Nur'da okumaya haftaya devam edelim inşaallah.

Mehmet Çetin
16.08.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir
Yeni Asya 17.09.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/ayetleri-okumak-1_203391
http://www.mehmetcetin.de/ayetleri-okumak/

---

[106] 2/128, 3/8, 3/16, 3/147, 3/193, 7/23, 14/41, 66/8, 2/128, 23/109, 66/8, 68/32,
[107] 2/127,
[108] 2/127,
[109] 7/89,21/112,34/26,37/31,
[110] 60/5

38. Âyetleri okumak-2

Geçen hafta Bakara suresindeki 129. ayetin mealini başkasının mealinden vermiştik. Aşağıda ise, Risale-i Nur'da Üstadın ve Yeni Asya Neşriyatın mealinde nasıl ifade ediliyor, onu tedkik edelim.

"Onlara Kitabını öğretecek, kâinatın yaratılış sırlarını ve gayesini bildirecek ve onları inkâr ve isyan kirlerinden temizleyecek." mealinde bu ayeti Birinci Şua'nın On Birinci Ayetin zikri ile beraber Onuncu ve On İkinci ayetinde de aynı mevzuyu ifade eden başka ayetleri zikreder. Onuncu ayette : **"Allah hikmeti dilediğine verir…"**[111] ile On İkinci ayeti ise: **"Sizi inkar ve günah kirlerinden temizler, size Kur'an'ı, kâinatın gayesini ve sırlarını öğretir."**[112]**,** meallerindeki ayetlerini görüyoruz.

On Birinci Söz'de **"hikmet-i âlemin tılsımını ve hilkat-i insanın muammasını ve hakikat-ı salâtın rumuzunu"**n bir parçasını fehmetmek isteyenlere anlatırken bir manada bu ayetlerin de tefsirinin yapıldığını anlıyoruz.

Külliyatta bu ayetlere umumî meal olarak şu ifadeler var: **"Kur'an hikmet-i kudsiyeyi size bildiriyor, sizi manevî kirlerden temizlendiriyor."**[113] Bütünüyle Külliyat Kur'an'daki kudsi hikmetleri, tılsımları, muamma ve rumuzları talim ettirmektedir.

Bu vasfı ile Risale-i Nur; hayat nizamının müracaat kitabı olan Kur'an-ı Kerim'in bu asırdaki tefsiri, O'nun ilk müfessiri Efendimizin (asm) hadis-i Şerif ve Sünnet-i Seniyyesinin bu zamana taşıyıcısı, açıklayıcısıdır. Ayrıca yanlış anlamaların da tashih edicisidir.

---

[111] Bakara 269.
[112] Bakara 151.
[113] Şualar s.1076

Zikredilen tılsım, muamma ve rumuzun idraki, imanı ve tatbiki ile kalbin manevî kirlerden temizlenmesi tarif ve temin edilmekte. Bu talime Risale-i Nur kasdî bir surette dâhildir. Zira Risale-i Nur'un şahs-ı manevisinin mümessili ism-i Hakîm'e mazhar bir Zattır. İsm-i Hakem ve Hakîm'in cilvelerini kâinat sahifesindeki tecellilerini ayetleri okuyup ve okutarak ders veriyor. Biz de okuyup, dinleyerek takip ediyoruz ve olacağız da inşaallah.

Evvela kâinatın yaratılışındaki esas sebebin, Resul-i Ekrem'in (asm) vücudu olduğunu "***levlake levlak lema halaktul eflak"*** *hadis-i kudsisindeki ifadeden anlaşılmakta. Çünkü Resul-i Ekrem'in (asm) yaratılması ile bütün maksatlar manasını bulmakta. Zira anlaşılmaz bir kitap, muallimsiz olsa, manasız bir kâğıttan ibaret kalır.*

Ümmetin, Resul-i Ekrem'in (asm) sözünü dinleyip, kabul edip, amel etmeleri ise bu mananın devamına sebeptir. Resul-i Ekrem (asm) olmasaydı Cenab-ı Hak, şu âlemi halk etmezdi denilebileceği gibi, ümmetin O'nun yolundan gitmemesi ise kıyamete sebeptir, denilebilir ve nitekim (Allah doğrusunu bilir) denilir de.

Âlemin yaratılışındaki sırrın Resul-i Ekrem (asm) olması ifadesinin ardından; insanın hilkatindeki muamma dikkatimizi çekmekte. En güzel kıvamda yaratılan insanın da külli bir maksadı olmalı. **"Her cemal ve kemal sahibi, kendi cemal ve kemalini görmek ve göstermek istemesi"** esası bakış açısıyla; her bir şeyde Allah'ın bir ve tek olduğu hakikati olan tecelli-i Ehadiyet ile her şey kendisine muhtaç olduğu halde kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan olan cilve-i Samediyet'e âyinedarlık vazifesi ise, insanın yaratılışının hikmetidir. Zira kemal ve cemal sıfatları sahibi olan Rabbimiz, bu vasıflarını âlemde ve insanda görmek ve göstermek istiyor.

Namazın edası ile bu manalar ifade edilerek kemalini bulur. Tahiyyattaki ifadelere bu manalar külliyen dâhildir.

Kâinatın halifesine bu manaları nefsinde ifade ve tatbik ile arkasındaki masivaya vekâleten Rabbine takdim, elbette insana şayestedir ve yakışanıdır.

Mehmet Çetin

18.08.2011.Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 24.09.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/ayetleri-okumak-2_203483
http://www.mehmetcetin.de/ayetleri-okumak-2/

39.Ayetleri Risale-i Nur İle Okumak-3

Nâ'büdü Mütalâaları-15

Kur'an'da ayetler mütalâa edilirken; zikredilen kıssalar, tarihî hadiseler, nebilerin arasındaki veya hayatındaki vakıalar olarak okunursa, nakıs kalır, alınması gereken ders eksik olur. Esasen bu ifadeyi de biraz aşarak şöyle demek daha münasip olsa gerek: Kıssalara kendimizi dâhil etmez isek alınan ders kâmil manada olmaz.

Firavun'a, Hakk'ı tebliğe giden Musa'nın (as) yanında olup, Züleyha'nın teklifine karşılık Yusuf'un (as) ihlâsına şahit olup, zina için izin isteyene köpüren Ömerlerin (ra) tepkisine karşılık şefkatle ikna eden Resul-i Ekrem'in merhametini müşahede edip ve nihayet Ramazan-ı Şerifde ; "üşüme üşüme" diyerek yorganını örtmek isteyen sarhoşa Üstad Bediüzzaman'ın kızmadan, re'fetle, merhametle muamele edip, ağlayarak tövbe eden o sarhoşun hidayetini görerek adeta zamanı aşıp yaşayarak alınan ders elbette daha tesirli olur. Böylece okunan ayet, siyer ve kıssalara dâhil olup yaşayarak mütalâa etmek, daha isabetli olur.

Risale-i Nur'da ayetler umumen bu manada tefsir edilmektedir. Külliyatta en fazla tekrarlanan ayet olan İsra suresinin 44. Ayetin tefsiri birkaç yerde yapılması ile beraber Ayetü'l-Kübra'da ise bambaşka yapılır. Burada tamamen ayetler tabiatın içerisinde yaşayarak okunur. Kâinattan Hâlık'ını soran seyyahın müşahedeleridir. Zamanın vartaları ve çarelerinin izah edildiği mukaddeme sonrası seyyaha gözünü açması ve kâinata bakması yani okuması ise " Bana bak, aradığını sana bildireceğim!" şeklinde söylenir. Deney yaptırılır başka bir risalede. 'Bir kabza karışık tohumu al, karanlıkta kesif toprağa at, her tarafı istila etme kabiliyetinde olan su ile sula sonra gel bak;

her tohum kendi sümbülünü vermiş, hiçbiri birbirine benzemiyor…' ifadeleri ile deney yaparak, müşahede ederek ayetler okunur.

Fussilet Suresinin 53. Ayetinde ifade edilen; dışımızdaki âlem ile içimizdeki âlemde bulunan ayetlerin okunmasını ise Otuz Üçüncü Sözün Otuz Üç Penceresi ile okuyoruz.

Her şeyde O'nun birliğine delil olan alametleri ise; kırk sene ömürde otuz sene tahsilde öğrenilen dört kelime ve kelam ile Katre'de anlatılarak elli beş lisanlarla ayetler okunur.

Misallerini çoğaltabileceğimiz ancak köşemize sığdıramayacağımız ayet okumaları Külliyatın ana mevzusu olup, tabiatın içerisinde, hem içimizdeki ve hem de dışımızdaki ayetlerin okunmasını talim etmektedir.

Talim, muallim ile olur. İşte Hz. İbrahim (as) nesline meveddetinden ve merhametinden dolayı Rabbinden ayetlerini okuyacak, onları günahlardan temizleyip, yaratılış gayelerini bildirecek bir evlâd ister.

Rabbenâlı ayetlerden olan bu dua ise şöyledir: **"Rabbimiz! Neslimizden, onlara Senin ayetlerini okuyacak, kitabını öğretecek, kâinatın yaratılış sırlarını ve gayesini bildirecek ve onları inkâr ve isyan kirlerinden temizleyecek bir peygamber gönder. Kudreti her şeye galip olan da, hikmeti her şeyi kuşatan da muhakkak ki Sensin."** [114] **,** ayeti yaratılış sırlarının anlatılmasını, günahlardan temizlenmesini ve nihayet ayetleri okuyacak birisinin gelip okuması şeklindeki İbrahim'in (as) duasına amin der, dâhil olmamızı niyaz ederiz.

---

[114] Bakara,129

Biz bu duayı Rabbenâlar ile yaparken hem kendi adımıza ve hem de kâinat ve masiva namına yapmış oluyoruz. Onların kendi hal dilleri ile yaptıkları tesbihatları kendi duamıza dâhil ederek "Ey Rabbimiz" diye takdim ediyoruz. Böylece cüz'i olan duamız külliyet kesb ediyor.

Rabbenâyı ifade ederken, huzurda okurken, kâinatta müşahede ederken yalnız olmadığımızı, "Ey Rabbimiz" diyerek çoğul takısı ile ifade edip, hemen arkamızda alemin olduğunu ve fakat onlara vekil olduğumuzu unutmadan ama yaşayarak yapılan okumaların ve dualarının indallahta makbul olacağını ümid ve temenni ederiz.

Mehmet Çetin

23.09.2011- Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 01.10.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/ayetleri-risale-i-nur-ile-okumak-3_203571
http://www.mehmetcetin.de/ayetleri-risalei-nur-ile-okumak/

40. Yalnızlık

Yalnızlık, insanın farkında olmadığı ama fevkalade muhtaç olduğu bir ihtiyacıdır. Biz farkında olsak da olmasak da yalnızlık ihtiyacını başkalarının da bulunduğu zeminlerde içimize dönerek karşılarız. Bunu yaparken bırakın başkalarının haberdar olmasını çoğu zaman kendimiz bile farkında olmadan, hemen içimize dönüp kendimizle baş başa kalarak yaparız. Hatta bunu karşımızdakinin gözünün içine baka baka bile yaptığımız vakidir.

Bir konudan oldukça etkilenen insan, biraz zaman isteyerek düşünmek ister. Bu onun her şeyden önce yalnız kalmak istediğini isbat eder. Yani kendisi ile baş başa kalarak, içinden çıkmak istediği durumları mütalâa etmek ister.

Öfkelendiğimizde yalnız kalmak istediğimiz gibi sevindiğimizde de yalnız kalmak isteriz. Yalnız kalma arzumuzda ise o hallerimizin başkaları tarafından görünmek veya bilinmek istenmemesi ile serbest hareket edebilmek düşüncesi vardır.

Yalnız kalmak istemenin umumiyetle herhangi bir zamanı olmamakla beraber gece vakti yalnız kalmak ister insan. Gecenin sessizliğine, sessizce girer gecede. Bunu şehvetin her nev'inden uzak ve azade tutarak adeta bu talebine birde kudsiyet katar.

O, artık Rabbi ile baş başadır. Bu beraberlikte bilinen beş duyu organından herhangi biri lazım değildir ve zaten kullanılmamaktadır da. Orada diller susar, kulaklar duymaz, gözler görmez, el-ayak tutmaz olur. Sadece kalb konuşur, işitir, hisseder. Evet, kalb o makamda bütün azalara umum vekildir, efendidir ve asıldır. Beş duyu organı sadece şehadet âleminde kalbin tercümanı ve vekilleridir. Gece, kalbin inşirah bulduğu zemindir. Evet, gecede yalnızlık olmalı ama

yalnızlıkta gece olmamalıdır… Yalnızlığını gece değil gündüz yapanlar ise rehberimizdir.

Gecenin ilk basamağı olan akşam namazı sonrası odasına kimseyi kabul etmeyen veya tabiatı tefekküre çıktığı gezilerde Bediüzzaman Hazretlerinin yalnızlığı ve hali dikkatimizi çeker.

Bir vakit Efendimizi (asm) göremeyenler, aradıklarında bir subaşında derin tefekkür içerisinde ama yalnız bulurlar. Gece namazlarına ise, eşi Ayşe'den (ra) izin alarak Rabbi ile baş başa kalmanın yolu yalnızlıktan geçer.

Mümkünse; insanın eşi olmalı, işi olmalı, kendine ait hanesi olmalı ve tatmin edici bir de geliri olmalı. Ama bunlara ruh vererek, ihya edecek yalnızlık hali de olmalıdır.

İş yerimizde, evimizde; mümkünse kendimize ait bir yerimiz olmalı. Yalnız kalmaktan korkmamalıyız. Odamızda seccademiz her an açık durmalı. Orada sadece kendimizle yalnız kalabilmeliyiz. Kendi sultanlığımızı kurduğumuz o yalnız dünyamızda muhakeme ve murakabeler inşaallah sonraki hayatımızın istikametine ruh verecektir. Bu halimiz ruhiyatımızın rahatlamasına ve dinlenmesine; muhasebeler ve iç münakaşalar ile de doğru kararlar vermesine vesile olacak, inşaallah. Bu yalnızlıkta, kendimize ait bildiğimiz, zannettiğimiz şeyleri bir an, kaybedebileceğimizi düşünebilmeliyiz. Öyle ki –Allah korusun- onları kaybetme felaketi ile karşılaşmamız bizim için yeni bir şey olmasın, istikametimizi bozmasın.

Vatanından kaçmakla kendinden kaçtığını zanneden ruhu, memleket değiştirmekle kıskançlık, korku ve tutkular da rahat bırakmaz. Dünyevi işlerin az veya çok olması esasında ruhu kaygılardan kurtarmaz.

Paylaşıldıkça azalan üzüntüyü ve yine paylaştıkça çoğalan sevinci yaşarken yine yalnızızdır. Ne kadar da çift

yaratılmış olsak, kaderimizi yaşarken, kabirde hesabımızı verirken; yine yalnızız. Kendini bulmak isteyen yalnızlıkta aramalı. Çoğu keşfetmek, yalnızlıkta başlar. Kesretten kurtuluşun yolu tevhidden geçer. Kesrette boğulmamak için sık sık tevhidde teneffüs etmek gerekir.

Şükürler olsun ki kendi içine çevrilebilen bir ruhumuz var. Bu ruh ile ıssız yerlerde kendimize âlem olmalıyız. Ruh, kendinden kaçamaz, başkalarında da kendini bulamaz. Yalnızdır, müstakildir, tektir ve başkasına benzemeyen vahiddir. İçi nurlandırılan ruha, gurur, şehvet, öfke, tembellik ve tenbellik hiçbir çöküntü yapamaz.

Mehmet Çetin

07.09.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 08.10.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/yalnizlik_203654

http://www.mehmetcetin.de/yalnizlik/

41.İhlası, Yusuf (as) İle Anlamak

Üstadın ifadesiyle; yüzer günahın hücum ettiği bir zamanda imanlı olmak ve kalmak; bununla beraber takva ve amel-i salihi muhafaza etmek ve bütün bu hasletlere ruh veren ihlâslı olabilmek; bir mü'min ve hassaten –inşaallah- Nur Talebesi olarak, en zorlandığım ama fevkalade de ehemmiyet verdiğim bir ana davamdır.

Yüzer günah; artık, son günah değil sonsuz günah olarak davetçileri ile hücum etmekte. Dışarısının günahla dolu olması ayrı bir konu ama esasında içerisi dışarısından daha fazla günah beslemekte. Zira dışarıdaki günah bir derece iradem haricinde olduğu için mizanda, Rabbimin huzurunda hesap verirken tabiri caiz ise savunabilecek bir takım gerekçelerim belki olabilirdi. Ama evimin içerisinde ve hemen pek çoğu iradem dâhilinde olan işlediğim günahlar konusunda hangi gerekçeyi öne sürerek affımı isteyeceğim, doğrusu Rabbimden utanıyorum.

Hapishanede ve orada bulunmanın getirdiği sıkıntılar içerisinde bulunan ve zaten bir imtihanda olan Hazret-i Yusuf (as), bu defasında daha büyüğü ve ifade yerinde ise daha vurucu olanı ile muhatap olacaktı. Esasında onun şahsında beşeriyet imtihan edilmekte idi. Diğer taraftan Züleyhalarda imtihanını <u>verememekte</u> idi.

Cemal ve kemal sıfatlarını şahsında azam derecede tecelli ettiren Rahîm, Hafîz ve Kerîm olan Rabbi, vukuatı ayeti ile şöyle anlatır:

"Doğrusu, hanım ona sahip olmayı iyice aklına koymuş ve buna yeltenmişti de. Eğer Rabbinin burhanını görmeseydi o da kadına meyledecekti. Biz, ondan kötülüğü ve fuhşu uzaklaştırmak için işte böyle yaptık. Çünkü o, ihlâsa erdirilmiş kullarımızdandı." (Yusuf, 12/24)

Ayetinde Rabbimiz O'nu (as) muhafaza ettiğini ifade ediyor. İsmet nebilik sıfatı ile günah işlemekten masun olan Hazretin, bir beşer olarak Züleyha'ya bir an meylettiği, ancak Rabbinin yardımıyla ve burhanı ile günahtan içtinab eder, sakınır ve o meşhur duasını yapar. Bir insan olan Yusuf ‘un (as), fıtraten kadına meyletmesi onun beşeriyetinin en tabii özelliğidir. Meyletmemesi zaten fıtrî rahatsızlıktır. Ancak irade dışında olan ama yanı sıra meşru olmayan bu meylini insan, cüz-i iradesi ile haram sınırlarından uzaklaştırıp helal dairede tatminine bakmalıdır. İşte Hz. Yusuf’un (as) iffeti ile sahnelenen bu imtihandaki burhan hakkında değişik rivayetler var.

Kiramen kâtibinin O’na gözükmesi rivayetlerden biridir. Diğeri, babası Yakub’un (as) sureti ile ikaz etmesidir. İlhamen Rabbi, muhafaza altına alarak, ihlâslı kullarını koruyacağını ayetleri[115] ile vaadetmesi ise bir başka rivayet. Hadis ile sabit olan bir ikazcının onu uyarması hatırlanan rivayetlerden biri, ki bunu günah karşısında kaldığımızda vicdanımızın haykırdığını, “Yapma!, **Bir öpmekte batma**!..” sessiz ikazları ile ziyadesi ile yaşamışızdır.

Haram bütün kuvvetli cazibesi ile Hz. Yusuf’u (as) davet eder. O ise ihlâsına dayanarak bu haramdan içtinab eder. Haramdan çekinmek ile ihlâslı olmanın ne alakası vardı? Buradaki ihlâsı yıllardır anlayamadım ve hep anlamak istemişimdir de. Bediüzzaman Hazretlerinin ifadesi ile kemal manasını bulan ***“Amelinizde rızâ-ı İlahî olmalı.”*** tavsiyesi, yıllar süren sualime cevap oldu. Ama hâlâ anlamak ve dualarımın lisanı ile yaşamak istiyorum.

Üstad Bediüzzaman İhlas Risalesinde Hz. Yusuf'un bu haramdan içtinabını ihlâs dersi olarak takdim etmekte.

---

[115] (Hicr, 15/40; Sad, 38/83)

Nefs-i emmare olan nefsin her nevi günahı işleyebileceğini bizi aldatabileceğini, enaniyetin de destek olacağını ikaz eder.

İhlâs, Allah'ın emrettiği için yapılması veya yapılmamasıdır. Rabbimizin bizi gördüğüne iman ederek hareket etmektir. O imtihan sahnesinde Rabbi, Yusuf'a (as) **"Harama yaklaşma!"** dedi ve **"İhlasa erdirilen**" Yusuf ise haramdan kaçıp, uzaklaşarak kapıya gitti. İşte Hz. Yusuf'un (as) ihlâsı bu idi. Haramı yasaklayan Rabbi'nin emri ile uzaklaşması ihlâsın ta kendisidir. İşte bu idi yıllardır aradığım cevap. Demek ihlâsı ile yani Rabbinin rızasını gözetmesi ile kurtulmuştu. O halde evde-dışarıda haram ile karşılaştığımda Rabbimin yasaklaması benim sakınmamın, içtinabımın ruhu ve muharriki olmalıdır.

Bütün rivayetler doğru olmakla beraber, Üstadın konuya ihlâs noktasından bakması meseleyi toplayıp beşerî en hassas konuyu insanın önüne koyar. Hayattaki bütün işlerimizin imandan sonra takvanın esas alınmasındaki tavsiyesinin altındaki sırrı yine ihlâsta aramak gerekir. Allah'ın (cc) yap dediklerini yap; yapma dediklerinden sakın. Bir diğer ifade ile ihlâs. Takvanın devamındaki amel-i salihin ruhu ihlâsdır.

İtaat ve içtinapta, Yusufvari ihlâsı arama, bulma ve uygulama yolunda gidenlere selam olsun.

Mehmet Çetin

10.10.2011- Doğanbey-Beyşehir-Konya

Yeni Asya 15.10.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/ihlâsi-hz-yusuf-as-ile-anlamak_203740
http://www.mehmetcetin.de/ihlâsi-yusuf-ile-anlamak/

42.Ana Babayı Terbiye Eden

İnsanın hayatta zevkli ama en zor yaptığı vazifelerden olan ebeveynlikten daha müşkül bir başka görev yoktur. Nihayet ortada söz konusu olan, insandır. Bu insan da sizin öz be öz evlâdınızdır. Zorlandığınızı hemen her zaman hissedersiniz. Anlatmak istediğinizi anlatırken, vermek istediğinizi verirken...

Elbette insanı en birinci terbiye eden annesidir. Onun eliyle şekillenen evlât, zamanla çevrenin de tesiriyle şahsiyetini oluşturur. Kişiliğin temelinde ebeveynin ve hassaten annenin tesiri münakaşasızdır.

Her evlât büyüdüğünde Rabbimizin inayeti ile o da ana veya baba olacaktır. Büyüyen evlâtlar zaman içerisinde kazandıkları ve geliştirdikleri alışkanlık ve huyları ile farkında olmadan ana babasını terbiye edeceklerdir. Ebeveyn, evlâdını yetiştirme sırasında, ister istemez, evlâd sahibi olmadan önceki âdetlerinin, alışkanlıklarının bazısından vazgeçme durumunda kalıyor. Temizlik konusunda son derece titiz olan bir anne, düzen hassası olan bir baba, belki de çocuklukları devrinde yaptıkları baskılar neticesi evlâtlarının istediği gibi yetişmemiş olması gerçeği ile karşılaşınca, bu sefer "bumerank" gibi iş tersine dönüyor. Yapmam veya yapamam denilenlerin, adeta evlâd zorlamasıyla yapıldığına şahit olmaktayız. Adına hoşgörü de denilen, karşındakini olduğu gibi, onu da bir şahsiyet olarak kabullenme tarzındaki gerekçelerle kendisinden fedakârlıklarda bulunarak yeni vaziyet karşısında uyum sağlar, ebeveyn. Sorulduğunda ise, kısaca 'katlanmak' adını vererek kendini müdafaa eder.

Evet, ana babayı terbiye eden; evlâdıdır. Her evlâd, validesinin terbiyesi ile hayata başlarken; gün gelir terbiye aldığı annesini terbiyeye başlar. Bu başlamada annenin rızası

söz konusu bile değil, mecburiyetten kaynaklanan kabullenmedir. Yarının annesi, dünün annesinin bugün yarım kalan terbiyesini tamamlar, farkında olmadan.

Ben, evlâd terbiyesi görmemiş ebeveyni hatırlayamıyorum. Evlâdının mecburî terbiyesinden geçmemiş ana-babayı da düşünemiyorum. Mübalâğalı zannettiğiniz bu sözlerimi tenkitten evvel, evlâdınız öncesi ve sonrası alışkanlık ve âdetlerinizin değişip değişmediğini kontrol etmenizi tavsiye ederim. Kimi dinlesem, bir nevi kendimi dinliyorum. Heyecanla, ama çoğu zaman üzüntü ile anlatırlar, evlâdı için yaptığı fedakârlığı. Güzelce de "Ana-babasın, bunlara katlanacaksın" der ve nasihatini da yapıştırır. Tarihin tekerrürü içerisinde bu döner durur. Kimi hâlinden memnun, kimi de gayr-ı memnun. Ama ne kadar ses seda yükselse de iş budur.

Önceki yıllarda tanıdığınız bir insanın, evlât-torun sahibi olduğunda, artık bazı hâllerini değişmiş olarak bulmanız, bu hakikati bir kere daha gözünüzün önüne koyacaktır. Bunda şikâyete hakkınız olsa da yoktur artık. Bükülen odunu düzeltmeye uğraşmanın, kırılması gibi olumsuz neticesinden başka neyi var?

Bu sonucun, öncesinden alınması gereken bir tedbiri var mı? Ne kadar cevap sıralasanız da, iş olacağına varıyor ve sizi evlâd eliyle terbiye olmak bekliyor gelecekte. İradelerin kullanıldığı bütün bu yaşanılanlara da kader diyerek teselliyi buluyoruz. Esasında iyi ki bu teselli kaynağı var; yoksa bulamayan insanların rahatsızlığı, mutsuzluğu bilinen ve yaşanan bir gerçektir. O halde yakınıp duracağımıza gelin bu işe gönüllü razı olalım. Duamızı da katalım bu gönüllü terbiyeye. 'Geçmişte bende olması gereken bu hâlin şimdi olması, bugüne kısmetmiş' ifadesi ile rızamızı da samimî ifade edelim. Artık hayatın sonuna doğru

tamamlamış veya tamamlamaya yön tutan bir kabulleniş, bir terbiye oluş, bir eğitimle devam edebiliriz. Hani derlerdi ‘Eğitim beşikte başlar, mezarda son bulur.’ diye.

Evet, ana-babayı terbiye eden evlâdıdır aynı zamanda. Dün evlâd olan bugün ana-baba olarak; hem evlâdını hem de ana-babasını terbiye etmektedir. Yarın ise onu bekleyen evlâdları da onu terbiye edecektir. Duamız ise, terbiyenin her iki tarafa hayırlı olmasıdır.

Mehmet Çetin

13.10.2011.Batıkent-Ankara

Yeni Asya 22.10. 2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/ana-babayi-terbiye-eden_203835

http://www.mehmetcetin.de/ana-babayi-terbiye-eden/

43.Dil ve Aklın Kemali Ne İle Mümkündür?

Dil, kelimeleri telaffuz etmesi ile kalbe, ruha ve akla tam bir tercüman ve santral olmakta.[116] O halde dile sitem etmeye hakkımız yok. Mesuliyet, mananın ifadesinde tercih edilen kelimeyi telaffuz etmesini gönderendedir. Evet, isabetli kelimeyi ifade etmesi için, dile veremeyen kalbe, ruha ve akla yardımcı olma adına bir şeyler yapılmalı. Yapılmalı ki yıllardır süregelen dile serzeniş ve şikâyet, aza inmeli.

Askere talimatı veren komutan yaptığı eksiklik ve kusurları da tashih ederek isabetliliği takviye etmekle, tahkim etmekle muvazzaftır.

Emir komuta kalb, ruh ve akılda olduğuna göre bu üçlünün beslenmesine dikkat etmek gerekir. Sıhhat, beslenmeden geçtiğine göre bu üçlünün hem maddi ve hem de manevî gıdalarına dikkat gerekir.

Terakki, takviye ile olur. Takviyenin temelinde irade ve bilgi beraberliği vardır ve olmalıdır. İrade kullanılarak, lüzumlu bilgi toplanılarak temel yükseltilir. Yapı taşı bilgi ise bunun da bir kaynağı olmalı.

Aklımın erdiği ilk yıllarımdan itibaren hürmet ve rahmetle andığım babamı çok akıllı insan olarak bilirim. Devamlı düşünür ve okurdu. Çevresindeki insanlara âdeta akıl dağıtırdı. Bir münasibine getirip sordum: Aklın ekmeği nedir? Ne ile besleniyor? Cevap gayet basit ama bir o kadar da doğru idi: Okumak ile dedi.

Kalkınmanın temelindeki yapı taşı olan bilginin beslenme kaynağı, okumaktır. Bilen konuşur. Her konuşan da bilmeli ve bilerek konuşmalı. Bilmeden konuşan bir noktada tükenecek, dönüp okuma ile eksiğini tamamlayacak.

---

[116] Şualar, B. Said Nursi, s. 1003

Okumak ile beraberinde gelen müşahede; tefekküre sevk eder. Tefekkürün kemali, dile göndereceği kelimelerin isabetini sağlar. O zaman dil tercümanlık vazifesini heyecanla ve zevkle yapar. Kullanılan kelime; sahibinin eseridir, makamını gösterir. İnsan kullandığı kelimelerle kıymet alır, bir değer ifade eder.

Kalbin, ruhun ve aklın zengin ve enginliği okumakla mümkündür. Eşyadaki sır ve hikmet, aklın; muhabbet ve cezbe, kalbin; rububiyet ve ulûhiyet ise ruhun, maşukudur, olmazsa olmazıdır.

Hakikatin farkına varılması ve tespiti aklın idraki ile; kalbin masivadaki ihtizaz ve titreşimlerden hâsıl olan muhabbet ve cezbeye kapılması ile; mahlukatın mükemmelen terbiye ve idare edilmesi ise ruhu, cüz'iden külliye, parçadan bütüne yani kemalata yükselmesi ile mana kemalini bulur.

Eşyadaki tespit ettiği sırları, vakıf olduğu manaları kalb, rahatla dile telaffuz ve ilan etmesi için gönderecektir. Âlemdeki cezbe ile bütün zerratın raksa kalkmasını seyreden ruh, hissiyatını terennüm etmesi için dile yalvaracaktır. Yaratılan her şeyin tesbihini, terbiyesini, sevk ve idaresini yaşayan ruh, tekbir manasını ifade ve ilan için dile ricalarda bulunacaktır.

Bu manaların kazanılması ile dil; rahatla ruh, kalb ve akla tercümanlık hizmetini yapar.

Bütün hakikatler Allah'ın, Hak isminden gelmektedir. İnsanlık tarihi boyunca Hakk'a ulaşamayan felsefe, beşeriyetin vebalini almıştır. Susamış insanı kaynağa götürmeden derede bırakanın veya oyalayanın mesuliyeti elbette olmalıdır.

Evet dil; hikmeti araştıran akla; cezbeyi ve muhabbeti gören kalbe; tesbihatı yaşayan ruha tercümanlık

yaparak Hak isminin sahibi olan Allah'a bir manada tercümanlık yapacak…

Ve bu âlemin manası böylece tahakkuk edecek…

Mehmet Çetin

07.08.2011-Doğanbey-Beyşehir-Konya

Yeni Asya 29.10.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/dil-ve-aklin-kemali-ne-ile-mumkundur_203922
http://www.mehmetcetin.de/dil-ve-aklin-kemali-ne-ile-mumkundur/

44.İrem

Ömür verilen bu fakire, torun nasip eden Rabbime hamdolsun. Daha dün gibi geçen seneler tatlı, dersli ve ümitli hatıralarıyla beni, İrem'e kavuşturdu. İrem; torunlardan bir torun ve ilk torundur. Rahmetli ebeveynimin dedikleri gibi cevizin içi, ticaretin kârıdır.

Rabbimin bir büyük ihsanı olan, bu Cennet kokulu yavru kucağıma verildiğinde, vakti ile annesi için yazdıklarım hatırıma geldi.[117] Duamı hatırladım: *"Allah'ım! Yavrumun günahsız dilinin dillenmeye başlayacağı veya başladığı şu anlardan, son sözünü söylediği vakte kadar dilini, gönlünü temiz kıl! Bu zamanın şerrinden yavrumu koru! Ona nur ver! Ona huzur ver!"*

Yavrucuğum senin için yollara atılmıştık. Acılarına ortak, derdine merhem olmak için. Doğrusu endişeliyim. Zamandan endişeliyim, çevreden endişeliyim. Senin tam yetişememenden endişeliyim. Bilmem ne kadar haklıyım?

Dün atılan tohumlar sende sümbül verecek inşallah. Bin beş yüz sene evvel Efendimizin (asm), yüz sene önce Üstadımın (ra) haber verdiği müjdeler sende saklı. İslam ve insanlık âlemi sizler ile nefes alacak. Biz de kabrimizde gelecek nesil olan sizlerin geldiğine, âlemde cennetasa bir baharın olmasına vesile olacağınızı göreceğiz, inşallah.

Ahirzamanda ümitle beklediğimiz gelecek nesil olan sizlere, köprü olmaya çalıştık. Geçen asrın başında, geleceğinizin müjdesini zamanın sahibi verdi. O'nun Sözler'ini size taşımaktı bizim hizmetimiz.

Bu hizmetin sıkıntısını çekenleri, bilhassa tesettürü ile ülkesinde tahsilini yapamayan anneni de hatırlaman lazım. Gençlere nispeten ilerleyen yaşına rağmen hâlâ içinde

---

[117] Köprü Dergisi, Ekim-1979, 31 sayı. S.31

üniversite tahsili arzusu bulunan, ama tesettürü sebebiyle buna nail olamayan anneanneni de hayırla an.

Bizlere göre daha şanslı ve nasipli, müjdesi verilen zamanda dünyaya gönderildin. Bu noktadan ayrıca Rabbine hamd etmelisin. Senin hayatının rahatı ve huzuru için ecdadın büyük hazırlık içinde bulundular. Büyük fedakârlıklar hep senin için yapıldı, tıpkı senin de evlâdlarına yapacağın gibi. Hayat işte bu. İnsan kendisi için yaptığını ve yaşadığını zannederken kendisinden sonrakilerine hazırlık yapıyor, yardımcı oluyor. Ve hayatın bütünüyle mücadele değil yardımlaşma olduğunu aslında yaşayarak anlatmış oluyoruz.

Bugünden itibaren ilk terbiyeni ve eğitimini annenden alacaksın. Ne mutlu sana ne kadar mükemmel bir öğretmenin var. Gençlik döneminde ise anne ve babanın eksik kalan veya değiştirilmesi gereken davranışlarının, istekli isteksiz değiştirilmesine sebep olacaksın. Bunun farkına ise ikinizde varmayacaksınız. Daha sonra senin evladın olduğunda ise ilkönce sen onun terbiyesini yapacaksın, sonra sırası geldiğinde ise o senin terbiyendeki tashihleri yapacak. Bu da hayatın içerisindeki dikkat çekici hatıralardan, farkında olmadığımız vakıalardandır.

İlk gününde bunları erken söylediğimi düşünebilirsin. Haklısın ama ben gecikmeden söyleyeyim, tarihe notumu düşeyim. Haklı olduğumu sırası geldiğinde anlar ve bekli de bana dua edersin.

Seni seviyorum evladım, seni sevenleri de seviyorum. Şefkatim sevgimi bastırıyor, bundan da son derece mutluyum.

“Küçüklerimize şefkat etmeyen bizden değildir.” diyen Allah Resulü (asm) gibi dua ediyorum, senin için. **“Allah’ım sen bu çocuğu sev, bunu seveni de sev.”** Seni

çok seviyorum yavrum. Şu sevilmeye lâyık masum sîman yok mu? Şu mini mini ellerin? Ve temiz kalbin.

Sözler'imi unutma yavrum. Nefsimi müdafaa için söylemiyorum. İnan bana, gelecek nesile ders olsun diye tarihe not düşürmektir niyetim, şimdilik anlamasan da olur. Bir gün Yeni Asya'ları karıştırırken Mütalâa köşesindeki bu yazıma rastlarsın. Belki artık beni suçlamaktan vazgeçersin. Zira annene tam babalık yapamadığım gibi sana da tam dedelik yapamamaktan endişeliyim. Affet beni. Ümit işte benimki. Sönük ve zayıf da olsa bir ümit.

Rabbim sana hayırlı ömürler versin. Seni, sevenlerine bağışlasın. Ebeveynine ve ecdadına hayırlı evlat olmanı niyaz ederek, hayata hoş geldin derim.

Hoş geldin, sevinçle geldin.
Dualarımız daha "Esra"rlı.
Dualarımız daha "Özden".
Elhamdülillah der deden.

Mehmet Çetin
04.11.2011-Batıkent-Ankara

Yeni Asya 05.11.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/irem_204010
http://www.mehmetcetin.de/irem/

45.Tefekkürlü Hayat

Allah nasib ettiği müddetçe köşemizde sizlerle tefekkür deryasına dalmamız devam edecek. Fikretmek; insanoğlunun çok mühim hususiyetidir. En güzel kıvamda yaratılarak diğer mahlûkattan rüchanlık ve üstünlük kazandıran vasıflarındandır, fikretmek.

Âdem'i (as) yaratmadan önce meleklere Rabbimiz haber verir. Melekler ise; insanoğlundan evvel yaratılarak ortalığı fesada çeviren cinlerin fitnesinden âdeta dert yanarak kendi ibadetlerini hatırlatıp dikkat çeker; ***"Yeryüzünde fesat çıkarıp kan dökecek birisini mi yaratacaksın? Hâlbuki biz seni hamd ile tesbih eder, Seni her türlü noksandan yüce tutarız."***[118]**,** diye sorarlar.

Buna mukabil ***"Şüphesiz ki sizin bilemeyeceğiniz şeyleri, ben bilirim."***[119], şeklindeki cevabı alan melekler âdeta hatalarını anlayıp, tövbe dilediler:

"Seni (her türlü noksanlıktan) tenzih ederiz; senin bize öğrettiklerinden başka bizim için bir ilim yoktur. Şübhe yok ki Alîm (herşeyi bilen), Hakîm (her işi hikmetli olan) ancak sensin!"[120]

Evet, Allah(cc); Alîm ve Hakîmdir.

Kendisini marifet[121] etmemiz için yine kendisindeki sıfatlardan birer cüz'i [122]miktarını insana vermiştir.[123] Bu cüz'i sıfatlar ise emanet-i kübra olan ve " **ene**" diye tesmiye

---

[118] Bakara,30
[119] Bakara,30
[120] Bakara, 32
[121] "Allah ve O'nun sıfatları, fiilleri ve tecellileri hakkında mânevî tecrübeyle doğrudan elde edilen bilgi anlamında" kullanılan bu kelimeyi Türkçedeki gibi ustalık vs gibi mana vermemek gerekir.
[122] Bütüne ait olan pek ehemmiyetsiz parça manasına gelen cüz'i ifadesi bile O'nun ile alakadar olduğumuzu ifade eder.
[123] Şualar, s. 21, Sözler, s.873

edilen adeta bir anahtar manasında olup; beşerin eline verip, nefsine takıp; kâinatın zahiren açık, hakikaten kapalı olan kapıları o anahtar ile açabilsin[124] ve "**eşyanın hakikatine**" vakıf olabilsin.

İşte bu kadar ağır vazife [125]ile muvazzaf olan insan kendisinde cüz'i olan ilim ile fikretmeli ki cahillikten kurtulabilsin.

Fikretmek pek çok noktadan fevkalade mühimdir. Hadisten anlıyoruz ki tefekkür ile iman kâmil manaya yükselir.

Rabbim nasib ettiği müddetçe, bu köşemizde tefekkür etmeye çalışacağız. Tefekkür, fikir ile, o da ilim ile olur. ***"Mahiyet ve istidat itibarıyla her şey ilme bağlıdır."***[126]

İlk inen ayetten anlaşıldığı kadarıyla ilim ise "oku"mak ile mümkündür. Okumaların dakik mütalâalaların neticesinde ise hakiki ilmin esası, madeni, nuru ve ruhu olan marifetullah ile Allah'a iman kâmil manada olur. Marifetullah muhabbetullahı; muhabbetullah ise kudsi lezzet-i ruhaniyi netice verir.

Bardağın taşması için dolması gerekir. Balonun yükselmesi, sepetteki yük olan kum torbalarının atılması ile başlar. Bu manada yükselmek ise; ayetin tefsiri olan hadisin idraki ve sünnetin tatbiki ile mümkündür.

Kur'an-ı Kerim'in ve Efendimizin (asm) hadislerinin bu zamandaki manevi tefsiri olan Risale-i Nur Külliyatından istifade ile tefekkürümüz devam ediyor, inşaallah.

---

[124] Sözler, s. 873

[125] "Biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik; hepsi de onu yüklenmekten kaçındılar ve ondan korktular. İnsan ise onu yüklendi. Gerçekten insan çok zalim, çok cahildir."Ahzab, 72

[126] Sözler, s. 504

Sizlerle bu beraberliği nasib eden, Rabbime hamd ediyorum.

Allah'a emanet olun..

Mehmet Çetin

10.01.2010-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 12.11.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/tefekkurlu-hayat_204086

http://www.mehmetcetin.de/tefekkurlu-hayat/

46.Cenab-ı Hakka Mevcud-u Meçhul Ünvanıyla Bakmak

Cenab-ı Hakka mevcud-u meçhul ünvanıyla bakılırsa, mârufiyet şuâları bir derece tebarüz eder."[127]

Mevcudun, beşerî tarifleri muhtevasında Allah'a, mevcud demek menkur olur, inkâr edilmiş olur. Yaratılan mahlûkatın tarifinde kullanılan ölçü ve değerler ile mahlûkatın yaratıcısı tarif edilemez. Yaratılmışlığın sınırlılığı içerisinde tarif edilen "mevcud" kelimesi ise Allah'ı marifette ve bilmekte kullanılamaz. Kullanılması durumunda ise Bediüzzaman'ın ifadesi ile "mevcud-u meçhul" yani bilinemeyen, anlaşılamayan mevcud ifadesi, yerinde ve isabetli bir tabir olur.

Mevcud-u meçhul, bilinmez mevcud. İnsanların kullandığı, duyduğu, anladığı, efkârlarını muhabere ve muhaverede kullandığı kelimeler ile hakikatin mana ve mahiyeti, hakkıyla anlatılamaz, idrak edilemez. Zira bu kelimeler kesinlikle beşeri ölçüler, sınırlılıklar dâhilindedir. Bu haddi ve hududu belirli olan kelimeler ile fehme gelen manalar Allah'ın her şeyi ihata eden mutlak sıfatlarını zihne ilham veremez, telkin edemez. Ancak, Zat-ı Akdes'i tefekkür etme noktasında birer ünvan ve işaret olabilirler.

Eğer Cenab-ı Hakka, mevcud-u meçhul ünvanıyla bakarsak, o zaman anlamaya, bilmeye, marifete yaklaşarak bir kısım manalar; tezahüre, belirgin hale gelmeye yani nurlanmaya başlar. Böylece kâinatta tecelli eden, her şeyi kuşatan, ihata eden mutlak sıfatı ile vasıflanan o ünvanların anlaşılmasıyla, kalb ve zihinde mütalâalarla tülüların, kalbe doğuşların olması pek muhtemeldir.

---

[127] Mesnevî-i Nuriye, s.211

Sınırlı şekilde algılı olan bizler Allah'ın varlığını idrak etme konusunda bilinemezliğe giderken onu kavramak, anlamak veya anlatmak konusunda elbette bilenemezliği savunuruz. Zira işin aslındaki hakikati hakkıyla bilemeyiz. Hakkı ile bilemediğimiz konuyu ise kendimize ait kelimelerle, işaretlerle, bir şekli ile ifadeye, anlamaya ve anlatmaya çalışırız o kadar.

Hadis-i Kudsîde ***"Ben, gizli bir hazine idim. Bilinmek istedim; onun için bu felekleri yarattım."***[128], mealindeki ifadelerden de bahsedilen manada bilinmezlik kullanılmalı. Bu hazine o kadar büyük, o kadar büyük ki büyüklüğünün kavranılması akıl terazisi ile mümkün değil. Bu hakikati Ziya Paşa'nın ifadesi ile tekrarlayalım:

"İdrak-i meali bu küçük akla gerekmez,
Zira bu terazi o kadar sıkleti çekmez."

Ama kabullenme, inanma, iman etme ve arkasından da ibadet ve itaatın devamı konusunda da "mevcud" kelimesini bu manalara muhatap olması noktasından kullanabiliriz.

Gerçekten Allah'ın değil zatını, kendisini; esma ve sıfatlarını bile tarifte acze düşer ve işin içinden çıkamamakla beraber ciddi ve tehlikeli hatalar yapabiliriz. İşte burada "bilinmez" veya Üstadın tarifi ile "mevcud-u meçhul" yerinde bir ifadedir. Kaldı ki Allah'ın zatı hakkında hiçbir malumatımız yoktur, nakledilen bilgi mevcut değil. Biz esma ve sıfatının idraki noktasında talim ederiz o kadar.

Ayrıca sınırlı organlarımızla sınırsızı; bihakkın anlama, algılama, anlatma, vs mümkün olmadığı gibi doğru da olmaz. Âdeta, sehpanın; ustası mobilyacıyı anlamaya, algılamaya

[128] Buhari, Ezan, 148, İşaratü'l-İ'caz, s.36

çalışması gibi bir şey. [129] Bu, zaten eşyanın tabiatına aykırıdır. Sehpa iş yapmak istiyorsa yapılış maksadı istikametinde hizmetine devam edecek. Biraz daha ileri gitmeyi düşünürse 'benim elbette bir ustam olmalı. Ama her nasılsa, ben anlayamıyor, anlatamıyorsam da olmalı ve ona inanıyor ve güveniyor ve seviyorum' demeli.

Dönelim konumuza; insan, yaratıcısının olması gerektiğini ifade etmeli ve kabullenmeli. Zaten düşünen akıl bunu teslim eder. Bundan sonrası ise, yaratıcı, insanlar arasında konu edildiği zaman elbette "var" veya "mevcud" insan kelimesi ile anlatımı yapılacak. Zira konunun muhatabı insandır. İnsanın anlayacağı dilden konuşulmalı ki anlama sağlansın.

Allah, tanımak, marifet etmek istenirken insanların kullandığı ve yaratılmışları tarifte kullanılan mevcud kelimesini kullanmak inkara, yani "yok"a götürür, demiştik.. Evet, bu manada "var" demek "yok" demeye götürür. Zira "var" da kullanılan değerler yaratılmışlar için kullanılan ölçülerdir. Varlığın, kütlesi, kitlesi, rengi, ağırlığı, kokusu vs gibi kıstaslarla yaratıcı marifet edilemez. Böylesine ifadeler yanlış olur. Ancak kabullenmenin sonrasında, imanın ardından, beşerin eşyaya yüklediği manaları yüklemeden, sadece bir unvan olarak kullanılmalı.

Beşerî ve mahlukî manalar yüklü "var" veya "mevcud" kelimelerini alarak Allah'ı bu manadaki varlık çerçevesi içerisinde tarif ve ifade ederek; "…bu haliyle Allah'ı kabul edersek insanların icad ettiği diğer ilahlarla farkı kalmaz ve dolayısıyla –haşa- Allah yoktur." şeklindeki

[129] Son zamanlarda yapıldığı bahsedilen yapay zekâ konusu, bilgisayarın hafızası bu konuya misal verilebilir. Bu ikisi programlanma çerçevesinde iş yapabiliyorlar. Kendilerini yapan hakkında hafızalarına ne yüklendi ise o kadar değerlendirme yapabiliyorlar.

kıyaslamalarla, mantık yürütmelerle yapılan sorgulamalar ise, Allah'ı inkâra götürmemeli. Zira bu mantık kuruluşundan yanlıştır. Yaratılmışları tarifde kullanılan değerlendirme ölçüleri ile yaratıcının mevcudiyeti, esma ve sıfatının tarif edilmesi yanlışlığı ortadadır. Bunun yanlışlığını Üstad şöyle ifade eder: ***"Cenab-ı Hakka malûm ve mâruf ünvanıyla bakacak olursan, meçhul ve menkûr olur".*** [130] Yani Allah'a; bilinen, insanlar arasındaki kabul edilen ünvanlarla, onların eşyayı değerlendirmede kullandıkları değerlendirmelerle bakacak olursan bu, bilinemezliğe ve inkara kabul edilmezliğe götürür.

Mefhumlar manayı bütünüyle ifade edemezler. Mefhum; mananın, hepsinin değil bir kısmının ifadesidir. Kelime, insanın ancak yüklediği anlam kadar bir değer ifade eder, işaret ettiği mananın küllünü ihata edemez, aciz kalır. Allah'ın isim ve sıfatları ayrı ayrı mana ifade eder. İfade ve işaret ettiği manalarda kullanılan kelimeler doğrudan Allah'ın tesbit ve tercihidir. Mesela bir "Ehadiyet" yada "Vahidiyet" manasının ifadesinde kullanılan "Ehad" ve "Vahid" kelimelerini yüklenilen manası ile bir kelime olarak omuzlayacak başka hangi mefhum ve kelime vardır acaba? Döneceğiz, bütün esma ve sıfata sahib olan Allah'ın tesbiti olan bu kelimeleri olduğu gibi kullanacağız. O, bu kelimeler ile neleri anlatmak istiyorsa; biz dahi onu anlıyor ve anlatıyor niyeti ile kullanacağız.

Akıl, yaratıcının gerekliliğini "var"ın üzerindeki bir ifadede kabul eder. Döner insanlara anlatırken rahat bir şekilde "var"ı kullanır. Ama Allah'ın zatı, sıfat ve esması ile ilgili konuları, "bilinmez" ile cevap vermekten başka çıkar yolu yoktur.

Esasında mükellef de değiliz.

---

[130] Mesnevi-i Nuriye, s.211

Sözü, güzeller güzeli olan Resul-ü Ekrem Efendimizin (asm) o malûm ve muhteşem duası ile bitirelim:

"Seni hakkıyla sena edemedik. Sen kendini nasıl sena ediyorsan öylesin."

Mehmet Çetin

22.03.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 19.11.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/cenab-i-hakk-a-mevcud-u-mechul-unvaniyla-bakmak_204180

http://www.mehmetcetin.de/cenabi-hakka-mevcudu-mechul-unvani-ile-bakmak/

47.Mananın İfadesinde Mefhumun Acizliği

Eğer yanlış bilmiyorsam İmam-ı Gazali'ye atfedilen bir hikâye var. İmam, körlere fili anlatmak istemiş. Âmâları filin yanına götürmüş ve işte fil, demiş. Her biri filin bir tarafını tutarak anlamaya çalışmışlar. Körlerden fili tarif edilmesi istendiğinde ise, her birisi tuttuğu kısmı, anlam verebildiği kadarıyla cevap vermiş.

Manaların ifadesinde biz bu âmâlardan çok da farklı değiliz aslında. Mesela kâinatın azametini anlama ve anlatma noktasında büyüklük ifade eden ne kadar çok kelimeler de kullansak yine de küçük kalır ve anlatamadığımızı anlarız. Hakikat, o kadar büyük ki anlamaktaki sıkıntımız, idrakimizi geçmekte. Çare olarak, gördüğümüzü, hissettiğimizi kelimeleri kullanarak, dilimizi vasıta yaparak anlatmaya, ifadeye başlarız. Aynı hakikat karşısındaki bir başkası ise bizden farklı şeyleri anlatacağı yani birebir anlatmayacağı kesin bir neticedir. Masanın üzerine koyduğum bir çiçeği anlatan yazılarını okuduğumda her bir talebemin farklı değerlendirmeleri beni tatlı hayretlere sevk ederdi. Hâlbuki ortada bir adet çiçek vardı. Ama ben, farklılığı çiçekte değil, bana bu tatlı, aslında azametli tespiti yapmama vesile olan çiçek talebelerimde yakaladım, hamdolsun.

Bu farklılık yaratıcının ism-i Fatır'ın tecellisindeki zenginliği ve azameti göstermez mi? Öyle mükemmel bir yaratışı var ki hiçbir masnu bir başkasının ne aynısı ve ne de gayrisi…

Bu kadar farklılık, müsaade edin de farklı ifadeyi, manaya farklı anlamlar yükleyerek mefhumlar üretmeyi netice versin. Bu gayet tabiidir.

Kompozisyon dersinde "Kış" ile alakalı yazı yazmamızı istemişti hocamız bir defasında. Benimkini farklı

bulmuş olmalı ki öğretmenler odasına çağırdı. Diğer yazıları gösterdi. Herkes kendi cephesinden bakarak anlatmıştı. O çocuk halim ile hayrette kalmıştım. Üç harfli bir kelime bütün sınıfı birbirine benzemeyen yazıları yazdırmıştı. Esas itibarı ile benzeyecekler elbette ama teferruattaki farklılığı lütfen atlamayalım. Maharet ve keramet teferruattadır. Ressamın ustalığı, ayrıntılara verdiği ehemmiyetindedir. Sır, ayrıntıda gizlidir.

Mefhumlar, manayı bütünüyle ifade edemezler. Mefhum; mananın, hepsinin değil bir kısmının ifadesidir. Kelime, insanın ancak yüklediği anlam kadar bir değer ifade eder, işaret ettiği mananın küllünü ihata edemez, aciz kalır.

Bir okuyucumun [131] bu ifadelerimi tekrar ele almamızı rica etmesi ile mana-mefhum hakikatini yeniden ama önceki yazımızla birebir örtüşmeyen ifadelerde bulunuyoruz.

Levh-i mahv ve ispatın tahakkukunda zerratın ihtizaz ve titreşimleri ile hangi esma-i İlahiye muhatap olacak ise ona göre eşya hâlden hâle girer ve aynı anda bin bir esma da tecelli eder. İşte bu mananın izahını asırlarca insanoğlu anlamaya ve anlatmaya gayret etti. Zamanın bu ayrıntıda seyleden bir sır olduğunu ifade eden Üstad Bediüzzaman ise bu hakikatlerin ifadesinde kullandığımız mefhumların birer unvan olabileceğini, işaret taşı olabileceğini söyler. Şimdi bu levh-i mahv ve ispatı anlatırken her defasında konuyu bütünüyle anlatamadığımızı hisseder ve yeniden başlarız, öncekinden farklı ayrıntılara, söyleyemediklerimizi sıralamaya çalışırız. Zira konunun manası çok ama pek çok, büyük azamette bir hakikattir.

---

[131] Yurt dışından "Mevcud-u Meçhul" konulu yazımızla alakalı e-mail gönderen okuyucum Abdullah Demir'e bu satırlardan selam gönderiyorum.

Okuduğunuz kitapta hoşunuza giden paragrafın kenarına bir kelime yazarak işaret ediyorsunuz. Bu, o paragraftaki izah edilen mana veya manalara sadece işarettir. O yazdığınız kelime ile veya verdiğiniz bir isim ile o paragraftaki manaları hatırlayacaksınız. Mesele bu kadarıyla kalmıyor aslında. Siz o paragrafta yazarın anlattığından anladığınızı zannederek ve bunu da bir işaret kelimesi ile kendinize hatırlatma yaptınız. Bitti mi mesele, hayır. Yazar, anlatmak istediklerinin hepsini anlatabildi mi, hayır. Konunun ne kadarını anlayabildi ise onu anlatmaya çalıştı. Burada eksiklik var. Ya siz, yazarın anlatmak istediğini mi anladınız yoksa anlamak istediğinizi mi? Dahası var, anladığınızı zannettiğiniz yazıyı yarın okuduğunuzda bugünkü anladığınızdan farklı anladığınızda ise konuyu anlamadığınızı mı söyleyeceksiniz? Peki, bir sonraki gün de okuduğunuzda ise yine şimdi daha farklı anladığınızı söylediğiniz zaman ne diyeceğiz? İşte, manayı ifade etmekteki eksikliğimiz sürer gider. Ancak unvan, işaret namına kullandığımız levhalar ile yol almaya çalışırız.

İşte, işin ve ifade etmenin bu acziyeti noktasında mecburen yükleyebildiğimiz manaları kelimelere bindirerek anlatmaya çalışıyoruz. Anlama ve anlatma yolunda mesafe alanlar mutlaka bir öncekinden farklı anlayanlardır.

Farklılığı fark edenlere, farklı anlatanlara, fark ettirenlere buradan selam olsun. Helâl olsun.

Mehmet Çetin

21.11.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 26.11.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/mananin-ifadesinde-mefhumun-acizligi_204273
http://www.mehmetcetin.de/mananin-ifadesinde-mefhumun-acizligi/

48. Agnostisizm ve Mevcud-u Meçhul Unvanıyla Bakış

Arapçada "bilmiyorum" anlamındaki "laedri" fiilinden türetilen, zamanla sofestaileri değerlendirmek için kullanılan laedri; 19.yy.da ise Müslüman müelliflerinin Batı felsefecilerden etkilenerek "agnostisizm"i kullanılması ile Bediüzzaman'ın Allah'ı marifette "mevcud-u meçhul" unvanıyla ifadesini, iltibas ettirilmemesi iktiza eder ve fakat derin farklılık da ihtiva eder.

Fars kültürü tesirinde kalan sofestailer daha çok Şia anlayışı ile imamlarının masumiyetinin takviyesi noktasından farklı yorumlar yaparak tereddüt uyandırmışlardır. İmam-ı Maturidî ve Eş'arî, eserlerinde bunlara cevaplar vermek durumunda kalmışlardır. İmam-ı Gazali'nin müessir çalışmalarıyla agnostik(bilinemezcilik) ve septik (İnatçılık) fikirler yaygınlaşamamışlardır. Fahreddin Razî, cismanî bir mevcutta bile hayrette kalan insan aklının, cismanî olmayan Allah hakkında ne durumda olabileceğine dikkat çeker.

19.yy da ziyadesiyle tartışılan ancak 20.yy da gündemini koruyamayan agnostisizm, bugün ise, Allah'ın varlığını ve yokluğunu ispatlamak için bir gayrete girmeyen, sadece günlük hayatına Allah'ın varlığını sokmayan bir anlayış durumundadır. [132]

Agnostik veya sofist, insanın; eşyayı duyularla algıladığını, ama duyuların ise ferdîlik arz ettiğini, insandan insana değişeceğini ve dolayısıyla sabit, kabullenmiş bir hakikatin olmadığını, böylece âlem hakiki manada yok olduğunu, bir görüş diğerinden daha doğru veya yanlış

[132] TDV. İslam Ans. C.27 s. 41, Felsefî Doktrinler Sözlüğü, Dr. Süleyman Hayri Bolay, s.13,242

olamayacağını, yaratıcının varlığı ve mahiyeti ise insanı aştığını vs ifade eder. Sofist, Allah var mı yok mu, bir kanaate varamamış, şüphe içerisindedir, agnostik gibi.

Akıl; eşyayı, kıyas ve izafiyetle anlamaya çalışır. Dolayısıyla eşyanın mana ve mahiyetini hakiki olarak kavrayamaz. Aklın varacağı en son nokta ***"Hakiki hakaik-i eşya Esma-i Hüsnadır"***

Bozuk olan ikinci Avrupa bir eline felsefeyi diğer eline medeniyeti alarak insanlarını huzura götürememiş, iktisaden çöktüğü ve çökmelerin başlamasının yaşandığı gibi felsefesi ile de girdiği bunalımdan kurtulamamaktadır. Mevcud teslis vs. inançları, bilim ve gerçeğe ters düştüğü, içerisinden çıkamadığı için kâinata ve yaratıcısına yok diyemediği gibi var da diyememenin sıkıntısı ve inadı içerisindedir. Hâlbuki insan malikini ve sahibini bilse ve tanısa, rahmetine iltica, hikmetine itimat ederek vahşî dünya ona nezih bir âleme döner, huzur bulur.

İşte bu tereddütlerin arasında sıkışan insana Bediüzzaman, Rabbimizi bize tarif eden Efendimiz (asm), Kur'an, kâinat ve vicdan dörtlü tarif edenlerin yardımıyla kâinatın Halık'ını, vücudu vacip ve bir olması gereken Allah'ı anlatır, tarif eder. Bu izahlarında ise, geçmişteki hataların yapılmaması için Allah'ı "mevcud" ifadesi ile tarif ederken dikkatli olmamızı söyler.

Zira herhangi bir mahlûku ifade için kullandığımız "mevcud" kelimesine yüklediğimiz manaları Allah için de kullanırsak, Halık-ı Kâinatın âleme şamil olan esma-sıfat-ef'alini idrak **edememenin** ötesinde bu manaları tamamen kapatmış, görünemez hale getirmiş, mahlûkiyete düşürmüş oluruz. İşte bu da "menkur" olur, inkâr olur, âdeta kaş yapalım derken göz çıkarmış oluruz.

Üstadın "mevcud-u meçhul" ifadesinde kabul-ret gibi bir tereddüt yok. Hayatından Allah'ı çıkarmakta yok. Rabbimizi anlatmasında, Vücudunun vacibiyetini izah ve ispatta hiçbir sıkıntısı da yok. Bu noktalardan dolayı agnostik ve sofistlerle uzaktan yakından alakalı değil, benzer de değil. O, Rabbimizin yanlış **anlaşılmamasının** derdindedir. Onun için, Sokrat öncesi filozofların tabiat araştırması sonrasında çıkan sofist, agnostik, septik, ateist, sübjektivist, monoteist, rölâtivist ve İslam'ın klasik çağında ortaya çıkan sofestai görüşlerine karşılık tedbiri alarak; ***"Cenab-ı Hakka mevcud-u meçhul unvanıyla bakılırsa, marufiyet şuaları bir derece tebarüz eder."***[133]**,** diyerek kullandığımız kelimelere yüklediğimiz manalara dikkat etmemizi ısrarla tembih eder.

Evet, Cenab-ı Hakka, mevcud-u meçhul unvanıyla bakarsak, tarif edemediğimiz, ama olması gerektiğine inandığımız, mevcudiyetinin keyfiyeti noktasında bilgisiz olduğumuz, şeklindeki yaklaşım ve ifadelerle anlatmaya çalışırsak o zaman anlamaya, bilmeye, marifete yaklaşmış oluruz. Kullanmak durumunda kaldığımız kelimeler ise ancak, Zat-ı Akdes'i tefekkür etme noktasında birer unvan ve işaret olabilirler. Bu şekli ile bir kısım manalar; tezahüre, belirgin hale gelmeye yani nurlanmaya başlar. Dolayısıyla kâinatta tecelli eden, her şeyi kuşatan, ihata eden mutlak sıfatı ile vasıflanan o unvanların anlaşılmasıyla, kalb ve zihinde mütalâalarla tülulların, kalbe doğuşların olması pek muhtemeldir.

Böylece insan hem Rabbini doğru tanıyabildiği gibi hem de hakiki Rabbine kavuşmuş olur.

Mehmet Çetin

28.11.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

---

[133] Mesnevî-i Nuriye, s.211

Yeni Asya 03.12.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/agnostisizm-ve-mevcud-u-mechul-unvani_204363
http://www.mehmetcetin.de/agnostisizm-ve-mevcud-u-mechul-unvaniyla-baks/

49.Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!

Efendimizi (asm) ihtiyarlatan âyet namıyla meşhur olan, başlığa da aldığımız ayet meâlinin elbette bize bakan tarafı da olmalı ve vardır. Ona (asm) bakan tarafını o (asm) yaptı, ama ben, "Bana bakan tarafını yapabildim mi?" diye sorarım bu âyeti hatırladıkça…

"Sen insanları tevhide dâvet et. Emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Onların heveslerine uyma. Ve de ki: 'Ben Allah'ın indirdiği bütün kitaplara inandım ve aranızda adâlet etmekle emrolundum. Allah benim de Rabbimdir, sizin de Rabbinizdir. Bizim yaptıklarımız bize, sizin yaptıklarınız da sizedir. Hak ortaya çıkmış, aramızda münâkaşaya hâcet kalmamıştır. Allah bizi bir araya toplayıp hükmünü verecektir. Dönüş ancak O'nadır.'" (Şûrâ: 15.)

Âyetin ortasında bulunan "…Allah benim de Rabbimdir, sizin de Rabbinizdir…" ifadeleri ile "Rabbenâ mütalâası"na dâhil olan bu âyet muhtevâsında fevkalâde hakikatleri ihtiva etmekte.

Her ne olursa olsun "Sen insanları tevhide dâvet et." Bu dâvette ve hayatında ise: "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol." Seni dalâlete düşürmek isteyenlere karşı dikkatli ol ve "Onların heveslerine uyma." Sıkıldığında ise "De ki: Ben Allah'ın indirdiği bütün kitaplara inandım ve aranızda adâlet etmekle emrolundum." Kendilerinin de inandıkları ifadeye başladıklarında ise: "Allah benim de Rabbimdir, sizin de Rabbinizdir." diyerek tevhide dâvet et. Kendilerinin masum ve kalblerinin temiz ve dolayısıyla hareketlerinde sorumluluğu almadıkları zaman ise: "Bizim yaptıklarımız bize, sizin yaptıklarınız da sizedir." diyerek herkesi hareketlerinin sorumluluğuna dâvet et. Artık anla ve anlat ki "Hak ortaya çıkmış". O halde "Aramızda münâkaşaya hâcet kalmamıştır." diyerek insanları ikna edip, "Allah bizi bir

araya toplayıp hükmünü verecektir.” deyip, neticede ise “Dönüş ancak O'nadır.” diyerek, “Hükmü Allah’a bırakman gerekir” derim, kendime. Böylece âyetin bana bakan tarafını bir daha tekrarlamış olurum.

Ne dersiniz, siz de kendi adınıza tekrarlar mısınız?

Üstadım ise, bu âyetin kendine ve Risale-i Nur hizmetine bakan tarafını Birinci Şuâ’ın ikinci âyetinde işaret eder. Hûd Sûresi’nin 105. âyeti ile Şûra Sûresi’nin 15. ayetlerinden iki adet ebced cifir hesabı ile 1303 (1887) tarihi ile kendisinin tahsile başladığı tarihe işaret ettiğini söyler. 1309 (1893) ile de “harika bir surette, pek az bir zamanda ilimce tekemmül etmesine, tahsilden tedrise başladığı ve üç ayda bir kış içinde on beş senede medresece okunan yüz kitaptan ziyade okuduğu ve o zamanın o muhitte en meşhur ulemasının yanında o üç ayın mahsulü on beş senesinin mahsulü kadar netice verdiği çok mükerrer imtihanlarla ve hangi ilimde olursa olsun sorulan her suale karşı cevabı sevab [doğru cevap] vermekle ispat ettiği aynı tarihe tam tamına tevafukla remzen Risâle-i Nur’un istikametine işarettir.” der.

Âyette geçen “bütün kitaplar”dan maksadın Allah’ın indirdiği kesin ve değişmemiş olarak bilinen bütün kitaplar demektir. Yoksa şu an insanların elindeki muharref olan değildir. Ayrıca insanlar “Âyette geçen hükümlerin bazısına inandım, bazısına inanmadım” der. Böylece hem âyet hem de kendi inançları arasında kendilerince bir isim koyarak orta bir yol tutmak isterler. Buna mukabil âyet adalete işaret eder. Zira bizim Rabbimiz, onların da Rabbidir. Rab aynı olunca husûmete gerek yoktur. Zaten herkes kendi amelinin hesabını verecektir. O halde herkes başkalarıyla uğraşmayı bırakıp kendisiyle alâkadar olmaya, işine bakmaya başlasın.

Bu âyette geçen Rabbenâ ifadelerinin hatırlattıkları kısaca bunlar olmakla beraber kanaatimizce âyetin can alıcı kısmı ise "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol" ifadesidir. Bir başka "Rabbenâ Mütalâası"nda buluşmak üzere…

Mehmet Çetin

19.11.2011 Çiftehavuzlar Çiğli İzmir

Yeni Asya 10.12.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/emrolundugun-gibi-dosdogru-ol_204455
http://www.mehmetcetin.de/emrolundugun-gibi-dosdogru-ol/

50. Rabbimiz, Unuttuklarımızla Bizi Muaheze Etme!

Nâ'büdü Mütalâaları-22

Bakara suresinin, Külliyatta geçen ayetlerinden 32. Ayeti 151 adet geçmekle birinci sırayı almakta. Derslerimizin sonunda okuduğumuz ve meleklerin nedametini ifade eden bu ayetten sonra 255. ayet olan Ayet-el Kürsi 99 adet geçmekle ikinci sırayı alır. 163. ayette geçen "Lâilâhe illâ hu" ile 54 tekrar ile üçüncü sırayı alır. Yazımızın konusu olan 286. âyet ise 37 tekrarla 4. sırayı almaktadır.

Bu ayetteki ilk "Rabbenâ" lı dua cümlesi külliyatta umumi olarak 32. âyetin önünde ve sonunda zikredilmekte. Hemen umumi olarak bu dua cümlesi sadece dua olarak geçmekte iken Sekizinci Şua'da biraz daha farklı geçer. Burada Üstad, Risale-i Nur'un kıymet ve ehemmiyetini beyan ederken şu ifadeleri söyler: ***"Ben kasemle temin ederim ki: Risâle-i Nur'u senadan maksadım, Kur'an'ın hakikatlerini ve imanın rükünlerini teyid ve ispat ve neşirdir. Hâlık-ı Rahîmime yüz binler şükrolsun ki; kendimi kendime beğendirmemiş, nefsimin ayıplarını ve kusurlarını bana göstermiş ve o nefs-i emmareyi, başkalara beğendirmek arzusu kalmamış."***[134]

Burada rahmetli Üstadım, Risale-i Nur'a yapılan medih ve muhabbetin hedefinin Kur'an ve iman hakikatlerini ilân etmek maksadı olduğunu, iman zaaf ve şüphesine düşenleri davet ederek, dikkatlerini çekip, cesaretlendirerek hakikatleri göstermek olduğunu ifade eder. Nihayet içindeki niyetinin ifadesinin ardından ***"Ey***

[134] Şualar1140

Rabbimiz! Unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek bizi onunla hesaba çekme." [135]**,** diyerek, duasını eder.

Bu ayette dört çeşit dua geçer. İlk üç duanın başında "Rabbenâ" hitabı vardır. Dördüncü duada ise beş ayrı nidamız vardır.

İlk duamızda ***"Unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek"*** şeklinde unutma ve hataya düşme konusu ile dikkatler çekilmekte.

"Ümmetimden hatanın, unutmanın ve cebren kendilerine yaptırılmış olan şeylerin hükmü kaldırıldı, affedildi."[136], hadisindeki müjdesi ile unutmak kat'i olarak affın konusu iken mü'minlerin dualarında unuttukları şeylerden dolayı Cenâb-ı Hak'tan af talebinde bulunmasının hikmeti nedir?

Unutmak bazen mazur görülebileceği gibi bazen da mazur görülememektedir. Tekrar etmeyen ve mütalâada bulunmayarak Kur'an'ı okumayı unutan insan mazur sayılmaz. Ancak devamlı okuduğu halde olmadık yerde unutan insan mazur sayılır. İşte bu nev'i unutmalarda mesuliyet yok. Ancak, mazur sayılamayan unutmalarda kişi, tekrar tekrar hatırlamayı terk edip, hatırlatıcı vesileleri yapmamakla hata yapmış olur, bunun için Rabbinden af talebinde bulunması doğru olur. Rivayetlerde, unutmamak ve hatırlamak için Efendimizin (asm) parmağına ip bağladığı anlatılır.

Allah'a inanan, seven ve korkan kul, yasaklanan hareketleri, unutma ve hatadan dolayı yapabiliyor. İşte böylesi durumlarda iradesini ve takdirini kullanarak dua eder. Yani adeta kul şöyle der: "Eğer unutma sebebi ile

---

[135] Bakara 286

[136] Fahreddin Razi, Tefsir-i Kebir c.6 s. 105

hesaba çekilmem söz konusu ise ey Rabbim, beni onunla muaheze etme.” Bunun için de kul duasını yapmalı.

Her duada bir şey istenilmeyebilinir. Rabbimize tazarru ve niyazdır sadece. Hatta bu dualarda Rabbimizin vaat ettiği şeyler de tekrarlanarak edilir. “Efendimizin lisanı ile vaat ettiğin mahşer günü yüzümü kara çıkarma, Sen en güzel hüküm koyucu ve affedicisin.”, şeklindeki dualar ile unutmanın affedileceğini bilip ama yine de mağfiret için af dilemek yerinde bir harekettir.

Hesaba çekileceği korkusu ile unutmaması için, insan hafızasını diri tutar. Bu da nefse zor gelir. Bunun için de dua etmeli.

Unutmak bir manada terk etmektir. Yapmamız gerekeni terk etmek, yani unutmak. Bu nisyan için de dua edip ***“Ey Rabbimiz! Unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek bizi onunla hesaba çekme.”*** duasını yapmalıyız.[137]

“Onlar Allah’ı unuttular, Allah da onları unuttu.”[138], manasındaki tehlikeli unutulmaktan Allah’a iltica ederek yine duaya sarılmalıyız. Zira acz, fakr sahibi olan insanın tek sığınağı duadır, vesselâm.

Mehmet Çetin

12.12.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 17.12.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/rabbimiz-unuttuklarimizla-bizi-hesaba-cekme_204543

http://www.mehmetcetin.de/rabbimiz-unuttuklarimizle-bizi-muaheze-etme/

---

[137] Fahreddin Razi, Tefsir-i Kebir c.6 s. 106

[138] Tövbe,67

51. İmam-ı Gazali'yi Bediüzzaman İle Anmak

18.12.1111 de Hakkın rahmetine kavuşan İmam-ı Gazali'nin vefatının sene-i devriyesinde rahmetle, minnetle anıyor, dualar ediyoruz.

Aslen Tûslu (Meşhet) olan Gazali'nin ismi, Muhammed bin Muhammed bin Muhammed bin Ahmed'dir, Künyesi ise, Ebû Hâmid El-Gazzâlî, lâkabı ise Hüccet-ül-İslâm'dır. Yani İslâm Dininin delil ve burhanıdır. Hicrî 450 de doğdu(1058) Köyünün adı ile anılan İmam-ı Gazalî, Cürcan'da beş yıl tahsili sonunda memleketine dönerken yolda eşkıyalar yollarını keser. Eşyaları peşine düşer, reisten notlarını (ta'likatını) ister, Cürcan'a o notlardaki bilgileri elde etmek için gittiğini söyler. Reis ise dalga geçerek kâğıda yazacağına aklına yazması gerektiğini söyler ve verir. Bunu İlâhı ikaz kabul eden İmam, üç yıl içinde bu notları ezberler. Daha sonraları Nizamülmülk'ün himayesi altında yirmi sekiz yaşında iken meşhur âlimlerle tanışır ve çalışır. Devrin en tehlikeli akımlarından Bâtınilik karşısında Ehl-i Sünneti savunur ve ikame eder.

Külliyatta 49 yerde ismi geçen İmam, Üstadın nazarında fevkalade bir makamdadır.

Felsefeye takılan İbn-i Sina ve Farâbî gibi zatlara adi bir mü'min mertebesi bile vermeyen [139] İmam, marifetullah penceresinden bakar [140] ve Resul-i Ekrem'den (asm) feyz alan bir şems gibi [141] asırları aydınlatır. Üstad, Gazali'nin "Radiyallahü anh" terkibi ile anılmasını söyler.[142] Tarikat ve tasavvuf yolunda devam edenlere Şeriatın mizanlarını elde tutmak için İmam-ı Rabbanî ile İmam-ı Gazali'yi rehber

---

[139] Sözler, s.885
[140] Age. S. 1123
[141] Age. S.380
[142] Mektubat, s. 471

etmelerini tavsiyede bulunur.[143]Hatta ***"Çok Sözlerde ispat edildiği gibi ve İmam-ı Gazalî, İmam-ı Rabbani gibi muhakkıkîn-i ehl-i tarikat derler ki: "Bir tek Sünnet-i Seniyyeye ittibâ noktasında hâsıl olan makbuliyet, yüz âdâb ve nevâfil-i hususiyeden gelemez. Bir farz bin sünnete müreccah olduğu gibi, bir Sünnet-i Seniyye dahi bin âdâb-ı tasavvufa müreccahtır" demişler."[144],*** ifadesi ile Sünnet-i Seniyye ittibanın ehemmiyeti noktasında Gazali'nin tavsiyesini nakleder. Âlemin muntazam yaratılışı konusunda ***"Daire-i imkânda bu mükevvenattan daha bedi, daha güzel yoktur." [145]*** İfadesi ile tevhidin burhanlarına işaret noktasında İkinci Şua'da yerini alır.

Üstad, ilmî mücahededе akıl-kalb beraberliğinde "***Gözü kapalı olarak değil; belki İmam-ı Gazali (r.a.) Mevlâna Celâleddin (r.a.) ve İmam-ı Rabbani (r.a.) gibi kalb, ruh, akıl gözleri açık olarak"[146]*** gezdiğini anlatırken İmam-ı Gazali'yi de anar. Üstada, İmam-ı Gazali'yi beğenmiyor ve eserlerini yanında bulundurmuyor, tarzındaki ithama verdiği cevapta kendisini Hz. Ali (ks) ile bağlayan yegâne Üstadı olarak zikrederken ; "***Fakat onların zamanında bu dehşetli zındıka hücumu, erkân-ı imaniyeyi sarsmıyordu. O muhakkik ve allâme ve müçtehit zatların asırlarına göre münazara-i ilmiyede ve diniyede istimal ettikleri silâhlar hem geç elde edilir, hem bu zaman düşmanlarına birden galebe edemediğinden, Risale-i Nur Kur'an-ı Mucizü'l-Beyandan hem çabuk, hem keskin, hem tam düşmanların başını dağıtacak silâhları bulduğu için, o***

---

[143] Age. S.758
[144] Age. S.770
[145] Şualar s.54
[146] Mesnevî-i Nuriye s.16

mübarek ve kutsi zatların tezgâhlarına müracaat etmiyor.",[147]şeklinde cevap verir.

İmam-ı Rabbanî ve Mevlâna Celaleddin-i Rumi'yi Üstatları arasında İmam-ı Gazali'yi de zikreden Üstadım, üstatlarına olan vefayı hiç ihmal etmez.[148]

Rabbim hepsinin şefaatine bizleri dâhil eyleyip bıraktıkları eserleri mucibince amel etmeyi nasip eylesin.

Mehmet Çetin
18.12.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 24.12.2011
http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/imam-i-gazali-yi-bediuzzaman-ile-anmak_204630
http://www.mehmetcetin.de/imami-gazaliyi-bediuzzaman-ile-anmak/

[147] Kastamonu Lahikası s.258
[148] Emirdağ Lahikası s. 838

52.“İyyake” lerden Bir Hatıra

Nâ’büdü Mütalâaları-20

İlim öğrenmek, Resûl-i Ekrem’in (asm) hadisi ile ümmete şart kılınmıştır. İlim, okumak ile başlar, tefekkür ile derinleşir, feyizlerle nuranileşir.

Yetmişinin üzerinde ama hâlâ kendisinin yetişmiş olmadığını, öğrenmeye muhtaç olduğu ifadesi ise hemen her görüşmemizdeki tatlı itirafıdır. O kadar mütevazı ki, öğrenmek için sorduğum suallerin bile kendisine öğrenme vesilesi olduğunu ifade eder. Aslında doğruyu söylemekte, en iyi öğrenen, öğretendir. Elhak, en iyi anlamaya çalışan, anlatmaya çalışandır.

Zeki Ünal hocam, hocaların hocasıdır. İzmir Kestanepazarı mescidinde dinledim, Cuma vaazını. Kur’an’ın en istisnaî suresi, vaazın konusu, Fatiha. Fetihler onun ile olur, odur maddi ve manevi fütuhatın köprüsü. Zira menbaı, vahy-i İlâhidir. Fatiha, sadece ve sadece Resul-i Ekrem’e (asm) gelen suredir. Biricik sure, emsalsiz bir vahiy menbaı. Kur’an’ın, bir manada dercedilmiş suresidir. Şimdikilerin sıkıştırılmış dosya dedikleri..

Avukat Yakup Alkan dostumun vesilesi ile tanıştım kendisi ile. O yıllarda, yine bir yakınımın sorduğu Kur’an hakkındaki suallere cevap hazırlıyor ve arıyordum. Yedi sekiz mealleri inceleyerek, aralarındaki meal ve yorum farklılıklarını yakalayıp ve hatta bunların zaman zaman çelişki imiş gibi anlaşılması noktasını esas ederek hazırlanan sualler. Kariyer gerekiyordu, bu suallere cevap vermek için. Tetebbu, ilim, akademik bilgi ve ehil olmak…

Bu sıkıntılar içerisinde vermeye çalıştığımız cevapların, daha ehil ağızdan tashihi ve tasnifi gerekiyordu. O dönemde pek çok insana müracaat ettim, cemaat içi ve cemaat dışı. Birçoğu ziyadesiyle meşguliyetinin çok olduğu

mazeretini dile getirdiler. Yani reddettiler. Soruyu soranın imana kavuşmak ve imanını tahkiki yapmak isteği ortada dururken bu kişilerin nasıl bir büyük yanlışın içerisinde olduğunu hayretle izliyordum, reddedenleri. Hadiste, bir kişinin imanının kurtulmasına sebep olmanın sahralar dolusu kırmızı koyunları tasadduk etmekten daha efdal olduğunu, o mazeret gösterenler elbette biliyorlardı.

Onlar, imana, cemaate bir kişinin kazanılması için şu kadar fedakâr olmamız lazım diye nasihat ederlerdi, yani ahkâm keserlerdi. Buyurun kestiğiniz ahkâmı tatbike, demek istedim ama diyemedim. Bu da iki taraflı kader idi. Onlar güya meşguliyetlerinden kaynaklanan alâkadarsızlıkları ile kaderlerini yaşarken ben de, tebliğime hazırlık sıkıntıları ile sabır, gayret ve tahammül kaderimi yaşıyordum.

İşte bu sıkıntı okyanusunda çırpınırken Zeki Hocamın hanesindeyim, adeta şefkatli kucağında. Evvela hüzünlü, müşfik duası ile karşıladı beni. Tesellikâr ifadeleri ile hemhâl oldu benimle. Derdimi derdi bildi, yanına alarak, dertlerin melhem kaynağı Kur'an-ı Kerim'i açarak cevaplar verdi. Unutamam o yardımlarını vesselam.

Kader konusundaki çalışmalarım için gitmiştim bu son ziyaretimde. Cuma vaazında Fatiha'yı anlatıyordu demiştim yukarıda. Evinde devam ettik, yemek sonunda. *"İyyake, Arapça kurallarına göre cümlenin sonunda olması gerekir iken ayette başına getirilmiş, neden?"* dedi. *Siz daha iyisini bilirsiniz,* dedim. Yani *"yardım isteriz ancak senden "* olması gerekir iken, *"Ancak senden yardım isteriz"* olmuş. İyyake'nin başa alınması, sıradanlığı bozarak, dikkat çekmek için olabilir, dedi. Güzel tespitte bulunmuştu. Bu konuyu "Nâ'büdü Mütalâası" olarak işlediğimi söyleyerek, bu sohbeti köşemde okuyucularımla paylaşmak istediğimi

rica ettim. Rabbim, kendisinden razı olsun, selâmetlik versin ve sevenlerine bağışlasın izin verdi.

Üstada müracaatla İşaratü'l İcaz'daki konu ile alakalı şu tespitler ile yazımızı taçlandıralım:

"İyyake'nin takdimi, ihlâsı vikaye etmek içindir ve zamir-i hitap da, ibadetin sebep ve illetine işarettir. Çünki, hitaba incirar eden, geçen sıfatla muttasıf olan Zat, elbette ibadete müstehaktır."[149]

"Ancak Sana" ifadesinin başa alınması, ihlâsı muhafaza etmek içindir. Hitap zamiri olan "Sana"da, ibadetin gayesine yani ihlâsa işarettir. Çünkü kendisine hitap edilen, geçen sıfatlarla vasıflandırılan Zat, elbette ibadete müstehaktır.

Mehmet Çetin

16.12.2011-Çiftehavuzlar-Çiğli-İzmir

Yeni Asya 31.12.2011

http://www.yeniasya.com.tr/mehmet-cetin/iyyake-hitabi-uzerine_204719

http://www.mehmetcetin.de/iyyakelerden-bir-hatira/

[149] İşaratü'l İ'caz, S.42

İndeks

28.Lem'a, 63
Abdulkadir Geylani, 135
Abdullah Demir, 171
Abdülhak Şinasi Hisar, 24
adem, 101, 102
Afyonkarahisar, 29
Agnostik, 173
agnostisizm, 173, 176
Ahiret, 20, 26
Ahmet Çetin, 42
Ahmet Kabaklı, 22, 28
aile, 22, 23, 95
akıl, 54, 55, 57, 62, 66, 86, 156, 166, 167, 184
Akif Kara, 41
Ali Arslan, 5, 61, 63
Ali Kızgıngüneş, 41
Aliağa, 46
Allah, 6, 7, 8, 9, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 31, 33, 34, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 50, 62, 69, 76, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 92, 97, 99, 101, 102, 119, 120, 123, 130, 137, 141, 142, 148, 152, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 173, 174, 175, 177, 178, 181, 182
altın, 81, 83, 88
Amel-i salih, 13
Antalya, 46
aruz, 25, 127
Asım Köksal, 82
Aydınlıkevler Camii, 88
Azrail, 40, 44, 127
Bakara Suresi, 32, 59
Barla Lahikası, 70
başörtüsü, 97
Bayraklı, 69
Bediüzzaman, 3, 4, 5, 9, 10, 12, 13, 30, 32, 37, 54, 55, 56, 59, 62, 63, 70, 75, 76, 85, 89, 92, 93, 101, 104, 135, 137, 144, 148, 151, 165, 171, 173, 174, 183
Bediüzzaman Said Nursi, 5, 12, 13, 63, 75, 76, 89, 93, 135
Behçet Necatigil, 20, 21, 23, 28, 29
Belâ, 85
Benî Kureyza, 82
Beyşehir, 114, 115, 118, 119, 122, 123, 124, 125, 128, 152, 158
Beyzavi, 18
Beyzâvî, 138
Bilal Tunç, 41
Birinci Şua, 141
Bitlis, 89
Buhara, 123
bumerank, 153
Bülent Ertekin, 41

Büyük Kur'an Tefsiri, 6, 61
Cahit Sıtkı Tarancı, 20
Cebrail, 136
Celaleddin-i Harzemşah, 99
Cennet, 79, 137, 159
cerbeze, 51
Cumhuriyet Devri Türk Şiiri, 23, 28
Cumhuriyet Gazetesi, 20
Cürcan, 183
Çiftehavuzlar, 11, 15, 19, 29, 33, 37, 40, 44, 48, 51, 56, 60, 65, 74, 77, 79, 85, 90, 96, 100, 103, 107, 109, 112, 131, 134, 137, 140, 143, 146, 149, 164, 169, 172, 176, 179, 182, 185, 188
Çiğli, 11, 15, 19, 29, 33, 37, 44, 48, 51, 56, 60, 65, 74, 77, 79, 85, 88, 90, 96, 100, 103, 107, 109, 112, 131, 134, 137, 140, 143, 146, 149, 164, 169, 172, 176, 179, 182, 185, 188
Değişen İstanbul, 26, 27
Diyanet İşleri Başkanlığı, 6
Doğanbey, 3, 113, 114, 115, 119, 122, 125, 128, 152, 158
Ebu Lübâbe, 81, 82
Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü, 20, 22, 28
Elmalılı Hamdi Yazır, 63
Emlak ve Eytam Bankaları, 20
Esma, 45, 47, 75, 139, 140, 174
Esra, 161
Eş'arî, 173
Eşrefoğlu Beyi, 123
Eşrefoğlu Camii, 123, 125
Eşrefoğlu Hamamı, 125
Eşrefoğlu Türbesi, 125
Eyüp Sultan, 20, 21, 26
Fahreddin Razi, 8, 18, 31, 62, 85, 181, 182
Farâbî, 183
Fars, 173
Fatiha, 5, 7, 9, 16, 19, 30, 31, 40, 45, 49, 61, 64, 65, 75, 132, 186, 187
Felak Suresi, 101
Fethullah Hoca, 7
Firavun, 144
fitne, 81, 82, 83, 84, 85
Fîzılâl-il Kur'an, 5
Fransız, 24, 89
fücur, 57
gabavet, 51, 58
gadap, 54, 55, 57, 58, 62
Galatasaray Lisesi, 20
Gece, 28, 102, 147, 148
Geçen Zaman, 25, 26, 27, 28, 29

Geçen Zaman, Nefes Almak, 25, 26, 28, 29
Habib Doğan, 41
Halil Baran, 41
halk-ı ef'al, 59, 130
Hasan Bulut, 41
Hasanoğlan Öğretmen Okulu, 70
Hasbünallah, 40
Hayat, 3, 4, 21, 22, 53, 63, 77, 94, 95, 160, 162
hayır, 47, 83, 114, 172
Hayri Gündoğan, 41
Hazer et, 12
Hâzin, 138
Hicazî, 63
Hidayet, 16, 18, 19
hikmet, 28, 44, 50, 60, 66, 138, 141, 157
humud, 57
Hüccet-ül-İslâm, 183
Hülâsat't-Tefasir, 6
Hülâsat'ül Beyan Fî Tefsîr'il Kur'an, 5
Hz. Ebubekir, 104
Hz. Osman, 84
İbn Abbas, 81
İbn-i Sina, 183
İbrahim, 111, 112, 129, 130, 138, 145
İçtihad Dergisi, 22
iffet, 50, 60
İhdinâ, 2, 16, 30, 31
İhdinassırat-el Müstakim, 61
İhtiyarlar Risalesi, 43, 44
ilâh, 76
İmam Nevevî, 104
İmam-ı Gazali, 4, 170, 173, 183, 184, 185
İmam-ı Gazalî, 136, 183, 184
İmam-ı Maturidî, 173
İmam-ı Rabbanî, 3, 135, 136, 183, 185
İnternet, 12, 14
irem, 161
İslam Ans, 83, 84, 173
İsmail, 111, 112, 129, 130
İsra Suresi, 9, 32
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 20
istibdat, 58
İstiklal Harbi, 89
İşarat'ül-İcaz, 5
İşaratü'l-İ'caz, 16, 18, 19, 32, 55, 166
İzmir, 11, 15, 19, 29, 33, 37, 44, 48, 51, 56, 60, 65, 67, 74, 77, 79, 85, 90, 96, 100, 103, 107, 109, 131, 134, 137, 140, 143, 146, 149, 164, 169, 172, 176, 179, 182, 185, 186, 188
Kâbe, 111, 112, 129, 138
Kadı Hızır Paşa, 88

Kadıköy, 20
Kanuni Sultan Süleyman, 88
karanlık, 102
Keçe Külahlılar, 89
Kestanepazarı, 186
Konya, 115, 119, 122, 123, 125, 128, 152, 158
Konyalı Mehmed Vehbi, 5, 63, 130
Kostroma, 43
Köprü, 18, 30, 159
Kur'an Mesajı, 5
Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri, 6
Kur'an-ı Kerim, 81, 141, 163, 187
Kur'ân, 33, 36, 61, 64, 69, 121, 136
Kuvveden fiile, 15
kuvve-i akliye, 54, 62
kuvve-i şeheviye, 54, 57, 62
Kuyumcu, 81
laedri, 173
Levh-i mahv ve ispat, 75
Malik-i Yevmîd-Din, 61
Marifet, 41
masiyete sabır, 53, 62
Medrese-i Yusufiye, 43
Mehmet Kaplan, 22, 23, 28
Mehmet Nuri Yardım, 21, 24, 25, 28
Mehmet Soslu, 120
Mekteb-i Sultanî, 20
Mektubat, 6, 34, 64, 131, 135, 183
Mesnevî-i Nuriye, 165, 175, 184
Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi, 24, 26, 27
Meşhet, 183
Mevcud-u Meçhul, 4, 165, 171, 173
Mevdudi, 5
Mevlana, 127
Mevlâna, 184, 185
Meyve Risalesi, 101
Mihrap, 124
Milli Eğitim Basımevi, 20
Milliyet Gazetesi, 22
Minber, 123
Molla Said, 89
Montaigne, 89
Muhammed Esed, 5
Musa, 68, 98, 144
musibete sabır, 53, 62
Mustafa Bey, 124
Muzaffer Erol, 41
müfsid, 59
mükellef, 51, 94, 168
Müsebbibü'l Esbâb, 85
Namaz, 8, 30, 114
Nefes Almak, 26, 27
Nesefî, 138
Nikolo Nikoloviç, 89
Nizamülmülk, 183

Nur Talebesi, 35, 105, 118, 150
On Birinci Söz, 141
On Dokuzuncu Söz, 135
Orhan Veli, 22
Orta Asya, 123
Otuz birinci Söz, 112
Otuz üçüncü Pencere, 112, 131
öfke, 54, 58, 149
ölüm, 20, 22, 23, 38, 128
Ömer Has, 118
Ömer Lapçin, 88
Özden, 161
Peyami Safa, 78
Peygamber Yıldızları, 82
Prof. Dr. Hayreddin Karaman, 6
Prof. Dr. M. Hicazî, 5
Prof. Dr. Seyyid Kutup, 5
Projektör, 92
Rabbenâ, 110, 140, 177, 179, 180, 181
Ramazan, 114, 120, 128, 144
Razî, 138, 173
Resul-i Ekrem, 82, 101, 135, 136, 138, 142, 144, 183, 186
Rezzan Hanım, 20
Risale-i Nur, 5, 10, 30, 32, 33, 42, 43, 63, 68, 69, 73, 104, 105, 107, 120, 126, 140, 141, 142, 144, 163, 178, 180, 184
Risâle-i Nur, 34, 35, 36, 105, 178, 180
Ruh, 55, 79, 149
Said Hafızoğlu, 41
Semerkant, 123
Servet-i Fünun Dergisi, 22
Sezai Mumcu, 41
Sırat-ı müstakim, 50
sofestai, 175
Sözler, 70, 75, 78, 79, 85, 121, 131, 139, 159, 161, 162, 163, 183
Sultan Fatih, 88
Süleyman Bey, 123
Süleyman Hayri Bolay, 173
Şaban Döğen, 82
Şah-ı Nakşibend, 135
şecaat, 14, 50, 58, 60
şehvet, 54, 55, 57, 62, 102, 149
şer, 83, 85, 101
şerri, 101, 102
Şeyhülislam Zembilli Ali Efendi, 88
Şia, 173
Şualar, 30, 61, 65, 101, 141, 156, 162, 184
Şuhut, 29
taate sabır, 53, 62
Taberi, 7, 31
tahakküm, 58

Tatar Camii, 43
Tefhimü'l Kur'an, 5
Tefsir-i Kebir Mefatihu'l-Gayb, 9
tehevvür, 58
Tekirdağ, 5
tıkla**ma**mak, 14
Türk Edebiyatı, 22, 28
Türkistan, 123
vahdet, 66
Varlık, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 93
Varlık Yayınevi, 20
Vehbî, 138
Vehbi Kara, 41, 43
Yakub, 151
Yakup Alkan, 186
Yalnızlık, 3, 147
Yaşar Nabi Nayır, 24, 28
Yavuz Sultan Selim, 88
Yedi Meşale, 22
Yedi Meşaleciler, 22
Yeni Asya, 11, 15, 19, 29, 33, 37, 40, 41, 43, 44, 48, 52, 56, 60, 65, 67, 69, 74, 77, 80, 85, 87, 90, 93, 96, 100, 103, 107, 109, 112, 115, 119, 122, 125, 128, 131, 134, 137, 140, 141, 143, 146, 149, 152, 155, 158, 161, 164, 169, 172, 176, 179, 182, 185, 188
Yeni Nesil Gazetesi, 21, 24, 25, 28
Yirmi Üçüncü Söz, 71
Yirminci Mektub, 112
Yunus, 23, 24, 34
Yusuf, 3, 118, 120, 136, 144, 150, 151, 152
Yusuf Görmez, 118, 120
Zeki Ünal, 186
Zemahşerî, 31
Ziya Osman Saba, 2, 20, 22, 25, 26, 27, 28, 29
zulüm, 58, 60
Zübeyir, 107
Züleyha, 144, 151
Züleyhâ, 136